ایام فاطمیه را تسلیت می‌گوییم

اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

چهارشنبه
• ۷ دی ۱۴۰۱
• ۴ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
• ۲۸ دسامبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۵۵۰ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۲۳۲ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان مطرح کرد

کاهش مصرف انرژی در فولاد هرمزگان با اجرای پروژه‌های بهبود

۱۱

سرمقاله

نفت گاو شیرده اقتصاد ایران

۲

گفت‌وگو

پرنده‌های ثابت‌بال به کمک معدنکاران می‌آیند

۶

گزارش روز

حرف‌های کاغذی در بازار خودرو

پس از رفع ممنوعیت واردات خودرو در پایان اردیبهشت، موضوع واردات داغ شده و قرار است کمبود بازار با محصولات خارجی پوشش داده شود. مسئله مهمی که در این‌باره مطرح است قول مدیران دست‌اندرکار وزارت صنعت، معدن و تجارت مبنی بر ورود خودروهای اقتصادی بوده که با توجه به مشخص نبودن تعرفه و قیمت خودروها، ابهاماتی را به‌وجود آورده است.

این در حالی است که در چند هفته اخیر با نوسان نرخ ارز، بازار خودرو ملتهب شده و سیر قیمت‌ها نجومی و افزایش بهای این کالای مصرفی با دوام رقمی بین ۹۰ تا ۱۰۰ میلیون تومان بوده؛ ارقامی که تولید و واردات خودرو به‌اصطلاح اقتصادی را با پرسش‌های بسیاری همراه کرده است.

بسیاری از کارشناسان معتقدند؛ با توجه به نوسان بازار دلار نرخ خودروهای وارداتی نیز افزایش یافته و خودروهای اقتصادی با قیمتی بالاتر عرضه خواهد شد؛ به‌گونه‌ای که هدف تامین نیاز اقشار کم‌درآمد بود، اما در نهایت حتی طبقه متوسط هم توانایی خرید آنها را نخواهد داشت، مگر آنکه در بازاری رقابتی و کاهش تعرفه‌ها نرخ محصولات کاهش پیدا کند.

۴

پرونده
۸ دی
روز ملی صنعت پتروشیمی

صنعت پتروشیمی ایران ۶۰ ساله شد

پایه‌های اقتصاد ایران بر دوش صنعت مادر

۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶

عکس: صمت

مرحله چهارم (نوبت دوم) – تجدیدی – شناسه ۱۴۳۰۹۹۱

آگهی مزایده عمومی اموال مازاد منقول بانک کشاورزی استان آذربایجان‌غربی

شرکت در مزایده فقط از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت (ستاد) انجام می‌گیرد

مدیریت شعب بانک کشاورزی استان آذربایجان‌غربی در نظر دارد اموال منقول مشروحه ذیل را از طریق برگزاری مزایده عمومی به شرح مندرج در جدول ذیل بصورت نقدی به فروش برساند متقاضیان برای شرکت در مزایده بایستی از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت (سامانه ستاد) به آدرس www.setadiran.ir اقدام نمایند.

توضیحات:

۱- این آگهی در دو نوبت و به تاریخ‌های زیر منتشرمی‌شود.
* تاریخ انتشار آگهی **نوبت اول** ۱۴۰۱/۱۰/۰۳
* تاریخ انتشار آگهی **نوبت دوم** ۱۴۰۱/۱۰/۰۷
- مهلت دریافت اسناد مزایده از تاریخ انتشار اولین آگهی و از تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۳ لغایت ۱۴۰۱/۱۰/۱۵
- مهلت ارائه پیشنهاد از تاریخ انتشار اولین آگهی و از تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۳ لغایت ۱۴۰۱/۱۰/۲۶
- زمان بازگشایی پیشنهادات ساعت ۸:۳۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۷
* متقاضیان برای شرکت در مزایده صرفا می‌توانند از تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۳ تا ساعت ۱۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۶ از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت (سامانه ستاد) به آدرس www.setadiran.ir اقدام نمایند.

۲- بانک در رد هر یک یا تمامی و قبول هر یک از پیشنهادات تا زمانی‌که قرارداد مبادله نگردیده است مختار است.

۳- کلیه اوراق شرکت در مزایده در سامانه ستاد بارگذاری گردیده است و شرکت در مزایده به منزله پذیرش کلیه شرایط و تعهدات مزایده از جانب شرکت‌کننده در مزایده می‌باشد و با شرکت در مزایده از طریق سامانه ستاد حق هرگونه اعتراض و ادعایی در این خصوص از خود سلب و اسقاط می‌نماید. شرکت‌کننده در مزایده ملزم می‌باشد **فیش واریزی مربوط به ۵ درصد قیمت پایه** را با قید عبارت (مربوط به مال ردیف «...» آگهی) در سامانه ستاد بارگذاری نماید و یا بصورت آنلاین از طریق سامانه ستاد پرداخت نمایند. برای هر مال باید، پیشنهاد، فیش شرکت در مزایده و مراحل شرکت در مزایده از طریق سامانه ستاد مستقلا اقدام گردد.

تبصره: کلیه شرکت کنندگان در مزایده الزاما باید کلیه اوراق شرکت در مزایده را از سامانه تدارکات الکترونیک دولت دریافت نموده و پس از تکمیل نمودن کلیه اوراق شرکت در مزایده را امضاء نموده و اوراق تکمیل شده را مجددا در سامانه ستاد بارگزاری نمایند. در صورتیکه شرکت‌کننده در مزایده برای بیش از یک ملک متقاضی باشد باید برای هر ملک اوراق را مستقلا تکمیل و امضاء نموده و در سامانه تدارکات الکترونیک دولت بارگزاری نماید. پیشنهاداتی که در سامانه تدارکات الکترونیک دولت فاقد اوراق تکمیل و امضاء شده بشرح اخیر باشند پیشنهادات رد شده اعلام خواهند شد.

۴- پیشنهادات مبهم، مشروط، ناقص و فاقد واریزی ۵ درصد قیمت پایه شرکت در مزایده و پیشنهاداتی که بعد از انقضای مدت مقرر واصل گردند، مردود بوده و ترتیب اثر داده نمی‌شود.

۵- در شرایط مساوی اولویت با مالک قبلی مال خواهد بود. وجوه واریزی نفر دوم تا تعیین تکلیف نهایی برنده مزایده مسترد نخواهد شد.

۶- مزایده برای اموالی که در سال‌جاری دارای سابقه مزایده می‌باشند با هر تعداد شرکت‌کننده برای هر یک از اموال اعم از یک شرکت‌کننده یا بیشتر برگزار خواهد شد و شرکت در مزایده به منزله قبول امتیازات و تکالیف دستگاه مزایده‌گذار موضوع ماده ۱۰ آئین‌نامه معاملات دولتی می‌باشد. اموالی که در مزایده حاضر بدون سابقه مزایده در سال جاری عرضه می‌گردند در صورتی‌که صرفا یک شرکت‌کننده برای آن مال وجود داشته باشد صرفا تک پیشنهاد مربوط به آن مال مردود بوده و مال مزبور در مزایده‌های بعدی با شرایط اموال دارای سابقه برای عموم عرضه خواهد گردید. بدیهی است در صورت وجود بیش از یک شرکت‌کننده برای آن مال مزایده انجام خواهد گردید.

۷- کلیه اموال با وضعیت موجود واگذار می‌گردند و بانک هرگونه مسئولیتی را از خود سلب و اسقاط می‌نماید. **متقاضی با شرکت در مزایده هرگونه دعاوی احتمالی موجود و آتی را با بانک صلح نمود.**

۸- اخذ کلیه مجوزها و پروانه‌های مربوطه در صورت دارا بودن شرایط از ادارات ذیربط برعهده خریدار خواهد بود.

۹- کلیه عوارض و مالیات و هزینه‌های مربوط به نقل و انتقال و ثبت قرارداد و شهرداری و دارایی و امور مالیاتی و بیمه تامین اجتماعی و غیره به عهده برنده مزایده خواهد بود.

۱۰- بازدید از اموال و مطالعه مدارک و سوابق مربوطه قبل از شرکت در مزایده برای تمامی شرکت‌کنندگان در مزایده الزامی می‌باشد و شرکت در مزایده به منزله باز دید از اموال و مطالعه مدارک و سوابق مربوطه توسط شرکت‌کننده بوده و شرکت‌کننده در مزایده هرگونه اعتراض و ادعایی را در این خصوص از خود سلب و اسقاط نموده و هر گونه ادعایی برخلاف آن مردود می‌باشد.

۱۱- قطعیت معامله منوط به موافقت ادارات مرکزی بانک کشاورزی (تهران) می‌باشد.

۱۲- برای شرکت در مزایده بارگذاری فیش واریزی به میزان ۵ درصد قیمت پایه هر مال به صورت نقدی نزد بانک کشاورزی شعبه محل وقوع مال یا هر یک از شعب بانک کشاورزی در استان آذربایجان غربی به حساب بستانکاران موقت- متفرقه- کد ۱۷۵۲ بابت مزایده و یا پرداخت آنلاین مبلغ از طریق سامانه ستاد الزامی است. در صورت انصراف نفر اول از عقد قرارداد سپرده وی ضبط و به نفر دوم مراجعه خواهد گردید. در صورتی نفر دوم به‌عنوان برنده مزایده قبول می‌شود که تفاوت مبالغ پیشنهادی با نفر اول از سپرده شرکت در مزایده کمتر باشد. هرگاه نفرات اول و دوم از عقد قرارداد امتناع نمایند سپرده آنها ضبط خواهد شد.

۱۳- پیشنهادات دریافتی از متقاضیان مربوط به اموال ذیل راس ساعت ۸:۳۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۷ در محل مدیریت شعب بانک کشاورزی استان آذربایجان‌غربی به نشانی ارومیه – خیابان کاشانی – مدیریت شعب بانک کشاورزی – طبقه چهارم – سالن کنفرانس بازگشایی خواهد شد.

شرکت‌کنندگان در مزایده می‌توانند در موعد یاد شده، با ارائه کارت شناسایی معتبر به همراه ارائه رسید تحویل پاکت مزایده یا فیش واریز ۵ درصد شرکت در مزایده و یا رسید شرکت در مزایده از طریق سامانه ستاد در جلسه حضور داشته باشند.

۱۴- متقاضیان برای شرکت در مزایده صرفا از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت (سامانه ستاد) به آدرس www.setadiran.ir می‌توانند اقدام نمایند.

۱۵- متقاضی با شرکت در مزایده هرگونه دعاوی احتمالی موجود و آتی را با بانک صلح نمود.

بدیهی است عدم حضور شرکت‌کنندگان مزایده در جلسه مذکور، تحت هر شرایط و به هر دلیل اعم از موجه و غیرموجه مانع از انجام مزایده و بازگشایی پاکت‌ها نخواهد بود.

ردیف	سابقه مزایده در سال جاری	شماره پرونده	شعبه مالک	شهر محل وقوع ملک	نوع کاربری	آدرس شهری	اعیان (مترمربع)	مبلغ پایه مزایده (ریال)	توضیحات
۱	دارد	۶۹۸۹	طالقانی ارومیه	شوط	کانکس	شوط – محوطه شعبه شوط	۲۵۳,۱۵	۵,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	تمامی قطعات و اسکلت و ورق‌های ساندویچ پانل بصورت باز شده در محوطه شعبه شوط دپو می‌باشد
۲	ندارد	۶۹۸۹	طالقانی ارومیه	پیرانشهر	کانکس	پیرانشهر – محوطه شعبه مرکزی پیرانشهر	۱۷۲/۵۳	۳,۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰	تمامی قطعات و اسکلت و ورق‌های ساندویچ پانل بصورت باز شده در محوطه شعبه پیرانشهر دپو می‌باشد

مدیریت شعب بانک کشاورزی استان آذربایجان غربی

سرمقاله

نفت
گاو شیرده اقتصاد ایران

رضا پدیدار
رئیس کمیسیون انرژی و محیط‌زیست اتاق تهران

اقتصاد کشـور ما اقتصاد نفتی اسـت؛ مسئله‌ای که در این سال‌ها باعـث تلاطـم اقتصادی و به‌نوعی تورم شـده و دولت هم با تکیه بر درآمدهـای نفتی، چند دهه اسـت از بخش خصوصی و مزایای این بازوی اقتصادی در کشور چشم پوشیده است. به‌درستی سال‌هاست کـه اقتصاد دولتـی و متکی به نفت نه‌تنها در ایران، بلکه در سـایر کشورهایی که اقتصاد شبیه ما را تجربه کرده‌اند، باعث شده ساختار اقتصاد با مشـکلات بسیاری مواجه شـود. مثال مشهود این تجربه، کشور بحران‌زده ونزوئلا است؛ یکی از ثروتمندترین کشورهای نفتی امریکای‌جنوبـی که به‌خاطـر اقتصاد نفتی با بحران‌های بسـیاری مواجه شـده تا حدی که امسـال نتوانسـت بنزین موردنیاز خود را هم تامین کند.

بودجـه نفتی اثر ذاتی بر تـورم دارد، چرا که دلارهای نفتی، پایه پولـی را متـورم می‌کند و از آن طرف، به دولت این تصور را می‌دهد که می‌تواند تا بی‌نهایت بر مخارج خود بیفزاید؛ مخارجی که در زمان افـول درآمد نفتی هم پابرجا می‌مانـد و دولت به دلایل اقتصادی و سیاسی، قادر به حذف آنها نیست.

در بسـیاری از اقتصادهـای نفتی، قصد آن بـوده که با بکارگیری درآمدهـای نفتی، پروژه‌های متنوع، تامین مالی شـوند و توسـعه صنعتی تسریع شود، اما چرا این‌گونه نشد؟ سوال دیگر اینکه توسعه نسـبی این قبیل کشـورها با محوریت نفت چه پیامدهای احتمالی دارد؟ برای پاسـخ به این سـوالات، باید به سـاز کارهای سیاسـی و اقتصـادی بپردازیـم و ریشـه رانت در اقتصاد را جسـت‌وجو کنیم. دربـاره مفهـوم رانت تعریف چنـدان واحدی میـان اقتصاددانان و سیاسـتمداران وجـود ندارد، اما در هر حـال رانت به‌طور کلی منبع درآمدی متفاوت از سود یا مزد محسوب می‌شود. در مجموع، رانت را می‌توان درآمدی دانست که خلاف سود و مزد، در نتیجه تعاملات، و بدون تلاش به‌دسـت می‌آید. متاسـفانه گاو شـیرده اقتصاد ایران (نفت) در بسترسـازی این مهم و در توزیع رانت، پشـتوانه‌ای برای برخی بوده است.

از طرفـی در اقتصادهـای غیررانتی، درآمد دولت بیشـتر از محل جمـع‌آوری مالیـات تامیـن می‌شـود، امـا در کشـورهای نفتخیز توسـعه‌نیافته و در حال توسعه، بخش زیادی از درآمد دولت از محل صادرات نفت است. در کل، رانت نفت سبب کاهش انگیزه کار، تضعیف بخش خصوصی، گسترش فرهنگ رانتخواری، توسعه مصرف‌گرایی و اتلاف منابع اقتصادی می‌شـود. در اقتصادهای متکی به رانت نفت، بخش زیادی از ثروت کشور از ذخایر نفت ناشی می‌شود، نه از نیروی کار. این امر انگیزه نیروی کار را برای کارهای سخت و رقابت اقتصادی تضعیف می‌کند. بیماری هلندی نیز از همین منبع نشـأت می‌گیرد. بیماری هلندی حالتی از عملکرد نادرسـت اقتصادی است که در آن کشـف و اسـتخراج منابع طبیعی از توان بخش‌های تولیدی اقتصاد مانند صنعت و کشاورزی می‌کاهد و با صادرات این منابع، ارزش پول ملی بالا می‌رود و در نتیجه، صادرات به پول کشورهای دیگر گران‌تر تمام می‌شود، اما واردات به این کشور ارزان‌تر خواهد بود.

با این همه، با بررسی رابطه میان مصرف انرژی، توسعه مالی، رشد اقتصادی، شاخص‌های صنعتی شدن و نیز کاربرد آنها در مدل‌های توسـعه‌ای به وجود یک فرصت بزرگ و طلایی می‌رسـیم که باید موردتوجه قرار گیرد.

ادبیات اقتصادی حاکی از وجود ارتباط قوی بین سطح فعالیت‌های اقتصادی (رشـد اقتصادی) و مصرف انرژی است، زیرا انرژی، نیروی محرکه بیشتر فعالیت‌های تولیدی و خدماتی است و جایگاه خاصی در رشد و توسعه اقتصادی دارد، اما ۲ دیدگاه برای وجود رابطه میان رشد و مصرف انرژی حاکم است.

اقتصاددانـان بوم‌شناسـی (Ecological) معتقدنـد در مـدل بیوفیزیکی رشـد، انرژی تنها و مهم‌ترین عامل رشد است، به‌طوری که از نظر آنها نیروی کار و سـرمایه عوامل واسـطه‌ای هسـتند که برای استفاده به انرژی نیاز دارند. دیدگاه دوم مربوط به اقتصاددانان نئوکلاسیک و مخالف اقتصاددانان اکولوژیک است.

آنها معتقدند انرژی از طریق تاثیری که بر نیروی کار و سـرمایه می‌گذارد، به‌طور غیرمستقیم بر رشد اقتصادی موثر است، اما بیشتر اقتصاددانان نئوکلاسـیک به یک اصل معتقدند و آن، این اسـت که انرژی نقش کوچکی در تولید اقتصادی دارد و یک نهاده واسـطه‌ای است و عوامل اساسی تولید، تنها نیروی کار، سرمایه و زمین هستند.

اما آنچه در اقتصاد امروزی در بیشـتر کشورهای جهان می‌گذرد، ناشـی از ورود یک بحران بـزرگ در حوزه‌های اقتصادی و در رأس آن، بحران انرژی اسـت که در هر لحظه، هم فرصت‌سـازی می‌کند و هم فرصت‌سوزی.

برای تشـریح رابطه بین مصرف انرژی و رشد اقتصادی از چندین متغیر کنترلی اسـتفاده می‌شـود؛ از جمله رشد جمعیت و افزایش شهرنشـینی و صنعتی شدن. صنعتی‌سـازی، گسترش تولیدات را به‌همـراه خواهد داشـت که نتیجه آن، افزایش تعـداد کارخانه‌ها و افزایش مصرف انرژی اسـت. همچنین رشـد صنعتی منجر به رشد اقتصادی از طریق رشـد بین‌بخشی می‌شود که نتیجه آن، تقاضای بیشـتر برای انرژی است. از سـوی دیگر، رشد صنعتی، تقاضا برای نیروی کار را افزایش می‌دهد و موجب بهبود درآمدها می‌شود.

افزایـش درآمدها موجب افزایـش تقاضا برای کالاهای مصرفی و در نتیجه افزایش مصرف انرژی و توسـعه همه‌جانبه کشـور خواهد شـد، در نتیجه در شـرایط بحرانی اقتصاد جهان، ایران باید با تعبیه نظام توسعه مالی در راستای افزایش سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی گام بردارد.

این متغیر اقتصادی در کشـورهای مختلف باتوجه به درآمد ملی کشـور یـا راه‌های تامین هزینه‌هـا و بودجه دولـت می‌تواند اثرات مختلف بر میزان رشـد اقتصادی بگذارد. به‌هر صورت، توسعه مالی می‌تواند بیانگر توان جذب سرمایه خارجی به داخل کشور باشد که این خود سبب بهبود وضعیت تحقیق و توسعه می‌شود. این امر به‌نوبه خـود می‌تواند رشـد اقتصادی را افزایش دهـد و از این‌رو بر مصرف انرژی نیز اثر بگذارد.

متن توافق آماده جمع‌بندی است

سخنگوی وزارت امور خارجه درباره تداوم مذاکرات رفع تحریم‌ها باتوجه به نشستی که در امان برگزار شد، گفت: توافق همچنان روی میز و پنجره گفت‌وگو از سـوی ایران باز اسـت و اگر اراده از سوی غربی‌ها انجام بگیرد، توافق در دسترس است.

به‌گزارش ایرنا، ناصر کنعانی در نشسـت خبری با اصحاب رسانه گفـت: در مذاکرات رفع تحریم‌هـا و در ادامه آن، در اجلاس بغداد ۲ فرصت بسـیار خوبی برای گفت‌وگوها میان ایران و مذاکره‌کننده ارشـد اروپا ایجاد شد. وی ادامه داد: نشست همه‌جانبه‌ای بین آقای امیرعبداللهیـان بـا آقای بورل با حضور آقایـان باقری و مورا انجام و درباره همه مسـائل و مرتبط با توافق رفـع تحریم‌ها گفت‌وگو و جزئیات مرور شد و جمع‌بندی این گفت‌وگو این بود که مسیر برای رسـیدن به گام‌هـای نهایی ادامه پیدا کند. بارهـا اعلام کردیم که سیاسـت خارجی ایران به برجام و میز مذاکره گره نخورده است و ایران سیاست‌های خود برای ارتباط با همسایگان را دنبال می‌کند.

سـخنگوی وزارت امور خارجه همچنین، گفت: متن توافق براساس مذاکراتـی که بیـن دوطرف انجام گرفته و متن پیشـنهادی که از طرف مذاکره‌کننده ارشد اروپایی به طرف‌های ایرانی و اروپایی داده شـده، آماده جمع‌بندی اسـت. کنعانی تاکید کـرد: توپ در زمین طرف امریکایی اسـت و اقدامات غیرسازنده آنها منجر به تاخیر در توافق شـده اسـت. وی تاکید کرد: ما پایبند میز مذاکره هستیم و این روند را تا زمانی که طرف مقابل منتظم باشد، ادامه می‌دهیم.

رئیس‌جمهوری در جلسه نظارت ستادی در وزارت صمت:

دلایل نوسان نرخ کالاها شفاف بیان شود

وزارت صمت، بازار خودرو را رقابتی و تنظیم کند

رئیس‌جمهـوری بـا تاکید بر ضرورت بیان شـفاف دلایل گران شـدن یک کالا به مردم، گفت: اینکه به‌شـکل ناگهانی کالایی توسـط واحدهای صنفی گران می‌شـود، به‌طورحتم برای مردم گره ذهنی ایجاد خواهد کرد و ضروری اسـت اگر اتحادیه‌های صنفی دلایل قانع‌کننده‌ای دارند، صریح و شفاف برای مردم بیان شـود. به‌گزارش ایرنا، سیدابراهیم رئیسی در نهمین مقصد از جلسـات نظارت سـتادی در دسـتگاه‌های اجرایی کشـور روز دوشنبه به وزارت صنعت، معدن و تجارت رفـت و ضمـن بازدیـد از مرکز رصد و پایش ایـن وزارتخانه و اطـلاع از آخرین اقدامـات و برنامه‌های وزارت صمت برای مدیریـت تولیـد، تامین و توزیـع کالا، راهکارهای مهمی در راسـتای ارتقای کمـی و کیفی فعالیت ایـن وزارتخانه ارائه کـرد. رئیس‌جمهوری در این جلسـه، ایجاد سـامانه رصد و پایش برخط وزارت صمت را اقدامی ارزشـمند در راسـتای جمع‌آوری، جمع‌بندی و تسـهیل دسترسی اطلاعات دانست و افزود: بهره‌برداری از این اطلاعات و تبدیل وضع موجود به وضع مطلوب برعهده تصمیم‌سازان، تصمیم‌گیران و اتاق‌های اندیشه‌ورز در این وزارتخانه است.

آیت‌الله رئیسـی در ادامه با بیان اینکه وظیفه مدیران این وزارتخانه نه تولید و تجارت و تصدی‌گری در معدن، بلکه کار ستادی و هدایت، حمایت و نظارت مجموعه‌های مختلف این وزارتخانه اسـت، افزود: مدیران وزارت صمت وظیفه دارند، با بهره‌گیری از ظرفیت افراد اهل فکر و اندیشه وضع موجود را به‌خوبی رصد کنند و سپس با قدرت رهبری و مدیریت قوی وزارت صمـت را به وضع مطلوب برسـانند. رئیس‌جمهور در ادامه بر ضرورت تدوین سیاسـت‌های مشخص در بخش‌های مختلـف صنعت، معـدن و تجارت تاکید و اظهار کرد: در این زمینه، باید سیاسـت‌های این بخش‌هـا پیش‌روی مجریان، ناظـران و اتاق‌های اندیشـه‌ورز و همچنیـن محافل علمی و دانشگاهی قرار گیرد. آیت‌الله رئیسی توجه به زنجیره صنعت را از جمله عوامل موفقیت کشور در این بخش دانست و افزود: کشورهایی در بخش صنعت موفق بوده‌اند که در تکمیل این زنجیره؛ از تولید تا عرضه و فروش و همچنین خدمات پس از فروش موفق عمل کرده‌اند.

همه بخش‌ها چاره‌اندیشی کنند

رئیس‌جمهـوری ایجاد ارزش‌افـزوده را از دیگر وظایف بسـیار مهـم وزارت صمت عنـوان کرد و افزود: جلوگیری از خام‌فروشی تنها مربوط به نفت، معادن و کشاورزی نیست و همه بخش‌ها باید برای آن چاره‌اندیشی کنند. آیت‌الله رئیسی نگاه ویژه به ظرفیت‌های کشـور را برای ورود به بخش تولیدات پیچیـده صنعتی مهم عنوان کرد و گفت: با مقایسـه وضعیت کشور در این بخش با کشورهای دیگر باید موانع و چالش‌های پیـش‌روی تولیدات پیچیده صنعتی مرتفع شـود و باتوجه به ظرفیت‌های عظیم موجود در کشور، شرایط فعلی بهترین زمان ممکن برای ورود به این عرصه است. به‌گفته رئیس‌جمهوری، شـاخصه‌ها بیانگر عملکرد بسـیار مثبـت و مطلوب در زمینه تولید در این دوره است و در عین حال تصریح کرد که علاوه بر کارگاه‌ها و کارخانجات بزرگ صنعتی، میزان تولید کارخانجات کوچک نیز به‌دقت رصد شود تا در صورت نداشتن رشد تولید، دلایل آن بررسی و به‌سرعت مرتفع شود.

هاب منطقه در تولید و توزیع دارو

آیت‌الله رئیسـی در ادامه بر لـزوم توجه ویژه به حمل‌ونقل، انـرژی، صنایع دریایی و دارویـی به‌عنوان مزیت‌های کم‌نظیر کشـور بر ضرورت تدوین سیاسـت‌های مشخص تاکید کرد و گفـت: به‌عنـوان مثال، در صنایع دارویی در شـرایطی که ۹۵ درصد نیاز دارویی کشـور در داخل تولید می‌شـود، می‌توان با اتکا به ظرفیت‌های موجود، ایران را به هاب منطقه در تولید و توزیع دارو تبدیل کرد.

رئیس‌جمهوری در بخش دیگری به اقدامات انجام‌شـده در حوزه صادرات در دولت سـیزدهم گریزی زد و آن را ارزشمند شمرد و گفت: در این دوره با بسیاری از کشورهای منطقه که از ظرفیت بازارهای آنها غفلت شـده بود، ارتباط بسـیار خوبی برقرار شده، اما بسیاری از بازارهای منطقه به ما تعلق دارد که باید برای تصاحب آن به‌سرعت برنامه‌ریزی و اقدام کرد.

پرهیز از خام‌فروشی و مونتاژکاری

آیت‌الله‌رئیسـی به پرهیز از خام‌فروشی و مونتاژکاری تاکید کـرد و گفت: مدیـران وزارت صمت در اتاق‌های اندیشـه‌ورز ایـن وزارتخانـه، خام‌فروشـی و مونتـاژکاری را با ابتـکار و خلاقیت به تولید واقعی صنایع پیشـرفته و پیش‌برنـده تبدیـل کننـد. رئیس‌جمهوری در ضـرورت بکارگیری نیروهـای تحول‌گرا و باانگیزه در مجموعه وزارت صمت گفت: از جمله مهم‌ترین وظایـف و برنامه‌هـای وزارت صمـت، اقدامـات تحول‌محـور در بخش‌های مختلـف این وزارتخانه اسـت و ایـن مهم با نـگاه تحول‌گرایانه و نیروهـای باانگیزه و تحول‌خواه امکان‌پذیر است. آیت‌الله رئیسی در ادامه نگاه ویژه به بخش معادن و فعال‌سازی معدن‌های راکد را مهم عنوان کرد و گفت: در این راسـتا نباید مسائل و مشکلات بی‌مورد اداری، محیط‌زیسـتی و کشاورزی باعث توقف و رکود شود، بلکه باید با نگاه مسـئله‌محور، موانع و مشکلات پیش‌روی فعال‌سازی و بهره‌برداری از معادن راکد را مرتفع کرد.

رسالت دفاتر تجارت خارجی ایران

رئیس‌جمهوری در بخش دیگری از سـخنان خود، تاسیس ۱۲ دفتـر تجـارت خارجی در کشـورهای منطقـه را از دیگر اقدامات ارزشـمند و مثبـت وزارت صمت عنوان کرد و افزود: وظیفه این دفاتر، شناسـاندن ظرفیت‌هـای عظیم موجود در جمهوری اسلامی به بخش‌های اقتصادی دولتی و خصوصی و همچنین تجار منطقه است.

آیـت‌الله رئیسـی تبیین و اطلاع‌رسـانی دربـاره اقدامات و خدمـات وزارت صمـت و افکار عمومی را امری بسـیار مهم و ضروری خواند و گفت: در شـرایطی که در بیشـتر رسانه‌ها به کمبودها و کاسـتی‌ها پرداخته می‌شود، بخش روابط عمومی و اطلاع‌رسـانی وزارت صمت موظف اسـت اقدامات و خدمات بسـیار خوب این وزارتخانه را برای آحاد مردم تبیین کند و با پیوسـت رسانه‌ای برای برنامه‌های وزارت صمت، صاحبان فکر و اندیشـه و محافل علمی و دانشـگاهی را به‌مشارکت بطلبد. خوشبختانه امروز بسیاری از دانشجویان و استادان دانشگاهی برای همکاری با این وزارتخانه آمادگی دارند.

اجحاف در حق تولیدکننده و مصرف‌کننده

رئیس‌جمهـوری بـه اهمیـت نقـش سـازمان حمایت از مصرف‌کننـدگان و تولیدکنندگان در نظارت بر تنظیم بازار و ایجاد رضایتمندی در مردم، اشاره کرد و گفت: باید هر ۲ بخش این سـازمان، توأمان موردتوجه قرار گیرند و گاهی به‌سـمت مصرف‌کننده و گاهی به‌سـمت تولیدکننـده گرایش نیابند و بـا ایجاد تعادل، از اجحاف در حق تولیدکننده و مصرف‌کننده جلوگیری کنند.

آیت‌الله رئیسـی بر ضرورت بیان شـفاف دلایل گران شدن یک کالا به مردم، تصریح کرد: اینکه کالایی توسـط واحدهای صنفی به‌شـکل ناگهانی گران می‌شود، به‌طورحتم برای مردم گره ذهنی ایجاد خواهد کرد و ضروری اسـت اگر اتحادیه‌های صنفی دلایل قانع‌کننده دارند، صریح و شفاف برای مردم بیان کنند و اگر دلیل قانع‌کننده نیست، با آن مقابله شود.

وزارت صمت در قامت خودروساز ظاهر نشود

رئیس‌جمهوری در بخش دیگری از این نشست، از مسئولان این وزارتخانه ارائه توضیحات را درباره دلایل گران شـدن نرخ خودرو خواسـتار شد که در این بخش یکی از مسئولان وزارت صمت پاسخ داد: ما از ۱۸ آبان ۱۴۰۰ به استثنای برخی موارد در بـورس نرخ پایه انـواع خودروهای داخلی را حفظ کرده‌ایم و در ۲ ماهه اخیر نیز رکورد تولید خودرو شکسـته شـده، اما افزایش نرخ خودرو مربوط به آن بخش از خودروهایی است که وارد چرخه فروش و معامله نمی‌شـوند. آیت‌الله رئیسی با بیان اینکه متاسـفانه بخش خودرو به محلی برای فضاسـازی علیه دولت تبدیل شـده، تصریح کرد: وزارت صمت نباید در قامت خودروسـاز ظاهر شود، بلکه علاوه بر مقابله جدی با انحصار و فراهم کردن شـرایط رقابتی باید در جایگاه تنظیم‌گری باشد و بـا حمایـت، هدایت و نظارت، کمیـت و کیفیت خودرو را از خودروسـاز مطالبه کند. آیت‌الله رئیسی با بیان اینکه در طول سال‌های گذشته بی‌توجهی نسبت به بازار خودرو، آسیب‌های جدی به این بخش مهم صنعتی وارد کرده اسـت، گفت: باید با برنامه‌ریزی و اقدام سـریع و دقیق در مسـیر سامان دادن به ایـن بخـش و پایان دادن به انحصارگـری در آن حرکت کرد. رئیس‌جمهـوری در پایـان، وزارت صمـت را جـزو مهم‌ترین وزارتخانه‌های مرتبط با اشـتغال، زندگی مردم و جلوه بیرونی پیشـرفت کشـور عنوان و اظهار کرد: با نگاه راهبردی فناورانه و دانش‌بنیان، ایجاد رفاه اجتماعی برای مردم را دنبال کنید.

تسویه بدهی با انتشار ۲۰ هزار میلیارد تومان اوراق

وزیر نیرو برنامه این وزارتخانه برای کاهش بدهی به بانک‌ها، نهادهای عمومی و صاحبان نیروگاه‌هـا را اعلام کـرد و گفت: طبق لایحه دوفوریتـی، دولت با انتشـار ۲۰هزار میلیارد تومـان اوراق، این بدهی‌ها را تسـویه خواهد کرد. به‌گزارش خانه ملت، علی‌اکبر محرابیان در جلسـه علنی مجلس شورای اسلامی و در جریان بررسـی تقاضای دوفوریـت لایحه اصلاح تبصره (۵) مـاده واحده قانون بودجه سـال ۱۴۰۱ کل کشـور در دفـاع از ایـن لایحه گفت: در بخـش انرژی با ناترازی مواجه بوده و هسـتیم؛ ناترازی نخست فاصله بین تولید و تقاضای برق اسـت که با برنامه‌ریزی‌های انجام‌شـده و حمایـت دولت و مجلـس، تلاش می‌کنیم این ناترازی را به‌حداقل ممکن برسانیم. وزیر نیرو ناترازی دوم را ناترازی اقتصادی و فاصله بین درآمدهای صنعت برق دانسـت و افزود: براسـاس گزارش سازمان حسابرسی کل کشور، تا پایان سـال ۱۴۰۰ فاصله بین درآمد و هزینه فروش برق در مجموع ۹۰هزار میلیارد تومان بود که باعث شـد، نتوانیـم تعهدات قانونی و حقوقی خود را در ایفای مطالبات نیروگاه‌های کشـور و صاحبان صنایـع، تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان تجهیـزات برق و پیمانکاران این حوزه انجام دهیم. وی یادآور شد: براساس گزارش ارسـالی به دولت، برنامه‌ریزی شـده تا در مدت زمان مشخص، بدهی‌های وزارت نیرو به بانک‌ها، نهادهای عمومی، صاحبان نیروگاه‌ها، صنایع و پیمانکاران کشـور تسویه شوند.

وی خاطرنشـان کرد: پرداخت این بدهی‌ها براسـاس لایحـه دوفوریتـی در تامیـن بـرق مسـتمر، تکمیـل نیروگاه‌های کشور و تامین برق موردنیاز به‌ویژه تابستان سـال ۱۴۰۲ که در پیش اسـت، نقش کلیدی و اساسی دارد.

تعیین تکلیف ۲۰ هزار میلیارد کالا

وزیر امور اقتصاد و دارایی از تعیین‌تکلیف ۲۰ هزار میلیارد کالا در سازمان اموال تملیکی طی یک سال گذشته خبر داد.

به‌گزارش ایسنا، سیداحسان خاندوزی در همایش مدیران سـتادی و اسـتانی سازمان اموال تملیکی، با بیان اینکه سـازمان اموال تملیکی در سـال ۱۴۰۱ سـازمان رکوردها اسـت، گفت: این رشدها شاهدی مبنی بر این اسـت که مسئله رسوب کالاها در انبارهای دولت با جهشی نسبت به گذشته وارد فاز جدید شده است.

وی ادامه داد: بیش از ۲۰ هزار میلیارد تومان کالا در یک سال گذشته در سازمان اموال تملیکی تعیین‌تکلیف شده است. بعد از ۷سال بیش از هزار خودروی متروکه در یک مزایده شفاف واگذار شـد. میزان فروش کالا ۵۰۰ درصد و میزان اعاده کالا به تجار و فعالان اقتصادی ۶۰۰ درصد رشد داشته است.

وزیـر اقتصـاد با تاکید بـر اینکه هدف‌گـذاری وزارت اقتصاد تسهیل‌کننده تولید و اشتغال در کشور است، گفت: این موضوع در سـازمان اموال تملیکی هـم صدق می‌کند. تلاش این است که فعالیت اقتصادی در کشور تسهیل شود.

خانـدوزی با بیان اینکه عملکرد سـازمان از جهاتی هنوز نیازمند ارتقا اسـت، اظهار کرد: مسئله هوشمند شـدن سـازمان وجود دارد و باید به‌زودی به نقطه‌ای برسـیم که مشخص شـود، امروز صبح چه کالاهایی در کدام انبارها وارد یا خارج شـده‌اند، همچنین بحث سـامانه‌ای شـدن حوزه فروش و مزایده کالاها در انبارها مطرح است؛ موانعی در قانون وجود دارد که تلاش بر برطرف شدن آن اسـت. باید نقطه‌ای را شاهد باشـیم که بتوانیم، ادعا کنیم هیچ خروج کالایی انجام نمی‌گیرد، مگر از مسیر شفاف.

وی بااشـاره به لایحه دوفوریتی که می‌توانسـت در امر رسوب کالا کمـک کند، گفت: هدف این اسـت کـه در حوزه مدیریتی انبارها، اختیارات قانونی داشـته باشـیم و امیدواریم این لایحه سـریع‌تر تعیین‌تکلیف شود، همچنین امیدواریم بندی در قانون بودجه ۱۴۰۲ برای ارتقای سازمان اموال تملیکی داشته باشیم.

عکس روز

اولین برف زمستانی در تهران

عکس: تسنیم

ویژه‌تر از خبر

صدور قطره‌چکانی جوازهای کسب

به‌گفتـه رئیس اتـاق اصناف تهـران، یک موضوع سـاده مدیریتی در سـامانه ایرانیان اصنـاف باعـث شـده در ۱۱ مـاه گذشـته جوازهای کسـب به‌صورت قطره‌چکانی صادر شود.

علی توسـطی در گفت‌وگو با ایسنا، با بیان اینکه سـامانه ایرانیان اصناف، مسبب اصلی تاخیـر در صـدور پروانه‌هـای جواز کسـب اسـت، افزود: پیش از راه‌اندازی این سـامانه، در برخی اتحادیه‌هـا، پروانه به‌صورت کامـل ظرف ۱۰ تا ۱۵ روز صادر می‌شد، اما حالا تعداد روز بیشتری طول می‌کشد تا سامانه اعلام کند، اصلا امکان صدور جواز وجود دارد یا خیر؟

وی بیان کرد: پیش‌تر در اتحادیه سعی می‌شد، موانع صدور مجوز برطرف شـود. برای مثـال، اگر بین وراث اختلاف وجود داشت با ریش‌سفیدی حل می‌شد.

رئیس اتاق اصناف تهران بـا بیان اینکه ماده ۱۸۶ از دست اتحادیه‌ها خارج اسـت، تصریح کرد: در گذشته، هـر فردی یـک شناسـنامه مالیاتی داشـت و مدارک پرداخت مالیات در سـال قبل را ارائه می‌کرد، اما اکنون فرد باید تسویه‌حساب مالیاتی ارائه کند که ممکن است برای مثال سال‌ها قبل در یک شـهر دیگر کالایی خریـد و فروش انجام داده باشـد،اما مالیات آن را نداده باشد و این موضوع باعث زمانبر شـدن صدور جواز کسب شده است.

توسـطی با بیان اینکه یک موضوع سـاده مدیریتی در سـامانه ایرانیان اصناف باعث شده در ۱۱ ماه گذشته جوازهای کسب به‌صورت قطره‌چکانی صادر شود، اظهار کرد: اتحادیه‌ها به‌سختی و در مواردی خارج از سـاعت کاری و حتی در روزهای تعطیل، توانسته‌اند جوازها را دریافت کنند.

اختلال در سامانه و سوءمدیریت در قرارداد با شرکتی که به‌لحاظ ویژگی‌ها و پهنای باند کم، توان انجام کار را نداشته، باعث این وضعیت شده است.

وی در پاسـخ به اینکه چه کسـی مسـئول رفع این مشـکل است؟ گفت: سـامانه زیر نظر سازمان صمت و دبیر هیات‌عالی نظارت است.

گزارش خبری

در گفت‌وگو با مدیران صنعت خودرو تاکید شد

رشد سهم تولید داخل در سبد محصولات

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

مدیرعامل گروه صنعتی ایران‌خودرو با اعلام اینکه در حال حاضر کمتر از ۳ درصد تولیدات این گروه صنعتی به محصول مونتاژی اختصاص دارد، تصریح کرد: هم‌اکنون، خودروهای داخلی بیشترین سهم را در ۳۲ سال اخیر و از زمان آغاز همکاری‌های خارجی در سال ۱۳۶۹ در سبد محصولات ایران‌خودرو دارد. این اظهارات درحالی عنوان می‌شود که به گفته کارشناسان، داخلی سازی در صنعت خودرو می تواند مزیت‌های زیادی برای کشور به همراه داشته باشد که مهم‌ترین آن جلوگیری از خروج ارز است.

عکس: آیدا فریدی

تمرکز بر تولید به‌روز و با کیفیت

مهدی خطیبی با تاکید بر اینکه فعلا و در سال جاری برنامه‌ای برای واردات در دستور کار ایران‌خودرو قرار ندارد، گفت: اولویت فعلی تمرکز بر توسعه محصولات است و با تلاش و کمک متخصصان داخلی و استفاده از ظرفیت نخبگانی و دانشگاهی، به درجه‌ای از بلوغ و خودباوری در تولید محصول و قوای محرکه دست یافته‌ایم که توانایی و ظرفیت پاسخگویی به نیازهای کشور با سبد محصولات داخلی هم‌کلاس با گزینه‌های واردات را داریم.

به‌گزارش ایکوپرس، خطیبی با بیان اینکه می‌توان با تولیدات داخل پاسخگوی نیازهای مشتریان بود، اظهار کرد: در سال جاری برنامه ایران‌خودرو، پیشبرد اهداف طرح تحول کیفیت محصولات و تمرکز بر تحقیق و توسعه و تولید محصولات به روز و جدید است.

خطیبی افزود: در سال آینده دو محصول جدیدی که قابل رقابت با خودروهای خارجی است، وارد بازار خواهد شد و می‌توان گفت دارا بودن استانداردهای مصوب و کیفیت مطلوب آن، تمایل مشتریان به خرید محصولات داخلی را افزایش خواهد داد.

وی با بیان اینکه هدف ایران‌خودرو حرکت به سمت افزایش درصد سهم تولیدات داخل در سبد محصولات و جایگزینی حداکثری آنها با محصولات مونتاژی است، عنوان کرد: در سال جاری ترکیب این خودروساز به گونه‌ای است که کمتر از ۳ درصد آن به محصولات مونتاژی که همان خودرو هایماست، اختصاص یافته است.

خطیبی با تاکید بر اینکه در سال جاری صادرات محصولات با جدیت دنبال شده، خاطرنشان کرد: تارا و دناپلاس که هر دو محصولات داخلی و بر پایه پلتفرم ملی هستند، توانسته‌اند توجه و بازخوردهای خوبی را در سطح بین‌المللی دریافت کنند که بیانگر مقبول بودن آنها در بازارهای خارجی است.

وی با اشاره به تولید خودروی کامل و عبور مستقیم محصولات از خرداد امسال و ایجاد ثبات در خطوط تولید، تصریح کرد: با توجه به صرفه‌جویی هزینه‌ای که این اقدام در کنار افزایش کیفیت محصولات به‌دنبال داشته، نتیجه این حرکت بزرگ و ملی صرف تحقیق و توسعه محصولات با همکاری شرکت‌های دانش‌بنیان می‌شود.

پاییز طلایی ایران خودرو

براساس آمار منتشر شده، گروه صنعتی ایران خودرو طی ۳ ماهه پاییز امسال در مجموع ۱۷۰ هزار و ۸۶۸ دستگاه خودرو تولید کرده که در مقایسه با تولید فصل بهار با ۱۴۶ هزار و ۹۷۳ دستگاه، رشد ۱۶ درصدی و در مقایسه با تولید فصل تابستان نیز با ۱۴۲ هزار و ۴۳۰ دستگاه خودرو، افزایش ۲۰ درصدی داشته که رشد فوق‌العاده‌ای را تجربه کرده و فصلی بی‌نظیر را دست‌کم در ۶ سال گذشته رقم زده است.

این گروه صنعتی همچنین موفق شده در فصل پاییز امسال ۱۶۳ هزار و ۳۷۸ دستگاه خودرو تحویل مشتریان دهد که توانسته نسبت به تعداد ۱۵۰ هزار و ۷۰۸ دستگاه تحویل شده طی فصل تابستان بیش از ۸ درصد و نسبت به ۱۳۶ هزار و ۹۳۸ دستگاه فصل بهار بیش از ۱۹ درصد بیشتر خودرو تحویل دهد که این تعداد تحویل هم طی سال‌های اخیر رقمی بی‌سابقه است.

گفتنی است، این تعداد تولید و تحویل به‌گونه‌ای رقم خورده که هیچ‌گاه طی سال‌های گذشته تعداد تولید ملی و داخلی ایران خودرو به این تعداد نبوده و تولید مونتاژی تنها ۲.۵ درصد تولیدات ایران خودرو را شامل می‌شود. در زمان نه‌چندان گذشته، بیش از ۵۰ درصد تولیدات این گروه مونتاژی بوده است.

برنامه ایران‌خودرو پیشبرد اهداف طرح تحول کیفیت محصولات و تمرکز بر تحقیق و توسعه و تولید محصولات به‌روز و جدید است

رکورد تولید ماهانه ایران‌خودرو دیزل شکسته شد

مدیرعامل ایران‌خودرو دیزل نیز از شکسته شدن رکورد تولید ماهانه این شرکت در آذر ماه امسال خبر داد. ایران خودرو دیزل توانسته با تولید ۲۰۱۵ دستگاه، رکورد تولید ماهانه قبلی خود که مربوط به شهریورماه امسال بود را پشت سر بگذارد.

جواد توسلی‌مهر، مدیرعامل شرکت ایران خودرو دیزل در این باره گفت: ۲۰۱۵ دستگاه محصول تولید شده در آذرماه سال ۱۴۰۱ شامل تولید ۷۷۵ دستگاه کامیون، ۷۱۷ دستگاه کشنده، ۶۶ دستگاه اتوبوس، ۲۸۸ دستگاه ون و ۱۶۹ دستگاه وانت پیکاپ است که توانستیم با تولید آنها رکورد قبلی شرکت که در شهریور ماه امسال بود را پشت سر بگذاریم.

مدیرعامل ایران خودرو دیزل تصریح کرد: در ۹ ماهه امسال بیش از ۱۲ هزار دستگاه خودرو فاکتور و از این تعداد، ۱۰۲۷۵ دستگاه تحویل مشتریان شده در حالی‌که در مدت مشابه سال گذشته این عدد ۳ هزار و ۷۰۶ دستگاه بوده که رشد حدود ۳ برابری را تجربه کرده است.

وی با اشاره به برنامه تولید ۲۵ هزار دستگاهی امسال ایران خودرو دیزل، تاکید کرد: با توجه به تدارک و برنامه‌ریزی انجام شده و با همت مجدانه مجموعه کارکنان، به‌طور جدی به‌دنبال محقق کردن این هدف هستیم.

به گفته توسلی‌مهر، مجموع تولید ایران خودرو دیزل در ۹ ماهه امسال ۱۲ هزار و ۷۴۲ دستگاه خودرو تجاری سنگین و نیمه‌سنگین است که نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۲.۸ برابری را تجربه کرده است.

این در حالی است که مجموع تولیدات این شرکت در سال گذشته ۷هزار و ۷ دستگاه بوده است.

گفتنی است، شکسته شدن رکورد تولید ماهانه تاریخ شرکت ایران‌خودرو دیزل به‌عنوان بزرگ‌ترین خودروساز تجاری کشور در حالی اتفاق می‌افتد که این شرکت از پشت‌سر گذاشته شدن تعداد تولید سال گذشته خود در شهریورماه امسال خبر داده بود.

ایران خودرو دیزل همچنین از رونق مجدد تولید و پایان رکود و خروج از ورشکستگی خود خبر داده و با توجه به گزارش‌های منتشر شده در بازار سهام از زیان‌ده‌ترین شرکت خودروساز تجاری کشور، به سودده‌ترین آنها در سال ۱۴۰۰ و ۶ ماهه نخست ۱۴۰۱ تبدیل شده است.

تجاری‌سازی فناوری‌های نوین، رسالت خودروسازی‌هاست

مدیرعامل گروه خودروسازی سایپا با بیان اینکه در حوزه ورود فناوری به صنعت خودرو باید شناخت کامل به شبکه داشته باشیم، گفت: در صنعت خودروسازی این شبکه شامل سه قسمت اصلی مدیریت زنجیره تامین، مدیریت زنجیره تولید و مدیریت عرضه و خدمات است که باید این سه قسمت را با تکنولوژی روز تجهیز کرد.

به گزارش سایپانیوز، شانزدهمین کنفرانس ملی و دوازدهمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت فناوری و نوآوری با حضور مدیران ارشد صنایع گوناگون، جمعی از استادان و پژوهشگران دانشگاه‌های مختلف کشور برگزار شد.

مدیرعامل گروه خودروسازی سایپا در این کنفرانس با موضوع فرصت‌های فناورانه خودروسازی برای حاضران از تجربه و بهره‌گیری از تکنولوژی و فناوری‌های روز دنیا در این گروه بیان کرد.

محمدعلی تیموری با بیان اینکه شرکت‌های خودروساز باید در کنفرانس‌ها و همایش‌هایی با موضوعات فناورانه شرکت کنند، گفت: حضور در این همایش‌ها باعث آگاهی از دستاوردها و تکنولوژی روز دنیا می‌شود و مهم‌ترین رسالت خودروسازی‌ها که تجاری کردن فناوری‌های نوین است را در مسیری درست و به‌روز هدایت می‌کند.

او افزود: با توجه به سطح دانش و رشدی که در جامعه ایجادشده باید به همان اندازه برای ایجاد رفاه مشتریان از دانش روز استفاده کنیم تا مشتریان بتوانند کمترین زحمت را برای دریافت کیفیت بالا، قیمت تمام‌شده پایین در زمینه‌های عرضه و خدمات محصول داشته باشند و این کنفرانس می‌تواند تمامی این موارد را بررسی کند.

مدیرعامل گروه سایپا خاطرنشان کرد: خوشبختانه با حمایت وزارت صنعت، معدن و تجارت در گروه سایپا جهش طراحی شکل گرفته و خودروهایی که طراحی، توسعه و تولید آنها متوقف شده بود با سرمایه‌گذاری بیش از ۵ هزار میلیارد تومان مجدد در دستور کار قرار گرفت، به‌طوری‌که سه مدل محصول در حال تست نهایی است که از خرداد سال آینده عرضه می‌شود و دو مدل خودرو تجاری نیز آماده عرضه است و از بهمن عرضه آنها شروع خواهد شد.

۳ مدل دیگر خودرو سواری هم در ۶ ماه دوم سال جاری فرآیندهای آن تمام می‌شود و امیدواریم در سال آینده ۸ مدل خودرو را وارد بازار کنیم و این خودروها که تمامی استانداردهای ۸۵ گانه را کسب کرده‌اند، بتوانند از نظر کیفیت شرایط مناسبی برای مشتریان ایجاد کنند.

او با اشاره به اینکه در حوزه ورود فناوری به صنعت خودرو باید شناخت کامل به شبکه خود داشته باشیم، گفت: در صنعت خودروسازی شبکه شامل ۳ قسمت اصلی است که باید این ۳ قسمت را تجهیز کرد.

تیموری تصریح کرد: مدیریت زنجیره تامین در کل کشور یکی از بخش‌هایی است که نیاز به بهره‌گیری از تکنولوژی‌های نوین در آن وجود دارد. به نحوی که با رشد استانداردها و تکنولوژی قطعات نیاز صنعت به قطعات های‌تک و الکترونیکی بیشتر شده و استفاده از فناوری‌های نوین اجتناب‌ناپذیر است.

در این زمینه نیاز به آی‌سی و چیپ ست‌ها در تمام صنایع بسیار ملموس است و در چند سال اخیر با توجه به بحرانی که در دنیا برای تولید این قطعات ایجادشده، لزوم تقویت این بخش از تکنولوژی در صنعت خودروسازی کاملا محسوس است.

او با بیان اینکه در مدیریت زنجیره تولید هم نیاز به ورود تکنولوژی‌های نوین وجود دارد، افزود: برای تجهیز و به‌روزرسانی خطوط تولید در پرس شاپ، تولید بدنه و رنگ‌آمیزی نوآوری و فناوری تاثیر زیادی خواهد داشت و در گروه سایپا در این زمینه سرمایه‌گذاری مناسبی انجام‌شده است.

مدیرعامل گروه خودروسازی سایپا اظهار کرد: در مدیریت عرضه و خدمات نیز باید با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در جهت افزایش رضایت‌مندی مشتریان حرکت کرد. به نحوی که با ایجاد شبکه نرم‌افزاری آنلاین در شبکه خدمات پس از فروش در سراسر کشور بتوان در لحظه نیاز شبکه و نمایندگی‌ها را دریافت و برای تامین آن به‌سرعت اقدام کرد.

علاوه بر این، با دریافت بازخورد ایرادات احتمالی از مشتریان، در صورتی که مشکل ایجادشده از قطعات خودرو باشد باید به‌سرعت درباره رفع ایراد احتمالی برنامه‌ریزی و اقدام کرد، چراکه این موارد در افزایش کیفیت محصول بسیار تاثیرگذار است.

او با بیان اینکه در شبکه خدمات پس از فروش سایپا با استفاده از تکنولوژی‌های نوین، زیرساخت جدیدی در حال اجرا است که در صورت نیاز به قطعه در هر منطقه از کشور به‌صورت آنلاین، گزارش برای تامین قطعه اعلام می‌شود و به قطعه‌ساز هم‌جهت رفع عیب اعلام خواهد شد، افزود: در گذشته اگر ایرادی در کیفیت محصول ایجاد می‌شد در مدت‌زمان دو الی سه هفته روند اصلاح طول می‌کشید و حال با بهره‌گیری از نرم‌افزار جدید، به محض بروز ایراد در هر حوزه‌ای بلافاصله با پیامک به مدیران ارشد اعلام می‌شود و این موضوع باعث انجام واکنش سریع در رفع ایراد شده است.

تیموری با بیان اینکه در حوزه خدمات پس از فروش و به‌منظور افزایش کیفیت خدمات‌دهی، سایپا با بهره‌گیری از فناوری‌های جدید وارد فضای بزرگی شده، افزود: سایپا با استفاده از زیرساخت مخابراتی موجود در تمام کشور در تلاش است که با نصب برنامه‌ای روی محصولات خود به‌صورت آنلاین، در صورت بروز مشکل در خودرو پیام ارسالی از سوی مشتری را دریافت کند و این برنامه از یک ماه آینده به‌صورت آپشن روی محصولات نصب خواهد شد.

او افزود: مشتری در صورت نیاز به هرگونه امداد و کمک در خصوص خرابی خودرو، چکاپ خودرو قبل از سفر، رهگیری سرقت خودرو و... با بهره‌گیری از این نرم‌افزار و سیمکارتی که در کیت خودرو قرار می‌گیرد، می‌تواند به‌صورت آنلاین اطلاع‌رسانی کند و در این صورت، قیمت خدمات کاهش خواهد یافت و از برخی هزینه‌های احتمالی پیشگیری خواهد شد.

مدیرعامل گروه خودروسازی سایپا با اشاره به وجود خودروهای ناقص در سال گذشته و تکمیل و عرضه آن افزود: در سال گذشته ۸۷ هزار خودرو ناقص در کف پارکینگ‌ها وجود داشت که حدود ۱۷ هزار میلیارد تومان هزینه این خودروها بود که در صنعت جاری نشده بود و با برنامه‌ریزی انجام‌شده خوشبختانه تمام این خودروها تکمیل و به بازار عرضه شد و با تامین صد درصد قطعات داخلی و تلاش برای تامین به‌روز قطعات وارداتی، تولید به‌صورت عبور مستقیم در حال انجام است.

وی با بیان اینکه بازار قطعات یدکی سایپا ۳۸ هزار میلیارد تومان قابلیت عرضه دارد، اظهار کرد: در سال گذشته تنها هزار و ۸۰۰ میلیارد تومان از این بازار در اختیار سایپا بود و بقیه در اختیار تعدادی از قطعه‌سازان و متاسفانه بیشتر آن از طریق قطعات قاچاق و تقلبی تامین می‌شد. در سال جاری با حمایت وزارت صنعت، معدن وتجارت در جلوگیری از ورود قطعات تقلبی و قاچاق و برنامه‌ریزی انجام‌شده در سایپا، در حال حاضر به‌صورت ماهانه ۸۰۰ میلیارد تومان لوازم یدکی به بازار عرضه می‌شود.

تیموری تاکید کرد: افزایش کیفیت محصولات باعث افزایش مدت‌زمان گارانتی محصول می‌شود و این برای خودروساز مناسب است، چراکه مدت‌زمان بیشتری خودرو را در شبکه گارانتی خود دنبال می‌کند. بر همین اساس سایپا هم برای خودرو آریا برنامه‌ریزی کرده که با افزایش شرایط کیفی این خودرو گارانتی آن را در زمان عرضه به ۵ سال برساند و این خودرو با شرایطی که دارد، کاملا قابل رقابت با خودروهای روز دنیاست، چراکه برای این خودرو از یکی از بهترین قوای محرکه استفاده خواهد شد.

او افزود: ورود فناوری به صنعت باید روی سه حوزه افزایش کیفیت، کاهش قیمت تمام‌شده محصول و خدمات و تسریع در تحویل خودرو به مشتری تاثیرگذار باشد که هرسه مورد باعث افزایش رضایت‌مندی مشتری خواهد شد و بر همین اساس از ۱۰ ماه اخیر تاکنون، سایپا با ۶ دانشگاه کشور به‌منظور بهره‌گیری از توان علمی و ورود فناوری جدید قرارداد بسته و از توان علمی و تجهیزات و آزمایشگاه‌های آنها استفاده خواهد کرد، چراکه در تعامل با آنها باید از زیرساخت‌هایی که موجود است بتوان استفاده بهینه را داشت.

وعده ایران‌خودرو محقق شد

گروه صنعتی ایران‌خودرو در آخرین اینفوگرافی خود به عملکرد این خودروساز از ابتدای امسال تا پایان آذر به تفکیک هر ماه پرداخته و ضمن تاکید بر افزایش تولید، عرضه و تجاری‌سازی خودروها طی این مدت نشان داده که وعده خود مبنی بر «پایان آذر، موعد عبور از رکورد عرضه سال ۱۴۰۰ است» را محقق کرده است.

به گزارش ایسنا، اوایل آذر سال جاری بود که گروه صنعتی ایران خودرو ضمن اشاره به اینکه پایان آذر، موعد عبور از رکورد عرضه سال ۱۴۰۰ است، از ثبت رکوردی تازه خبر داد و وعده کرد که این گروه صنعتی در پایان ۹ ماهه ۱۴۰۱، از رکورد تولید مدت مشابه سال گذشته معادل ۳۲۵ هزار و ۵۸۴ دستگاه خودرو عرضه شده عبور خواهد کرد.

طبق آمار اعلام شده از سوی گروه صنعتی ایران‌خودرو، این خودروساز طی ۹ ماهه امسال ۴۶۰ هزار و ۲۷۱ دستگاه خودرو کامل تولید کرده که نسبت به ۳۱۵ هزار و ۷۸۰ دستگاه تولیدی در مدت مشابه سال گذشته، ۴۶ درصد بیشتر است که رشد قابل توجهی به‌شمار می‌رود.

تولید گروه صنعتی ایران‌خودرو در آذر ماه با تیراژ ۶۲ هزار و ۹۹۵ دستگاهی، بیشترین تولید ماهانه ایران‌خودرو طی این ۹ ماه است.

همچنین این گروه خودروسازی، از ابتدای امسال تا پایان آذر ۴۵۲ هزار و ۱۶۹ دستگاه خودرو تجاری‌سازی (فاکتور) کرده که ۴۵ درصد بیشتر از تعداد خودرو فاکتور شده در مدت مشابه سال گذشته در ایران خودرو بوده است. طی ۹ ماهه سال گذشته ۳۱۲ هزار و ۶۰۹ دستگاه خودرو از سوی این گروه خودروساز فاکتور شده بود.

بیشترین میزان فاکتور خودرو در گروه صنعتی ایران‌خودرو در سال جاری نیز در آذر ماه امسال معادل ۶۷ هزار و ۵۶ دستگاه ثبت شده است.

میزان عرضه محصولات گروه صنعتی ایران‌خودرو نیز در ۹ ماهه امسال به ۴۵۱ هزار و ۲۴ دستگاه رسیده که نسبت به ۳۲۵ هزار و ۵۸۴ دستگاه عرضه شده در ۹ ماهه ۱۴۰۰ حدود ۴۰ درصد (۳۹ درصد) بیشتر است.

بر همین اساس می‌توان گفت گروه صنعتی ایران‌خودرو توانسته به آنچه به عنوان هدف تعیین کرده و وعده داده برسد و وعده شکست رکورد تولید را محقق کند و با تولید بیش از ۴۶۰ هزار دستگاه خودرو (سواری و تجاری) از ابتدای سال نسبت به مدت مشابه سال گذشته، موفق به عبور از رکورد تولید و عرضه در سال ۱۴۰۰ شد.

رکورد تولید ماهانه

گروه صنعتی ایران خودرو همچنین در تولید ماهانه با تولید ۶۳ هزار دستگاه رکورد جدیدی را به ثبت رساند که از اردیبهشت ۱۳۹۷ بی‌سابقه به شمار می‌رود و در عین حال این دستاورد مهم در حالی محقق شده که گروه صنعتی ایران‌خودرو از ابتدای خرداد سال جاری تمام محصولات خود را به صورت عبور مستقیم تولید کرده که در نوع خود یک اقدام کم سابقه در صنعت خودرو به شمار می‌رود.

تولید محصولات تجاری سنگین و نیمه‌سنگین نیز در ۹ ماهه امسال با رشد ۳ برابری به ۱۲ هزار و ۵۰۰ دستگاه رسیده که این تعداد در تاریخ تولید محصولات تجاری در کشور بی‌سابقه است.

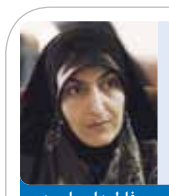
سال ۱۴۰۱ تولید در صنعت خودرو کشور و گروه صنعتی ایران خودرو با توجه به شرایط تحریمی و محدودیت‌های بین‌المللی با چالش‌های متعددی روبه‌رو بوده، اما خودروساز بزرگ کشور توانست با پشت‌سر گذاشتن موانع و مدیریت بهینه منابع موجود، عملکرد مطلوبی در زمینه تولید و عرضه خودرو به بازار داشته باشد.

گروه صنعتی ایران خودرو از ابتدای امسال با توقف تولید ناقص و تکمیل و تجاری‌سازی خودروهای ناقص در پارکینگ‌ها، سبب صرفه‌جویی قابل‌توجه مالی، تامین گردش مالی مورد نیاز تولید و افزایش کیفیت محصولات شده است.

این خودروساز در ۳ ماهه پایانی سال نیز با استمرار تولید هفتگی دست‌کم ۱۴ هزار دستگاه، تولید و عرضه را ادامه خواهد داد و به‌طور حتم، این اقدامات سبب بهبود شرایط در بازار خودرو خواهد شد.

یادداشت

خودرو اقتصادی و بازی با واژگان

فاطمه امیراحمدی
روزنامه‌نگار

صنعت خودرو با بیش از نیم قرن قدمت، همچون طفلی می‌ماند که بیماری، بزرگ شدنش را به تعویق انداخته است. این صنعت چونان لکوموتیو پیشرانی است که صنایع همراه را نیز پاسوز خود کرده و آرزوی توسعه را به بلندای این قطار پراز خالی کرده است. هر بار مردم، محور بازی شده و کلمات امیدبخش برای این صنعت بزرگسال کودک‌صفت سروده شده است. «کیفیت خودروها افزایش می‌یابد»، «قیمت خودرو ۱۵ درصد کاهش خواهد یافت»، «خودروهای اقتصادی در حال ساخت و وارد شدن هستند» و... سخنان «صد من یک غاز»ی که گوش مردم که نه، گوش فلک را هم کر کرده است. خروج خودروها به شکل ناقص، دو سالی در شرکت‌های خودروساز رواج یافت. به‌طور قطع، مردم در این مدیریت نقشی نداشتند و حتی آگاه هم نبودند که این محصولات ناقص که قرار است پس از چند ماه تکمیل شوند، دچار افت کیفیت می‌شوند. مدیریت خودروساز برای نشان دادن آمار فیک از تیراژ، تولید خودرو ناقص را ولو به قیمت کاهش کیفیت در دستورکار قرار داد. وقتی واژه «کیفیت» شد شعار مقام مسئول، تولید ناقص از دستور کار خارج و خودرو تجاری‌سازی و سپس از خط تولید خارج می‌شد. به‌این ترتیب طی ۲ سالی که ۲۵ درصد کیفیت خودرو با تولیدات ناقص افت کرده بود، تازه به نقطه صفر بازگشت؛ محصولاتی که در همان زمان، بارها سرتیتر اخبار به‌لحاظ کیفیت، ایمنی، آمار تصادفات و مرگ‌ومیرهای ناشی از حوادث جاده‌ای بود.

پرونده موضوع کاهش قیمت هم با ارائه خودرو به بازار سرمایه فعلا مختومه شده است. به‌این ترتیب وزیر صمت بدون سروصدا و به‌طور رسمی، قیمت‌گذاری دستوری را که به‌دلیل بازار انحصاری خودروساز بود، حذف کرده و وعده کاهش ۱۵ درصدی خودرو را در کارنامه کاری خود با صفر امتیاز به ثبت رساند. بورسی شدن خودرو به‌عنوان محصولی کامل در هیچ کشوری تجربه نشده و آزمونی بود که دولت سیزدهم در صنعت خودرو جهان به یادگار گذاشت. در واقع دولت به‌جای راه‌حل منطقی و کاهش هزینه مواد اولیه تولید داخل که نه مربوط به بخش خصوصی بوده، بلکه دولتی راهبری می‌شود باز هم از جیب مردم هزینه کرد. آلودگی هوا و آمار خودروهای فرسوده همگی حاکی از توان خرید افراد برای نوسازی محصولات آلاینده دارد.

«خودرو اقتصادی» هم که یکی از واژگانی بود که در این بازی از ابتدای سال بسیار به‌کار گرفته شده، امروز با وضعیت نرخ دلار، دیگر محلی از اعراب ندارد. به‌این ترتیب، هر روز به حجم وعده‌های صمت‌نشینان افزوده شده است. برخی مقام‌های مسئول به‌راحتی تعریف خودرو اقتصادی را تغییر داده و انتظار جامعه را بدون پاسخ سردرگم کرده است.

کارشناسان اقتصاد جهان در تعریف خودرو اقتصادی گفته‌اند «محصولی که افراد با ۶ ماه حقوق خود توان خرید آن را داشته باشند»؛ حال این تعریف از نگاه صمت‌نشینان شده «خودروهایی با قیمت ۷ تا ۱۰ هزار دلار» که در ادامه باید از وزیر امور اقتصادی و دارایی خواست بدعت گذاشته و حقوق جامعه ایرانی را نه ریال و تومان که به دلار محاسبه و پرداخت کند.

آقای مدیر، چه کسی حقوق خود را به دلار و یورو دریافت می‌کند! از سوی دیگر، واردات خودروهای اقتصادی (۷ تا ۱۰ هزار دلار مدنظر صمت‌نشینان که با اضافه شدن حقوق و عوارض گمرکی و... و عرضه در بورس، مشخص نیست چه عددی را باید به‌عنوان قیمت اقتصادی برای آنها پیش‌بینی کرد.) هم به‌دست برخی شرکت‌های خودروساز در حال پیگیری و انجام است. در این‌باره رسانه‌ها بارها از «انحصار در انحصار» صنعت خودرو از زبان کارشناسان حوزه اقتصاد و صنعت نوشته‌اند. عاقبت این نوع مدیریت در موضوع واردات هم، در آینده‌ای نه‌چندان دور مشخص خواهد شد؛ البته در زمانی که مسئولان و مدیران تغییر کرده و دیگر دست کسی به‌جایی بند نخواهد بود. بدین ترتیب با باز شدن پای دلار به پرونده خودروهای اقتصادی، این موضوع هم برای همیشه در بخش وعده‌ها بایگانی و مختومه می‌شود.

اسقاط خودروهای فرسوده نیازمند یک تصمیم جدی

نایب رئیس کمیسیون انرژی با تاکید بر تسریع اسقاط خودروهای فرسوده، گفت: اگر با لایحه فعلی، اسقاط خودروهای فرسوده به تعویق بیفتد، می‌توان تغییراتی در این لایحه ایجاد کرد.

به گزارش مهر، در روزهای گذشته، آلودگی هوا در کشور به یک بحران انسانی تبدیل شد و به نظر می‌رسد خودروهای فرسوده نقش محوری در این بحران دارند. به‌گفته رئیس گروه سلامت هوا و تغییر اقلیم وزارت بهداشت، مهم‌ترین علت افزایش آلودگی هوا، اجرا نشدن قانون هوای پاک و به‌ویژه تردد خودروهای فرسوده است. بنابر آمار وی حدود ۴۵ درصد خودروهای موجود در کشور فرسوده و از رده خارج هستند. گفتنی است طبق آخرین تصمیمی که در کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی گرفته شده، خودروسازان و واردکنندگان به‌نوعی از ارائه گواهی اسقاط که می‌توانست از رده خارج کردن خودروهای فرسوده را (به میزان تعهد آنها) تضمین کند، معاف شده و برای شماره‌گذاری خودروهای تولیدی (در صورت نبود گواهی اسقاط به میزان کافی)، ۱.۵ درصد از قیمت هر خودرو برای شماره‌گذاری پرداخت شود. در این زمینه، احمد مرادی، نایب رئیس کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی درباره لایحه ساماندهی صنعت خودرو و مشکلات آن گفت: یکی از مشکلاتی که هم اکنون با آن در کشور مواجه هستیم، کیفیت پایین خودروهای تولید داخل و دیگری هم هزینه‌های تولید بالای آنهاست. این هزینه‌های تولید بالا و کیفیت پایین باعث شده نگاه‌ها محدود به این شود که وقتی تولیدکننده نمی‌تواند تولید را انجام دهد باید اجازه دهیم واردات از کشورهای خارجی انجام شود.

ورود خودروهای اقتصادی محقق می‌شود؟

حرف‌های کاغذی در بازار خودرو

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

پس از رفع ممنوعیت واردات خودرو در پایان اردیبهشت، موضوع واردات داغ شده و قرار است کمبود بازار با محصولات خارجی پوشش داده شود. مسئله مهمی که در این‌باره مطرح است قول مدیران دست‌اندرکار وزارت صنعت، معدن و تجارت مبنی بر ورود خودروهای اقتصادی بوده که با توجه به مشخص نبودن تعرفه و قیمت خودروها، ابهاماتی را به‌وجود آورده است.

در چند هفته اخیر با نوسان نرخ ارز، بازار خودرو ملتهب شده و سیر قیمت‌ها نجومی و افزایش بهای این کالای مصرفی با دوام رقمی بین ۹۰ تا ۱۰۰ میلیون تومان بوده؛ ارقامی که تولید و واردات خودرو به‌اصطلاح اقتصادی را با پرسش‌های بسیاری همراه کرده است. با صمت همراه باشید.

مجلس و شکستن انحصار

حجت‌اله فیروزی، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی درباره اماواگرهای واردات خودروهای ارزان‌قیمت و به‌اصطلاح اقتصادی به صمت گفت: تا پیش از سال ۹۷، واردات خودرو آزاد بود و به مطالبه و تمام ذائقه‌های بازار پاسخ داده می‌شد. آمار ورود این خودروها زیاد نبود و به‌طور میانگین از ابتدای سال ۹۰ تا تیر ۹۷ که ممنوعیت واردات اعمال شد، حدود ۵۵۰ هزار خودرو وارد کشور شده بود، اما همین تعداد محدود باعث تنظیم‌گری در بازار شده، علاوه‌بر اینکه به‌لحاظ روانی انحصار را شکسته بود.

وی افزود: ممنوعیت واردات خودرو براساس قوانین مجلس نبود، بلکه به‌دلیل کمبود ارز با توجه به تدابیری اندیشیده شده، ورود برخی کالاها به کشور ممنوع شد که خودرو از آن جمله بود.

فیروزی اظهار کرد: با تلاش‌هایی که نمایندگان خانه ملت از ابتدای مجلس یازدهم داشتند، تاکید بر این بود که بازار نیاز به تنوع دارد و باید به آن بخشی از بازار که خودرو خارجی می‌طلبد، پاسخ داده شود. در نهایت این موضوع در ماده ۴ طرح «ساماندهی صنعت و بازار خودرو» گنجانده شد و به تصویب شورای نگهبان رسید. حتی برای اینکه رانتی ایجاد نشود، واردات منحصر به دولت نشده و در ماده ۴ طرح ساماندهی صنعت و بازار خودرو آمده که هر شخص حقیقی و حقوقی با در نظر گرفتن شروطی می‌تواند خودرو وارد کند. این عضو خانه ملت در ادامه سخنان خود با اشاره به آیین‌نامه اجرایی این امر تصریح کرد: تدوین دستورالعمل‌ها برای انجام کار برعهده دولت بود که وزارت صنعت، معدن و تجارت، جزئیات آیین‌نامه واردات خودرو را پس از ممنوعیت حدود ۳ سال تدوین کرد. در این‌باره تاکید بر واردات خودروهایی بود که بیشتر اقشار جامعه، توانایی خرید آنها را داشته باشند.

باز هم دلار کار را خراب کرد

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس یازدهم با اشاره به افزایش نرخ ارز اظهار کرد: در دو هفته اخیر با افزایش قیمت دلار، نرخ خودروها هم در بازار افزایش بسیاری داشت که این نشان می‌دهد دولت نتوانسته مدیریت درستی در این‌باره داشته باشد.

او یادآور شد: نمایندگان خانه ملت حتی در بودجه ۱۴۰۱، پیشنهاد واردات حدود ۱۰ هزار خودرو اعم از سواری، کامیون، کامیونت و خودروهای معدنی و راهسازی را مطرح کردند تا به‌این ترتیب، نخستین موانع بر سر راه این واردات خودرو برداشته شود.

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی به مصوبه‌ای دیگر اشاره کرد و گفت: حدود دو هفته قبل نیز مصوبه‌ای مبنی بر تعیین‌تکلیف حدود ۱۷ هزار کشنده دپو در گمرکات کشور به تصویب رسید.

شماره‌گذاری این خودروها انجام نشده و محصولات در حال مستهلک شدن بود. مجلس با ورود به موضوع، تاکید کرد با تامین رضایت واردکنندگان این کشنده‌ها تعیین‌تکلیف شوند. فیروزی تاکید کرد: مجلس یازدهم برای ساماندهی بازار خودرو و تامین نیازها مصوبات بسیاری داشته و در ادامه، اجرا با دولت است که در این راستا وزارت صنعت، معدن و تجارت تلاش دارد خودروهایی وارد کشور شود که به‌لحاظ قیمتی ارزش آنها بین ۷ تا ۱۰ هزار دلار باشند.

وی افزود: توزیع خودرو برای کاهش قیمت موضوعی مهم است، زیرا باید با مدیریت درست، سوداگری را به‌حداقل رسانده و خودروها را با قیمت مناسب به‌دست مصرف‌کننده واقعی رساند.

> حجت‌اله فیروزی: نحوه توزیع خودرو، تاثیر زیادی بر قیمت خودروها در بازار دارد

غیرممکنی وعده داده شده

در ادامه مهدی دادفر، دبیر انجمن واردکنندگان خودرو درباره واردات خودروهای اقتصادی به صمت گفت: یکی از اشکالات در امر واردات خودرو، عدم‌توجه به اقلیم‌شناسی است. نیازسنجی به معنای تخصصی انجام نشده و بدون درک از نیاز و توانایی مردم، برخی مدل‌ها وارد می‌شوند. به‌عنوان مثال، بام‌و اتاق ۷ برای یک کشاورز برای پشتیبانی از امور کشاورزی کارآیی ندارد، بلکه وانت و کامیونت نیاز اوست. یا برای برخی راه‌ها خودروهای شاسی‌بلند نیاز است، حتی اگر استانداردهای هشتادوپنج‌گانه را نداشته باشند.

وی افزود: هنگامی که برای تمام کشور بدون توجه به نیاز سرزمینی یک برنامه تدوین و به اجرا گذاشته می‌شود؛ یعنی بدون تطبیق اقلیمی و نیازسنجی به‌اصطلاح گفته می‌شود «هر قدر پول بدی، آش می‌خوری» که این موضوع در حوزه واردات خودرو اشتباه است.

وی با تاکید بر واردات براساس کارآیی خودروها، ادامه داد: در حال حاضر تمرکز بر استانداردهای هشتادوپنج‌گانه است که برای برخی مناطق روستایی و کوچک نیاز نبوده و هزینه اضافه و راه به خطا رفتن است. دبیر انجمن واردکنندگان خودرو با بیان اینکه کلمه «اقتصادی» از سوی مدیران بالادستی برای خودروها رهن شده، بیان کرد: این در حالی است که محصولات مطابق با نیاز مردم به‌دست آنها نمی‌رسد.

او اظهار کرد: استانداردهای هشتادوپنج‌گانه، شاخص پیچیده‌ای در حوزه استانداردسازی است و مشخص نیست با چه هدفی از سوی نهادهای متولی اتخاذ شده است. انجمن واردکنندگان خودرو، بارها درباره آن با مدیران مربوطه بحث و گفت‌وگو داشته و پیشنهادهای خود را ارائه داده است.

این کارشناس صنعت خودرو گفت: افتخار مدیران ما این است که پیش از اجرای کامل این استانداردها در اروپا، در ایران الزام شده، بدون اینکه توجه شود نیاز است یا خیر یا اینکه اولویت‌ها برای تامین خودروهای مورد نیاز بازار چیست.

او گفت: استدلال‌ها روی مسائل زیست‌محیطی بوده، اما به‌طور قطع، با قیمت ۶ تا ۱۰ هزار دلار تهیه چنین خودروهایی غیرممکن است.

دردسرهای تجارت

دادفر در ادامه درباره اماواگرهای موضوع واردات خودروهای اقتصادی تصریح کرد: بروکراسی اداری و پیچیده شدن مراحل انجام امور که شرکت‌های واردکننده مجبور به اخذ اجازه از نهادهای متعدد و مختلف هستند و حتی برای یک مجوز باید به چند نهاد مراجعه کرده و هزینه کنند، واردات خودرو ارزان‌قیمت را نشدنی کرده است.

این کارشناس حوزه خودرو خاطرنشان کرد: تا هنگامی که دولت نخواهد دخالت خود را در این امور، چه تولید و چه تجارت کم کند، شرایط بازار خودرو همین‌گونه خواهد بود.

او گفت: دولت به‌جای پرداختن به کلیات به جزئیات ورود کرده و این با قوانین تجاری منافات دارد. وظیفه دولت تنظیم دستورالعمل‌هاست.

الزامات ضروری

دبیر انجمن واردکنندگان خودرو با تاکید بر وظیفه تنظیم‌گری دولت عنوان کرد: نخست باید تولید رونق بگیرد تا با افزایش تیراژ تولید، تعرفه واردات کاهش پیدا کند؛ علاوه‌بر اینکه واردات خودرو باید برای تمام مردم آزاد باشد مشروط بر اینکه خدمات پس از فروش داشته باشند. در این‌باره وظیفه ناظران است که بر چگونگی ارائه خدمات نظارت داشته باشند. با لحاظ کردن این شرط، دیگر دولت نباید روی مدل و برند خودرو اظهارنظری کند.

وی ادامه داد: در حوزه استانداردها هم هر قدر تعداد استانداردها بیشتر باشد، به‌طور قطع قیمت خودرو نیز افزایش می‌یابد. این موضوع فقط مربوط به بازار داخل نبوده و در بازارهای جهانی همین‌گونه است.

وی افزود: در ادامه هم با لحاظ این شرط که هر خودرویی منجر به تولید داخل شود، تعرفه مثلا ۲۰ درصدی خواهد داشت، در غیر این صورت، عوارض واردات ۱۰۰ درصد خواهد بود و افرادی مبادرت به واردات می‌کنند که توانایی ارائه خدمات پس از فروش و نیز تولید محصول در داخل را داشته باشند.

از حرف تا عمل

یکی از مشکلات صنعت خودرو، ماندگاری صرف برنامه‌ها روی کاغذ است. به‌عنوان مثال، شرط داخلی‌سازی ۴۰ درصدی و رسیدن به ۸۰ درصد پس از ۳ سال، در دولت یازدهم و از سوی وزیر وقت صنعت، معدن و تجارت الزام شد، اما همچنان شاهد هستیم که شرکت‌های خصوصی با کمترین داخلی‌سازی فعالیت داشته و محصولات را با قیمت‌های نجومی به بازار عرضه می‌کنند. بخش اعظمی از قطعات این خودروها وارد و در داخل مونتاژ می‌شوند؛ بنابراین تجربه نشان داده در صنعت خودرو پایبندی به الزامات وجود ندارد. شاید در این‌باره باید به امضاهای طلایی اشاره کرد که برخی از آن به‌عنوان رانت صنعت خودرو نام می‌برند.

دادفر در ادامه سخنان خود درباره واردات خودروهای اقتصادی گفت: در حال حاضر، دولت به خود حق می‌دهد حتی در قراردادها هم دخالت داشته باشد، در حالی که بخش خصوصی قرار است سرمایه‌گذاری کند.

این کارشناس صنعت خودرو در بخشی دیگر از سخنان خود، اظهار کرد: برخی از مدیران دولتی با قواعد بین‌المللی آشنا نبوده و روند فعالیت‌ها را مشکل روبه‌رو می‌کنند. او گفت: رقابت وجود داشته باشد، قراردادهای به‌گونه‌ای منعقد می‌شود که دو شرکت قادر نباشند یک خودرو را وارد کنند، ضمن اینکه واردکننده الزام خدمات پس از فروش خواهد داشت.

دبیر انجمن واردکننده خودرو ادامه داد: سال‌هاست از التهاب بازار سخن گفته می‌شود، بدون اینکه کمکی به کاهش این التهاب شده باشد، زیرا بازار به سمت و سویی رفته که بستری برای سرمایه‌گذاری خرد افراد شده و نقدینگی سرگردان به بازار خودرو، طلا و ارز ورود کرده است. بازار مسکن راکد است، زیرا برای ساخت‌وساز به سرمایه زیادی نیاز است.

اولویت‌ها چیست؟

دبیر انجمن واردکنندگان خودرو با اشاره به تعریف تعرفه شناور برای کاهش قیمت خودروها تصریح کرد: حدود ۵ سال بود انجمن در گفت‌وگو با مدیران بالادستی تاکید داشت واردات خودرو باید با تعرفه شناور انجام شود، اما پذیرفته نمی‌شد تا اینکه امروز به این نتیجه رسیده‌اند که برای واردات تعرفه‌ها باید متغیر باشد.

او گفت: یکی دیگر از مشکلات حوزه خودرو، قوانین تادیبی است تا اینکه تشویقی باشد. به‌طور دائم گفته می‌شود اگر این‌گونه شود، فلان مجازات را به‌دنبال دارد و عنوان نمی‌شود اگر این کار شود، این امتیاز را به‌دنبال دارد.

دادفر تاکید کرد: خودرو اقتصادی شعاری است در حالی که این اصطلاح تعریف خود را دارد و هر روز درباره این اصطلاح چیزی استدلال می‌شود. وی اظهار کرد: در تنوع بخشی بازار فراموش نکنیم تمام مردم به‌دنبال بنز و بام‌و نیستند. نیازسنجی در کنار در نظر گرفتن کارآیی خودرو مسئله مهمی است.

مقصر آلودگی هوا خودرو نیست!

یکی از موضوع‌های مهمی که بر استانداردهای هشتادوپنج‌گانه تاکید دارد، موضوع کاهش آلودگی هواست. دادفر در این‌باره اظهار کرد: براساس مطالعات انجام‌شده و گزارش‌های سامانه پایش کیفی هوا، آلایندگی خودرو مربوط به سوخت‌های فسیلی بوده و با آنالیز خروج اگزوزها اعداد نشان می‌دهد سرب بنزین بالاست، اما این امر فقط حدود ۱۰ درصد آلودگی هوا را شامل می‌شود.

او اظهار کرد: دلیل آلودگی کلانشهری مانند تهران، حضور انواع کارخانجات در اطراف این استان و نیز بسته بودن شریان‌های هواست. به‌طور قطع خودروهای فرسوده نسبت‌به خودروهای نو سوخت بیشتری می‌سوزانند، اما نمی‌توان گفت مقصر اصلی آلودگی هوای تهران، خودرو است. او گفت: نام تهران به‌دلیل قرارگیری آن در دره انتخاب شده و در واقع این شهر محصور کوه‌هاست. براساس مطالعاتی که از سوی کارشناسان یکی از دوره‌های شورای شهر تهران انجام شد، ساخت‌وسازهای غیرمجاز در بلندی‌ها سبب شده راه‌های جریان هوا مسدود شده و تهران که در دره قرار دارد، دچار خفگی شود. در واقع بخش اعظمی از آلودگی فعلی هوای تهران به‌دلیل جریان نداشتن هوا به سبب ساخت برج‌هاست. این ساختمان‌های بلند جریان هوا را مسدود کرده و اجازه تنفس به تهران نمی‌دهد؛ بنابراین با استانداردسازی خودرو و الزام هشتادوپنج‌گانه‌ها فقط ۱۰ درصد به کاهش آلودگی هوا کمک می‌شود.

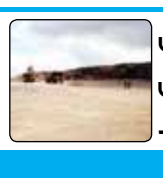
او تصریح کرد: آلاینده‌های موجود در هوا قابل تفکیک بوده و سهم سوخت‌های فسیلی ناشی از تردد خودروها آن هم به‌دلیل سرب موجود در بنزین فقط ۱۰ درصد است؛ از این‌رو در برخی مقاطع زمانی هنگام افزایش آلودگی هوا تردد خودروها محدود نشده، زیرا تاثیری در کاهش آلودگی نداشته‌اند.

دادفر در پایان گفت: واردات خودرو باید آزاد و رقابتی باشد تا با الزام خدمات پس از فروش و تولید داخل قیمت این خودروها کاهشی باشد.

> مهدی دادفر: نیازسنجی در کنار در نظر گرفتن کارآیی خودرو، مسئله مهمی است

سخن پایانی

بنا بر این گزارش، با توجه به نوسان بازار دلار نرخ خودروهای وارداتی نیز افزایش یافته و خودروهای اقتصادی با قیمتی بالاتر عرضه خواهد شد؛ به‌گونه‌ای که هدف تامین نیاز اقشار کم‌درآمد بود، اما در نهایت حتی طبقه متوسط هم توانایی خرید آنها را نخواهد داشت، مگر آنکه در بازاری رقابتی و کاهش تعرفه‌ها نرخ محصولات کاهش پیدا کند.

پرنده‌های ثابت‌بال به کمک معدنکاران می‌آیند

منافع کوتاه مدت را کنار بگذاریم

خروج از سودآوری تهدید جدی صنایع بورسی

مسیر خلاف جهت تولید فولاد ایران و دنیا

بررسی عملکرد فولادسازان دنیا حکایت از آن دارد که مجموع تولید جهانی فولاد در ۱۱ ماه نخست امسال میلادی افت ۳.۷ درصدی را از آن خود کرد. این در حالی است که تولید فولاد ایران رشد ۸.۵ درصدی را به ثبت رساند. بر اساس آمار منتشرشده از سوی انجمن جهانی فولاد، فولادسازان جهان از ابتدای ژانویه تا پایان نوامبر ۲۰۲۲ میلادی، یک میلیارد و ۶۹۱ میلیون و ۴۰۰ هزار تن فولاد خام تولید کردند که نسبت به مدت مشابه سال گذشته کاهش ۳.۷ درصدی را نشان می‌دهد.

عکس: صمت

مجموع روند تولید فولاد دنیا در طول یک سال گذشته میلادی، کاهشی گزارش‌شده است. افت تولید فولاد دنیا حکایت از کاهش تقاضا برای این فلز استراتژیک در دنیا دارد.

به گزارش روابط‌عمومی سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، کشور ما در جایگاه دهمین فولادساز بزرگ دنیا طی ۱۱ ماهه نخست امسال میلادی ۲۷ میلیون و ۹۰۰ هزار تن فولاد خام تولید کرد که این میزان حاکی از رشد ۸.۵ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته است.

▣ رشد ۳.۹ درصدی تولید فولاد ایران

۶۴ کشور فولادساز جهان طی نوامبر امسال میلادی، درمجموع ۱۳۹ میلیون و ۱۰۰ هزار تن فولاد خام تولید کردند که نسبت به مدت مشابه سال گذشته میلادی ۲.۶ درصد افزایش‌یافته است.

تولید فولاد خام ایران در نوامبر امسال میلادی نیز با رشد ۳.۹ درصدی نسبت به نوامبر ۲۰۲۱ میلادی به ۲ میلیون و ۹۰۰ هزار تن رسید.

از ابتدای ژانویه تا پایان نوامبر ۲۰۲۲ میلادی، چین با تولید ۹۳۵ میلیون و ۱۰۰ هزار تن (افت ۱.۴ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱ میلادی) بیشترین میزان تولید فولاد خام جهان را به خود اختصاص داد.

پس‌ازآن، هند با تولید ۱۱۴ میلیون و ۲۰۰ هزار تن فولاد خام (رشد ۶ درصدی)، ژاپن با تولید ۸۲ میلیون و ۳۰۰ هزار تن (افت ۶.۹ درصدی)، امریکا با تولید ۷۴ میلیون و ۴۰۰ هزار تن (کاهش ۵.۵ درصدی) و روسیه با تولید ۶۵ میلیون و ۹۰۰ هزار تن (کاهش ۷ درصدی) طی ۱۱ ماهه نخست سال ۲۰۲۲ میلادی در رتبه‌های دوم تا پنجم ایستادند.

همچنین کره جنوبی با تولید ۶۰ میلیون و ۶۰۰ هزار تن فولاد خام (افت ۶.۱ درصدی)، آلمان با تولید ۳۴ میلیون و ۲۰۰ هزار تن (افت ۷.۹ درصدی)، ترکیه با تولید ۳۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تن (افت ۱۲.۳ درصدی)، برزیل با تولید ۳۱ میلیون و ۵۰۰ هزار تن (افت ۵.۹ درصدی) و ایران با تولید ۲۷ میلیون و ۹۰۰ هزار تن (رشد ۸.۵ درصدی) در رتبه‌های ششم تا دهم جهان جای گرفتند.

▣ رشد ۲۱ درصدی مصرف ظاهری فولاد

انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران آمار مصرف ظاهری فولاد کشور در ۸ ماهه نخست سال ۱۴۰۱ را منتشر کرد.

در ۸ ماهه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال قبل، مصرف ظاهری فولاد میانی افزایش ۲۱ درصدی، مصرف ظاهری کل محصولات فولادی افزایش ۱۷ درصدی و مصرف ظاهری آهن اسفنجی افزایش ۲۳ درصدی داشته است.

بر اساس گزارش آماری انجمن فولاد در ۸ ماهه نخست سال جاری، مصرف ظاهری فولاد میانی (بیلت و بلوم و اسلب) به ۱۶ میلیون و ۵۷۰ هزار تن رسید.

در بخش فولاد میانی، ۹ میلیون و ۳۴۹ هزار تن سهم مصرف ظاهری بیلت و بلوم و ۷ میلیون و ۲۲۱ هزار تن سهم مصرف ظاهری اسلب بوده است. مصرف ظاهری بیلت و بلوم افزایش ۲۱ درصدی داشته و مصرف ظاهری اسلب نیز ۲۱ درصد افزایش داشته است.

در گزارش آماری انجمن فولاد، رشد مصرف ظاهری مقاطع تخت فولادی ۱۱ درصد و رشد مصرف ظاهری مقاطع طویل فولادی ۲۱ درصد اعلام‌شده است.

مصرف ظاهری مقاطع تخت ۶ میلیون و ۱۰۵ هزار تن بوده که ۵ میلیون و ۸۹۳ هزار تن سهم ورق گرم، ۱ میلیون و ۷۳۷ هزار تن سهم ورق سرد و ۱ میلیون و ۹ هزار تن سهم ورق پوشش‌دار بوده است.

مصرف ظاهری ورق گرم افزایش ۱۳ درصدی داشته، مصرف ظاهری ورق سرد کاهش ۴ درصدی داشته و مصرف ظاهری ورق پوشش‌دار نیز افزایش ۱۱ درصدی داشته است.

در ۸ ماهه نخست سال جاری، مصرف ظاهری تیرآهن با رشد ۲ درصدی به ۷۴۰ هزار تن رسیده است و مصرف ظاهری میلگرد هم با ۲۵ درصد افزایش به ۵ میلیون و ۶۰۸ هزار تن رسیده است.

مصرف ظاهری نبشی، ناودانی و سایر مقاطع طویل فولادی با افزایش ۱۱ درصدی همراه بوده است. مصرف ظاهری آهن اسفنجی نیز طبق گزارش انجمن فولاد ۲۳ درصد افزایش داشته و به ۲۳ میلیون و ۶۱۴ هزار تن رسیده است.

▣ صادرات فولاد میانی ۵ درصد کاهش یافت

بنا به آمار و ارقام منتشرشده از سوی انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران، مجموع صادرات فولاد ایران (فولاد میانی و محصولات فولادی) در ۸ ماهه نخست سال جاری، ۶ میلیون و ۷۱۳ هزار تن بوده است.

در ۸ ماهه نخست سال جاری، صادرات فولاد میانی کشور، ۴ میلیون و ۵۷۰ هزار تن بوده که کاهش ۵ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد.

از صادرات فولاد میانی، سهم صادرات بیلت و بلوم در ۸ ماهه نخست سال ۱۴۰۱، ۳ میلیون و ۴۸۷ هزار تن، و سهم صادرات اسلب، ۱ میلیون و ۸۳ هزار تن بوده است.

در ۸ ماهه نخست سال جاری، صادرات اسلب کاهش ۳۱ درصدی را تجربه کرده است و صادرات بیلت و بلوم نیز ۸ درصد افزایش‌یافته است.

▣ صادرات محصولات فولادی

کل صادرات محصولات فولادی کشور در ۸ ماهه نخست سال ۱۴۰۱، ۲ میلیون و ۱۴۳ هزار تن بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل، کاهش ۲ درصدی را نشان می‌دهد.

از میان محصولات فولادی، سهم صادرات مقاطع طویل فولادی، ۱ میلیون و ۸۷۸ هزار تن بوده و صادرات این مقاطع در ۸ ماهه نخست سال جاری، ۶ درصد افزایش‌یافته است.

صادرات میلگرد، در ۸ ماهه نخست سال جاری نسبت به مدت مشابه سال قبل، به ۱ میلیون و ۶۷۵ هزار تن رسیده است.

صادرات مقاطع تخت فولادی نیز با کاهش ۳۵ درصدی به ۲۶۵ هزار تن رسیده است. گفتنی است در ۸ ماهه نخست امسال صادرات آهن اسفنجی ۵۴۳ هزار تن بوده است که کاهش ۳۴ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد.

سخن پایانی

تولید فولاد در رده صنایع استراتژیک دنیا قرار دارد. میزان تولید و مصرف این فلز تحت تأثیر شرایط اقتصادی دنیا است. ازآنجاکه اغلب اقتصادهای بزرگ دنیا در سال جاری از شرایط مطلوبی برخوردار نبودند و هم‌زمان دورنمای اقتصاد دنیا نیز آن‌قدرها روشن نیست، نباید به بهبود عملکرد صنعت فولاد در آینده نزدیک امید چندانی داشت. در چنین شرایطی از میزان تولید فولاد در بسیاری از کشورها کاسته شده است. بااین‌وجود روند تولید فولاد ایران همچنان صعودی است. هرچند که باید تاکید کرد میزان تولید در این صنعت به‌مراتب کم‌تر از ظرفیت‌سازی در صنعت فولاد کشور است. همین موضوع نیز در آینده چالش‌های متعددی را برای صنایع به همراه دارد که ازجمله آنها می‌توان به افت بهره‌وری و کاهش مداوم سودآوری اشاره کرد.

نوبت اول

IMPASCO
شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای
توأم با ارزیابی کیفی (یکپارچه)
شماره ۱۴۰۱/۳۶/م (تجدید مناقصه)

مجتمع معدنی سرب و روی انگوران به نمایندگی شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران در نظر دارد اجرای عملیات عمرانی در مجتمع معدنی سرب و روی انگوران شامل عملیات بازسازی ساختمان، کارهای تأسیساتی، فاضلاب، سیستم گرمایشی و برقی بر اساس مشخصات فنی مندرج در اسناد مناقصه و با رعایت مشخصات فنی نشریات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و مقررات ملی ساختمان را از طریق برگزاری مناقصه در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) با شماره ثبت سامانه ۲۰۰۱۰۲۰۰۰۷۰۰۰۰۰۶ و با شرایط و مشخصات مندرج در اسناد مناقصه و همچنین با تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار به مبلغ ۲،۴۸۲،۰۰۰،۰۰۰ (دو میلیارد و چهارصد و هشتاد و دو میلیون) ریال در قالب ضمانت‌نامه بانکی معتبر) برگزار نماید.

تاریخ انتشار اسناد و مهلت دریافت آن از طریق سامانه ستاد از ساعت ۱۰ صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۷ لغایت ساعت ۱۵ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۲ به مدت ۵ روز بوده و مهلت ارسال پیشنهادات حداکثر تا ساعت ۱۵ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۴ می‌باشد جلسه ارزیابی کیفی در ساعت ۱۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ و جلسه گشایش پیشنهادات در ساعت ۱۰ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۶ در محل مجتمع معدنی سرب و روی انگوران برگزار می‌گردد. پیشنهاددهندگان باید دارای ۱- تأییدیه صلاحیت ایمنی صادره از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ۲- دارای حداقل رتبه ۵ در کد فعالیت ابنیه یا رتبه ۵ ساختمان و تأسیسات و یا دارای کارت پیمانکاری در رشته ساختمان بوده و برای گشایش پیشنهاد بایستی در مرحله ارزیابی کیفی امتیاز حداقل ۶۰ از ۱۰۰ را کسب نمایند. سایر شرایط در اسناد مناقصه قید گردیده و شرکت‌کنندگان می‌توانند به منظور کسب اطلاعات بیشتر با شماره تماس ۳-۳۶۵۲۶۶۶۲-۰۲۴ دبیرخانه کمیسیون معاملات مجتمع معدنی سرب و روی انگوران تماس حاصل فرمایند.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۰۷ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران مجتمع معدنی سرب و روی انگوران

نوبت دوم

شرکت آلومینای ایران

فراخوان عمومی مناقصات یک مرحله‌ای
شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران در نظر دارد مناقصات ذیل را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مناقصه	نوع مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	مناقصه انجام عملیات کپه‌کاری باریجه‌کاری و گیاهان مرتعی در مساحت ۷۰۰ هکتار در حوزه آبخیز گزی ۲ شهرستان جاجرم	عمومی یک مرحله‌ای	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۷۲
۲	تجدید مناقصه انجام کلیه خدمات مرتبط با رفع نواقص و تعمیر ۴۴ دستگاه انواع جرثقیل سقفی متعلق به شرکت آلومینای ایران	عمومی یک مرحله‌ای	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۷۶

مهلت دریافت اسناد مناقصات از سامانه: از مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۷ لغایت مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۴ می‌باشد.
مهلت ارائه پیشنهاد: مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۴ می‌باشد.
زمان بازگشایی پاکت‌ها: مورخ ۲۷ /۱۴۰۱/۱۰ می‌باشد.
اطلاعات تماس مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- مجتمع تولید آلومینا، به شماره: **تلفن ۳۲۶۰۳۰۶۷ - ۰۵۸ و فکس ۰۵۸-۳۲۲۷۲۴۸۷**
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱
دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۰۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۰۷ واحد ارتباطات و روابط عمومی شرکت آلومینای ایران

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی مناقصه عمومی
شماره ۱۴۰۱/۵۹/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد "تامین تجهیزات و اجرای عملیات گازرسانی به سایت خطوط ۵، ۶ و ۷ تولید کنسانتره" خود را به صورت EPC و از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای گواهینامه تأیید صلاحیت پیمانکاری معتبر با رتبه حداقل ۳ در رشته نفت و گاز از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وب سایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین‌کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه و حضور در جلسه پرسش و پاسخ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۷ مقرر شده است. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های مورد تهیه می‌بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی مناقصه عمومی تجدید شده
شماره ۱۴۰۱/۴۵/ع (نوبت دوم)

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد "خرید، نصب و راه‌اندازی دستگاه نمونه‌گیر اتوماتیک بر روی محل ریزش نوار نقاله کارخانه گندله‌سازی شماره یک" خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وب‌سایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین‌کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۸ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه و حضور در جلسه پرسش و پاسخ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۲ مقرر شده است. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های مورد تهیه می‌بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی مفقودی

برگ سبز و سند کمپانی موتور سیکلت نقره ای رنگ به شماره پلاک ۵۳۹ ایران ۵۷۹۹۹ و به شماره موتور MD۷۰۰۴۸۱۲ و به شماره تنه N۲A۸۷۰۰۹۴۲ مفقود گردیده و از اعتبار ساقط است.

خرم‌آباد

یادداشت

سبد جذاب سرمایه‌گذاری

سعید عسگرزاده
دبیر انجمن سنگ آهن ایران

اصل بسیار مهمی در سرمایه‌گذاری وجود دارد که اساسا سرمایه از ریسک بیزار و از محیط بی‌ثبات گریزان است، بنابراین انتظار نمی‌رود که سرمایه‌گذاری در این فضا به‌درستی انجام گیرد. امنیت، ثبات اقتصادی و اعتماد یکی از مهم‌ترین گزینه‌های مورد نظر برای فعالان محیط کسب‌وکار است. منظور از امنیت کسب‌وکار، ثبات در مجموعه قوانین، بخشنامه‌ها، سیاست‌های دولت و حکمرانان، قواعد تجاری، مجموعه روابط بین‌الملل و همه آن چیزهایی است که در فضای دادوستد یک کشور دخیل است، اگر هریک از این عوامل دچار بی‌ثباتی و ناامنی باشند، جذب سرمایه‌گذاری اتفاق نمی‌افتد یا اگر بیفتد، تنها در مواردی است که آنقدر میزان سودآوری‌اش بالا است که ریسک را به‌شکل قابل‌توجهی پوشش می‌دهد و تولرانسی که ممکن است در اثر ناامنی در کسب‌وکار ایجاد شود، اثر مخرب خود را از دست می‌دهد.

بنابراین صدمه اول از اینجا آغاز می‌شود که تعداد سرمایه‌گذاران محدود می‌شوند و سرمایه‌گذارانی که تمایل دارند به این عرصه وارد شوند، به‌تدریج کم و کمتر می‌شوند و به‌سراغ مواردی می‌روند که محدودیت‌های دست‌وپاگیر ندارند و سود فعالیت در این حوزه‌ها تضمین شده است.

اگر این موارد را کنار هم بگذاریم، متوجه خواهیم شد حوزه‌هایی که برای سرمایه‌گذار مطلوب و جذاب است، به‌شکل معمول جزو اولویت‌های کشور به‌شمار نمی‌رود.

برای اینکه بتوان سبد درستی از موارد جذاب برای سرمایه‌گذاری را به سرمایه‌گذاران معرفی کرد، نیازمند آن هستیم که امنیتی را در فضای کسب‌وکار برای تثبیت و اطمینان‌خاطر ایجاد کنیم. سرمایه‌گذار در صورت ورود به این حوزه، دارایی خود را به‌خطر نخواهد انداخت.

کسی که به سرمایه‌گذاری در حوزه معدن ورود می‌کند، از پیش می‌داند که دوره سودآوری بلندمدت است و برای مثال، ۵ سال بعد ممکن است،بتواند محصول تولیدی خود را به بازار داخلی یا بین‌المللی عرضه کند.

اگر قواعد صادراتی کشور هر از چندی تغییر کند، انتظار نمی‌رود کسی دل به دریا بزند. چگونه می‌توان اطمینان داشت که محاسبات امروز تا ۵ سال آینده به‌بار خواهد نشست و تصمیمات خلق‌الساعه در این مدت منافع او را به‌خطر نمی‌اندازند.

وقتی قوانین تنظیم بازار، قواعد تعزیراتی یا پیچیدگی بروکراتیک مربوط به تولید، تامین مواد اولیه و واردات تجهیزات و امکانات موردنیاز و امثال آن در طول سال چندین بار متحول می‌شود، طبیعی است که سرمایه‌گذار چشم خود را به روی واقعیت‌های عینی ببندد، دل خود را به وعده و وعید خوش کند و امیدوار باشد دارایی‌اش در مدت انتظار، برای بازده سرمایه‌گذاری از خطرات ایمن بماند.

همان‌طور که اشاره شد، تنها راه جذب سرمایه‌گذار، ایجاد ثبات است و به‌نظر می‌رسد که با بهبود فضای کسب‌وکار، ایجاد امنیت اقتصادی و حمایت حقوقی و قضایی از سرمایه‌گذار، بتوان به این مهم دست یافت.

متولیان امور اقتصادی کشور باید همواره این نکته را به یاد داشته باشند، سرمایه‌گذار هیچ‌وقت نخواسته که به او ارز دولتی بدهند.

اما انتظار دارد که نرخ ارز مصوب برای ۲سال یا حداقل یک سال ثابت نگه داشته شود.

بنابراین مسئولیت آنها این است که هرچقدر می‌توانند، تلاش کنند تا فضا را ثابت و آرام و جو اقتصادی کشور را از تلاطم دور نگه دارند.

علاوه بر این، انتظار می‌رود که قوانین و مقررات روشن، شفاف و پایدار باشد تا براساس آنچه امروز مبنای کار است، بتوان مسیر پیش‌رو را انتخاب کرد. این حمایت حقوقی و قضایی می‌تواند به این شکل هم معنا پیدا کند و زمینه‌ای فراهم آورد که شرایطی را فراهم کنیم تا آرامش برقرار شود.

این بخش از کار، دشواری چندانی هم ندارد. کافی است در مجلس شورای اسلامی، تصویب شود زمانی که شخصی حقیقی یا حقوقی در زمینه‌ای سرمایه‌گذاری کرد، از تغییر قوانین در امان باشد یا به‌عبارت دیگر، قوانین درباره وی عطف به ماسبق نشود. به این ترتیب، ممکن است بتوان آسیبی را که از این بخش به سرمایه‌گذاری در بخش معدن وارد می‌شود، به‌حداقل رساند. در این صورت می‌توان پنجره جدیدی برای جذب سرمایه‌گذار باز کرد.

اطلاعات پایه متحول می‌شود

به‌گفته معاون سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور، اطلاعات پایه خوبی با اجرای طرح تحول زمین‌شناسی و اکتشافات ذخایر معدنی کشور در حوزه معدن ایجاد می‌شود.به‌گزارش سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور، جعفر عمرانی درباره پهنه‌های معدنی کشور افزود: تا امروز همه اطلاعات معدنی ما به‌طور پراکنده و به‌صورت محلی بود، اما از سال گذشته با دستور وزیر صمت و با برنامه‌ریزی منسجم با عنوان پروژه تحولی، این وظیفه برعهده سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور قرار گرفت. وی بااشاره به تعیین برخی اولویت‌ها در ایران، گفت: هر پروژه دست‌کم در ۲۰ برگ و در ۳ لایه زمین‌شناسی، اکتشاف سیستمی و ژئوشیمی انجام و نتایج به‌صورت گزارش مفصل به وزارت صمت ارسال می‌شود. عمرانی با بیان اینکه این کار در قالب تفاهمنامه امضاشده بین سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور، معاونت معدنی وزارت صمت و ایمیدرو انجام شده، یادآور شد: در این طرح، اطلاعات پایه خوبی را در حوزه معدن کشور ایجاد می‌کنیم و تا به امروز به‌خوبی پیش رفته‌ایم.

وی خاطرنشان کرد: پارسال توانستیم هر نقشه را در مدت یک سال نهایی کنیم، در حالی که به‌طور معمول این کار در مدت ۳ سال انجام می‌شود. این طرح با بهره‌گیری از همه ظرفیت‌ها و با مشارکت تمامی مولفه‌های دولتی بخش معدن شامل سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و همچنین معاونت معدنی و فرآوری وزارت صمت انجام می‌شود و این بخش‌ها در تامین منابع و اجرای این طرح با یکدیگر همکاری خواهند کرد.

گفت‌وگو

روش جدید نقشه‌برداری از معادن در گفت‌وگو با صمت بررسی شد

پرنده‌های ثابت‌بال به کمک معدنکاران می‌آیند

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

معادن به‌طورمعمول در مناطقی دورافتاده و صعب‌العبور واقع شده‌اند که دسترسی به آنها بسیار دشوار است. همین امر موجب شده معدنچیان و اکتشاف‌گران در مراحل اولیه، سختی‌های فراوانی متحمل شوند.

از سال ۲۰۱۴ ، استفاده از پهپاد در نقشه‌برداری معدنی رایج شد و کم‌کم جای خود را در فعالیت‌های اکتشافی باز کرد. ظهور این پرنده‌ها امکانی فراهم آورده تا در عرض چند ساعت و با کسری از هزینه نسبت به روش‌های مرسوم، نقشه‌هایی با وضوح بالا تهیه شود. امروزه بسیاری از فعالیت‌های ابتدایی در نقشه‌برداری معدنی برعهده پهپادها گذاشته شده است و این پرنده‌های کوچک و کارگشا به شرکت‌ها در اکتشاف ذخایر معدنی و نقشه‌برداری از مکان ذخایر معدنی کمک می‌کنند. در کشور ما از پایان سال ۱۴۰۰ ، طرح استفاده از پهپاد برای محاسبه میزان برداشت معادن در خراسان‌رضوی طراحی شد و به مرحله اجرا رسید. به‌تازگی پس از انتشار موفقیت‌آمیز نتایج این طرح، وزارت صمت در ابلاغیه‌ای به سازمان‌های صمت استان‌ها، خواستار استفاده سراسری از این شیوه شده است.

برای بررسی جزئیات بیشتر این طرح، صمت با حبیب‌اله ترشیزیان، رئیس سازمان نظام‌مهندسی خراسان‌رضوی به گفت‌وگو نشست.

عکس: آیدا فریدی

در روش سنتی، نقشه‌بردار باید باوجود همه دشواری‌ها و خطرات، در محل سایت معدنی حضور پیدا کند، اما در روش جدید، الزامی به حضور فیزیکی در مناطق پرخطر سایت‌های معدنی نیست

حبیب‌اله ترشیزیان

درباره تجهیزات موردنیاز برای تصویربرداری پهپادی، ذکر این نکته ضروری است که شرکت‌های تصویربردار براساس شرایط در نظر گرفته‌شده، از میان شرکت‌های واجدصلاحیت و بومی استان‌ها طی فرآیند برگزاری مناقصه انتخاب خواهند شد

استفاده از پهپاد در نقشه‌برداری معدنی به‌تازگی از سوی وزارت صنعت،معدن و تجارت به سازمان‌های صمت استان‌ها ابلاغ شده است. این شیوه نامه چه الزاماتی را برای بهره‌برداران معادن تعریف کرده است؟

طبق دستورالعملی از وزارت صمت، بهره‌بردار موظف است، نقشه توپوگرافی محدوده معدن و نقشه عملیات معدن را طبق طرح مصوب در بازه‌های زمانی یک‌ساله با استفاده از روش‌های نوین از جمله پهپاد و... تهیه کند. در اسفند سال ۱۴۰۰ ، اجرای این دستورالعمل، از طرف معاونت امور معادن و صنایع معدنی اداره کل صمت استان خراسان‌رضوی به سازمان نظام‌مهندسی معدن این استان تفویض شد. به‌این‌ترتیب، سازمان نظام‌مهندسی معدن خراسان‌رضوی به‌عنوان نخستین سازمان نظام‌مهندسی معدن در سطح کشور، تدوین فرآیند انجام این پروژه بزرگ ملی را آغاز کرد و پس از حدود ۷ ماه کار فشرده توسط متخصصان نقشه‌برداری و معدن این سازمان و اجرای این پروژه در چندین معدن و رفع اشکالاتی که در اجرا به‌وجود آمد، اطلاعات موردنیاز برای بیش از ۲۰ معدن استان با این روش جدید آماده شد.

در نهایت این فرآیند برای اجرا در کشور از سوی معاونت امور معادن و فرآوری مواد و دفتر بهره‌برداری معادن وزارت صمت، مناسب تشخیص داده شد و دستورالعمل اجرایی این طرح بزرگ ملی به مدیران کل سازمان‌های صمت ۳۱ استان ابلاغ شد.

تا کنون روش محاسبه میزان برداشت معادن به چه شیوه‌ای بوده است؟

تا امروز بهره‌برداران معادن باید میزان استخراج ماهانه خود را به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان محل فعالیت خود گزارش می‌دادند. این اطلاعات باید در سامانه کاداستر معادن ثبت می‌شد که بهره‌بردار و مسئول فنی این فرآیند را انجام داد. البته این روش همچنان رایج است.

علاوه بر این، در برخی موارد، کارشناسان ادارات کل صمت استان‌ها، بازدیدهای نظارتی میدانی انجام می‌دهند و از پیشکارهای استخراجی معادن گزارش‌های کارشناسی تهیه می‌کنند تا براساس گزارش‌ها و بازدیدهای فوق و با صحت‌سنجی اطلاعات دریافتی از بهره‌برداران و مسئولان فنی معادن، میزان حجم برداشت از معادن و به‌دنبال آن، حقوق دولتی معادن را محاسبه کنند.

چرا استفاده از پهپاد در عملیات معدنکاری جایگزین روش‌های سنتی شد؟

تعیین موقعیت، طراحی، پیاده‌سازی، مدیریت دامپ‌های باطله و ماده معدنی از جمله دشوارترین مراحل در عملیات معدنکاری است. در روش سنتی، این فعالیت‌ها با کمک تیم‌های نقشه‌برداری زمینی انجام می‌شود که فرآیندی پرهزینه و دشوار و گاه پرخطر است.

موضوع دیگری که باید به آن اشاره کرد، این است که عوامل مختلفی مانند عیار، مقیاس و... در محاسبه احجام مواد معدنی برداشت‌شده تاثیرگذار هستند و در روش سنتی این تفاوت‌ها در نظر گرفته نمی‌شد و وحدت رویه‌ای در بررسی آنها وجود نداشت، بنابراین احتمال بروز خطاهای فاحش در آمار و اطلاعات احجام استخراجی مواد معدنی در کشور بالا بود.

از دیگر معایب سیستم سنتی این است که این روش بر اساس فرآیندی مشخص اعمال نمی‌شد و بیشتر روند شخص‌محور بود. این مشخصه باعث می‌شد در برخی موارد، بهره‌بردار یا مسئول فنی، حقیقت را کتمان کند.

علاوه بر این، نباید چالش‌هایی همچون ضعف‌های سیستم نظارتی، فقدان سامانه هوشمند، نداشتن فناوری و نرم‌افزارهای روز برای تخمین فعالیت‌های معدنی، عدم‌دسترسی وزارت صمت به اطلاعات مالی بهره‌برداران، ضعف داده‌های مکانی، نقشه‌برداری و به‌روز نبودن آنها و... را از قلم انداخت.

امتیازات شیوه جدید چیست؟

شیوه نقشه‌برداری پهپادی، امتیازات بسیاری نسبت به روش‌های سنتی دارد، اما اگر بخواهیم به‌طورخلاصه به برخی از آنها اشاره‌کنیم، می‌توان به مواردی اشاره کرد.

از امکانات پهپادی می‌توان برای انجام امور مربوط به نقشه‌برداری، تعیین حجم عملیات معدنی، کنترل و نظارت استفاده کرد. همان‌طور که پیش از این هم اشاره شد، این روش نسبت به روش‌های رایج سنتی، سریع‌تر و بسیار کم‌هزینه‌تر است، به‌همین دلیل می‌توان بررسی‌ها را در فواصل زمانی منظم تکرار کرد تا تغییرات و اطلاعات مفید در سیر زمان مشخص به‌دست آید. همچنین در این روش اختلالی در روند بهره‌برداری از معدن و فعالیت کارگران و ماشین‌آلات ایجاد نخواهد شد.

در روش سنتی، نقشه‌بردار باید باوجود همه دشواری‌ها و خطرات در محل سایت معدنی حضور پیدا کند، اما در روش جدید، الزامی به حضور فیزیکی فرد یا افراد در مناطق پرخطر سایت‌های معدنی نیست.

از دیگر امتیازات برجسته نقشه‌برداری پهپادی از معدن، اطلاعاتی است که درباره وضعیت جاده و مسیر دسترسی به معادن جمع‌آوری می‌کند. بهره‌بردار با استفاده از این داده‌ها می‌تواند بهترین مسیر را برای حمل تولیدات معدنی انتخاب کند.

عملیات حفاری و انفجار از مهم‌ترین فرآیندهای استخراجی در معادن است. با استفاده از تکنولوژی پهپاد، می‌توان این بخش از عملیات معدنکاری را تا حد زیادی بهینه کرد. به‌عنوان‌مثال، با استفاده از نقشه پهپادی می‌توان حجم منفجرشده را به‌صورت سه‌بعدی مدل‌سازی کرد، این مدل‌ها امکان تجزیه‌وتحلیل دقیق حجم استخراج‌شده از انفجار یا حفاری را فراهم می‌آورد و به بهره‌بردار کمک می‌کند تا میزان مواد ناریه موردنیاز برای انفجارهای بعدی یا تعداد کامیون‌هایی را که برای حمل بار معدن احتیاج دارد، تخمین بزند.

علاوه بر این، با استفاده از تصاویر پهپادی که وضوح بالایی دارند، می‌توان مناطق غیرقابل‌دسترس یا پررفت‌وآمد را مشخص کرد و ایمنی لازم را برای آن قسمت‌ها فراهم کرد، همچنین می‌توان خطراتی که کارگران معدن را تهدید می‌کند، شناسایی کرد و آنها را به‌حداقل رساند.

نکته جالب‌توجه دیگر این است که با استفاده از پهپادها و فتوگرامتری که رویکردی سریع، دقیق و مقرون‌به‌صرفه برای به‌دست آوردن اطلاعات مکانی با تفکیک‌پذیری بالا است، می‌توان عمل نقشه‌برداری و مدل‌سازی در معادن روبسته را نیز انجام داد.

موضوع قابل‌توجه دیگر، به‌صفر رساندن احتمال دخل و تصرف نیروی انسانی است. از آنجایی که در روش نقشه‌برداری معدن با پهپاد، کل فرآیند از طریق ابزار و به‌طورکامل بی‌طرفانه انجام می‌گیرد، نتایج به مقدار واقعی بسیار نزدیک است.

در نهایت، واقعی‌سازی و افزایش درآمد دولت، افزایش رضایت‌مندی بهره‌برداران، کاهش ریسک سرمایه‌گذاری، افزایش بهره‌وری معادن از دیگر مزایای این روش است.

تنها راه احصاء تمام موارد ذکرشده، هوشمندسازی است که باعث سرعت‌بخشی به محاسبات و کاهش درصد خطا می‌شود، زیرا در این روش از هزاران نقطه یا همان ابرنقطه استفاده می‌شود. در نظر داریم، پس از تکمیل اطلاعات معادنی که در این طرح نقشه‌های آنها تهیه می‌شود، یک بانک اطلاعاتی هوشمند با امکان جست‌وجو را طراحی و راه‌اندازی کنیم تا نظارت و کنترل بر کلیه فعالیت‌های معادن هوشمندسازی شود.

آیا این شیوه در کشورهای دیگر هم اجراشده است یا خیر؟

بله، در بیشتر کشورهای پیشرو در زمینه معدن از این تکنولوژی‌های جدید برای پیشرفت بخش معدن آن کشورها استفاده می‌شود و هوشمندسازی فرآیندهای معدنکاری حتی با استفاده از امکانات و تجهیزات ماهواره‌ای در دستور کار این کشورها است.

تجهیزات موردنیاز در این شیوه چیست؟

پهپادهای پیشرفته بال‌ثابت با مشخصات موردتایید سازمان نقشه‌برداری کشور و وزارت صمت نخستین ابزار مورد نیاز است. اپراتور دارای گواهینامه‌های مرتبط و سیستم کامپیوتری پرقدرت نیز برای کار با این پهپاد باید وجود داشته باشد. البته درباره تجهیزات موردنیاز برای تصویربرداری پهپادی، ذکر این نکته ضروری است که شرکت‌های تصویربردار براساس شرایط در نظر گرفته‌شده از میان شرکت‌های واجدصلاحیت و بومی استان‌ها، طی فرآیند برگزاری مناقصه انتخاب خواهند شد.

اجرای آزمایشی این شیوه نقشه‌برداری در چه مدتی انجام شد؟

از تاریخ ابلاغ دستورالعمل که اسفند ۱۴۰۰ بود، سازمان نظام‌مهندسی معدن خراسان‌رضوی به‌عنوان نخستین سازمان نظام‌مهندسی کشور با تشکیل تیم‌های متخصص دستورالعمل اجرای طرح نقشه‌برداری پهپادی از معادن را تدوین و در نهایت کار را آغاز کرد.

به‌این‌ترتیب پس از برطرف کردن کلیه مشکلات فنی، نخستین برآورد میزان دقیق حجم برداشت معدن در مهر امسال، یعنی پس از حدود ۷ ماه کار شبانه‌روزی آماده و به اداره کل صمت استان تحویل شد. پس از تایید این فرآیند توسط مدیران ارشد وزارت صمت، دستورالعمل اجرایی آن با همکاری سازمان نظام مهندسی معدن خراسان‌رضوی تدوین و به ادارات کل سراسر کشور ابلاغ شد.

لازم به ذکر است که به‌دلیل تجربه موفق سازمان نظام مهندسی معدن خراسان‌رضوی در تدوین و اجرای این فرآیند، بنا به پیشنهاد مدیران وزارت صمت مقرر شد، کار تهیه نقشه‌های توپوگرافی و محاسبه حجم برداشت از معادن شرق و شمال‌شرق کشور شامل استان‌های خراسان‌جنوبی، خراسان‌رضوی، خراسان‌شمالی، گلستان، مازندران و سمنان در سال نخست اجرای این طرح با مدیریت سازمان نظام مهندسی معدن خراسان‌رضوی انجام گیرد.

سازمان نظام مهندسی معدن خراسان‌رضوی برای اجرای این طرح و ارایه مشاوره و همکاری با سایر سازمان‌های نظام مهندسی معدن کشور اعلام آمادگی می‌کند.

سازمان خراسان‌رضوی در زمینه‌های انتخاب شرکت‌های حقوقی ذی‌صلاح برای تهیه تصاویر هوایی، آموزش کارشناسان نقشه‌بردار و معدن مشارکت‌کننده در طرح، نظارت و کنترل صحیح اجرای طرح و رفع مشکلاتی که در هنگام اجرا به‌وجود می‌آید، تهیه بانک اطلاعات معادن و بارگذاری داده‌های این طرح روی دیتاسنتر آماده همکاری است.

برای آموزش اعضای رسته پی‌جویی و اکتشاف و استخراج معدن در رشته نقشه‌برداری و رسته استخراج معدن، سرفصل‌های آموزشی محاسبات احجام و دوره‌های نقشه‌برداری پهپادی تدوین شده و این دوره‌ها در حال برگزاری است. همچنین امکان برگزاری مجازی این دوره‌ها نیز وجود دارد.

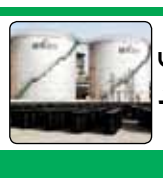
درصورت مثمر ثمر بودن این روش جدید در نقشه‌برداری معادن چگونه می‌توان استفاده از این روش را برای سایر مناطق کشور نیز اجرایی کرد؟

برای تحقق این هدف، باید سامانه‌ای کارآمد با قابلیت‌های ویژه طراحی شود که امکان دریافت یا ارسال اطلاعات به سیستم‌ها و سامانه‌های دیگر را داشته باشد تا بتوان اطلاعات تحت وب را برای هر معدن ثبت و یکپارچه‌سازی کرد. با استقرار این سیستم، کار محاسبه سالانه میزان حجم برداشت واقعی از معادن کشور شفاف و مکانیزه خواهد شد. به‌این‌ترتیب، میزان حقوق دولتی واقعی معادن براساس اطلاعات دقیق برداشتی محاسبه می‌شود. در این فرآیند، بهره‌برداران می‌توانند از صحت محاسبات انجام‌شده اطمینان حاصل کنند. علاوه بر این، محلی برای ثبت اعتراض بهره‌برداران معادن نسبت به تخمین میزان برداشت لحاظ شده است و به‌این‌ترتیب، اعتمادسازی بین وزارت صمت و بهره‌برداران نیز افزایش خواهد یافت.

در روش گذشته، گاهی تعیین میزان حجم برداشت مواد معدنی از معادن که براساس آن حقوق دولتی معدن محاسبه و دریافت می‌شد، مورد اعتراض بهره‌برداران بود که این اختلاف نظر قابل ارایه نبود.

در حالی‌که در روش جدید، این امکان به بهره‌برداران معادن داده شده در صورت مشاهده اختلاف فاحش بین آمار حجم برداشت محاسبه‌شده توسط سازمان‌های نظام مهندسی معدن استان‌ها با آن میزانی که بهره‌بردار از ماده معدنی برداشت کرده، بهره‌بردار می‌تواند نسبت به محاسبات انجام‌شده اعتراض کرده و این اعتراض در کمیته ۳ نفره متشکل از رئیس سازمان نظام مهندسی معدن استان و روسای کمیته‌های تخصصی معدن و نقشه‌برداری آن سازمان بررسی و جلساتی برای تبادل نظر و اقناع بهره‌بردار برگزار می‌شود. در صورت عدم‌اقناع در این کمیته، پرونده به کارشناس رسمی دادگستری در حوزه معادن، برای حصول اطمینان از صحت محاسبات پیش‌بینی شده ارجاع می‌شود.

گسترش
تجارت
روزنامه صمت
چهارشنبه
۷ دی ۱۴۰۱
۴ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
۲۸ دسامبر ۲۰۲۲
شماره ۲۲۳۲
پیاپی ۳۵۵۰
www.Tejaratdaily.com

استراتژی‌های صادراتی اصلاح شود

سودی که به جیب دلال می‌رود

دومینوی زمستانی برای غول صنعتی

کمبود مواد اولیه، درد همیشگی تولیدکنندگان است

حال و خیم صنعت کفش

وقتی مواد اولیه امروز موجود است و فردا با همان قیمت پیدا نمی‌شود و بعضا با ۳ برابر افزایش قیمت مواجه می‌شویم، مسلما نمی‌توانیم ارزش افزوده داشته باشیم و کاری که لازم است را روی محصول انجام دهیم. پس به دلیل اینکه کیفیت و تنوع نداریم، قیمت محصول هم غیرقابل کنترل می‌شود. این درد قدیمی و کهنه تمام تولیدکنندگان است. یکی از کمبودهای اصلی در حوزه مواد پتروشیمی است. این در حالی است که اولویت صنعت پتروشیمی برای فروش محصولات خود بازارهای داخلی و تامین نیاز صنایع تکمیلی است، اما باید این موضوع را در نظر بگیریم که شرکت‌های پتروشیمی بیش از یک سوم ارز نیمایی کشور را در حال تامین هستند، از این رو بحث صادرات برای آن‌ها مهم است. البته در بعضی از گریدها مثل پت که برخی دوستان در زمینه مقدار عرضه داخلی دغدغه داشتند باید بگویم که در این زمینه ما امسال به‌هیچ‌وجه صادراتی نداشتیم، وانگهی در بعضی از محصولات دیگر مانند پلی‌پروپیلن، پی‌وی‌سی و ایزوسیانات‌ها کمتر از ۱۰ تا ۲۰ درصد از تولید کشور صادر می‌شود. صمت در این گزارش به مناسبت روز ملی صنعت به بررسی حال و روز تولیدکنندگان و فعالان صنعت کفش به‌عنوان مشتریان مواد اولیه پتروشیمی پرداخته است.

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

متاسفانه از سال ۱۴۰۰ به بعد، به‌دلیل اینکه تورم دوباره سیر صعودی پیدا کرد در حال از دست دادن مزیت‌های قیمتی تولیدات داخلی هستیم

تامین مواد اولیه، دغدغه همیشگی

علی لشگری، عضو هیات رئیسه جامعه صنعت کفش ایران و فعال صنعت کفش درباره وضعیت تولیدکنندگان کفش و مشکلاتی که در شرایط کنونی با آن درگیر هستند به صمت گفت: یکی از مشکلات عمده‌ای که فعالان صنعت کفش با آن روبه‌رو هستند، در بخش مواد اولیه است. انتظار می‌رود در زمان عرضه مواد اولیه در بورس کالا، اولویت پتروشیمی‌ها به‌جای صادرات، تامین نیاز تولیدکنندگان داخلی باشد.

وی افزود: یکی از مواد اولیه مهم موردنیاز فعالان صنعت کفش، پی‌وی‌سی است که شاهد رقابت قابل‌توجهی در بازار آن هستیم. در بازار عرضه پی‌وی‌سی با گرید ۶۵ که بیشترین مصرف را در صنعت کفش دارد در هفته گذشته با ۳۹ درصد رقابت روبه‌رو شدیم؛ یعنی نرخ محصولات داخلی از قیمت‌های جهانی با ۳۹ درصد رقابت روبه‌رو شد و به‌عبارتی ۳۹ درصد بیشتر بود. از ۱۶ آبان به بعد شاهد رقابت‌های ۴۸، ۴۷ و ۵۶ درصدی در این بخش بودیم. هفته گذشته هم میزان این رقابت، ۳۹ درصد ثبت شده؛ یعنی قیمتی که با آن مواد اولیه در بورس در اختیار تولیدکننده کفش قرار می‌گیرد در مقایسه با نرخ پایه، عدد بالاتری است که می‌تواند قدرت رقابت‌پذیری محصولات ما را کم کند.

لشگری در ادامه اظهار کرد: انتظار ما از صنایع پتروشیمی، دفتر صنایع غیرفلزی، بورس کالا و دفتر صنایع تکمیلی در صنعت پتروشیمی این است که اولویت را بر تامین مواد اولیه برای صنایع تکمیلی قرار دهند و موضوع صادرات را در گام‌های بعدی پیگیری کنند.

▣ صنعت کفش ما به‌شدت قاچاق‌پذیر است

این فعال صنعت کفش افزود: موضوع بعدی که تولیدکنندگان صنعت کفش با آن مواجهند، مربوط به ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی است. عمده واحدهای تولیدکننده کفش در کشور، واحدهای صنفی کوچک هستند و این واحدها برای اینکه بتوانند رشد کنند باید در زنجیره ارزش قرار بگیرند و به واحدهای بزرگ و متوسط متصل شوند. ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی برای صنعت کفش که در کشور یک «اس‌ام‌ای» به‌شمار می‌رود، طراحی نشده است. البته این قانون در زمان خود قانونی مترقی بوده و در حال حاضر هم برای پیمانکاران و شرکت‌های بزرگ نفتی و ساختمانی، یک قانون قابل‌قبول به‌شمار می‌رود. در این زمینه انتظار می‌رود سازمان تامین اجتماعی به کمک دفتر صنایع نساجی و پوشاک وزارت صنعت، معدن و تجارت، تشکل‌ها و اتاق بازرگانی نسبت به بروزرسانی این قانون و قوانین مشابه در راستای توسعه صنعت کفش و پوشاک اقدام کند.

لشگری در پاسخ به این پرسش که در شرایط کنونی، واردات چقدر روی فعالیت تولیدکنندگان صنعت کفش تاثیرگذار بوده، اظهار کرد: از آنجایی که صنعت کفش ما به‌شدت قاچاق‌پذیر است و به‌دلیل تورم بالای ۴۰ درصدی که وجود دارد، عملا با هزینه‌های سرباری که شرکت‌ها با آن مواجهند، مزیت نرخ محصولات تولیدکنندگان داخلی کاهش پیدا کرده، شبکه قاچاق و مافیای واردات در حال فعال شدن است و دوباره شاهد قاچاق و واردات کفش‌های خارجی هستیم.

▣ وضعیت صادرات کفش

لشگری افزود: یکی از بخش‌هایی که همواره از قاچاق آسیب دیده، بخش تولید کفش ورزشی است. تولید کفش ورزشی در کشور در ۴ تا ۵ سال گذشته هم به‌لحاظ کمیت و کیفیت و هم تنوع و مدل رشد کرد، اما در مقابل، گروه کالایی هم که در سال‌های گذشته از قاچاق بیشترین ضربه را خورد، کفش ورزشی بود.

وی خاطرنشان کرد: به‌دلیل تورم بالا در اقتصاد کشور و افزایش شدید نرخ دلار و ارز و نرخ بالای مواد اولیه‌ای که به‌صورت رقابتی در اختیار تولیدکنندگان داخلی قرار می‌گیرد، دوباره قیمت تمام‌شده محصولات داخلی بالا رفته و در حال از دست دادن مزیت‌های قیمتی در بازار کفش هستیم که در نهایت منجر به ورود مجدد کفش‌های قاچاق می‌شود.

لشگری ادامه داد: تا سال ۹۷ که نرخ ارز پایین بود، واردات غیرقانونی چندین برابر واردات قانونی بود، اما از سال ۹۷ به بعد به‌دلیل افزایش نرخ ارز و عزم جدی مسئولان، تشکل‌ها و دفتر صنایع نساجی و پوشاک وزارت صنعت، معدن و تجارت برای مقابله با قاچاق، شاهد افت قاچاق بودیم، اما متاسفانه از سال ۱۴۰۰ به بعد، به‌دلیل اینکه تورم دوباره سیر صعودی پیدا کرد، در حال از دست دادن مزیت‌های قیمتی تولیدات داخلی هستیم که به‌دنبال آن قاچاق نیز بیشتر خواهد شد.

این فعال صنعت کفش همچنین درباره وضعیت صادرات کفش گفت: در ۸ ماه امسال در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته شاهد کاهش ۱۱.۳ درصدی صادرات کفش به لحاظ ارزش بودیم، در حالی که به لحاظ وزنی صادرات این بخش تقریبا معادل سال گذشته بود. وی افزود: در بازار عراق که ۵۲ تا ۵۳ درصد صادرت کفش‌مان را جذب می‌کند، سهم‌مان از ۳۹ درصد سال ۲۰۱۳ به ۱۰ درصد در سال گذشته رسیده؛ یعنی در بازار ۵۱۰ میلیون دلاری عراق با اینکه سهم صادراتی کشور ما بالاست، چین و ترکیه توانسته‌اند بخشی از سهم ایران را تصاحب کند. البته سازمان توسعه تجارت و دفتر صنایع نساجی و پوشاک وزارت صنعت، معدن و تجارت و تشکل‌ها در حال انجام اقدامات خوبی هستند تا بتوانیم در بازار ۳۷۰۰ میلیون دلاری روسیه و ۵ میلیارد دلاری اوراسیا، سهم‌مان را که در حاضر کمتر از یک درصد است، بیشتر کنیم و انتظار داریم با برقراری تجارت ترجیحی، امکان ورود به بازار کشورهای اوراسیا را در سال‌های آینده پیدا کنیم.

▣ مقصدهای صادراتی

لشگری در پایان درباره مقاصد صادرات کفش ایران اظهار کرد: بیشترین میزان صادرات کفش کشور به کشورهای عراق، افغانستان، جمهوری آذربایجان، ترکمنستان و پاکستان است. حدود ۹۰ درصد صادرات کفش ما به ۴ کشور عراق، افغانستان، ترکمنستان و پاکستان انجام می‌شود که متاسفانه شاهد کاهش سهم ایران از بازار صادراتی کفش عراق بوده‌ایم. البته در پاکستان و ترکمنستان افزایش سهم بازار را داشتیم.

مشکل اصلی تولیدکنندگان صنعت کفش نوسانات نرخ دلار است

نقش مهم صادرات

در ادامه مهدی عبدالهی‌نجات، تولیدکننده و فعال صنعت کفش درباره بزرگ‌ترین مشکل تولیدکنندگان کفش باتوجه به شرایط کنونی اقتصاد کشور به صمت گفت: کار تولیدکنندگان که در وضعیت کنونی با چنگ و دندان، تولیدشان را ادامه داده‌اند تا در گام نخست نیروهای‌شان را تعدیل نکنند و در ادامه، چرخ واحد تولیدی‌شان بچرخد، کمتر از جهاد نیست. مشکلات این صنعت زیاد است، اما می‌توان گفت مشکل اصلی تولیدکنندگان صنعت کفش، نوسانات نرخ دلار است. این موضوعی است که بر چرخه فعالیت تولیدکنندگان کفش بسیار تاثیرگذار بوده که متاثر از آن نمی‌توانند صادرات داشته باشند.

عبدالهی نجات ادامه داد: معتقدم عامل بقای هر واحد تولیدی، کارخانه و کارگاهی به‌ویژه در شرایط کنونی، صادرات است. دومین مشکل بزرگ فعالان این صنعت مربوط به برگشت ارز حاصل از صادرات است که در این زمینه نیز فعالان این صنعت کفش مشکلات و موانع زیادی دارند.

این فعال صنعت کفش در ادامه خاطرنشان کرد: در دوره‌ای صادرات کفش به عراق و ارمنستان داشتیم که قوانین خلق‌الساعه و موانع متعدد سبب شد تولیدکنندگان ما در این صنعت از صادرات فاصله بگیرند و در نهایت بیشتر سهم‌مان را در بازار کشورهای هدف از دست دادیم.

▣ کفش؛ اولویت آخر

عبدالهی‌نجات افزود: به نظر من، اگر دولت تمهیداتی بیندیشد و تولیدکنندگان صنعت کفش بتوانند ارز حاصل از صادرات‌شان را با همان نرخ ارز در بازار آزاد به‌فروش برسانند، شاهد رشد و رونق تولید و صادرات در این بخش خواهیم بود. این فعال صنعت کفش تاکید کرد: در حال حاضر تولیدکنندگان به‌سختی تلاش می‌کند و نمی‌گذارند خط تولیدشان متوقف شود. آنها سرعت را کم می‌کنند، اما تمام تلاش‌شان این است که فعالیت‌شان متوقف نشود.

وی گفت: در حال حاضر تولیدکنندگان محصولات زمستانی مانند کفش، بوت و... هم متاسفانه بازار فروش داخلی ندارند و محصولات آنها در انبارها رسوب کرده که این امر دو دلیل دارد؛ هم تقاضا ندارند و هم قیمت‌ها بالاست. در واقع فشار اقتصادی و افزایش قیمت‌ها باعث شده کفش در اولویت‌های آخر خرید یک خانوار قرار گیرد.

▣ معضل بزرگ قاچاق کفش

عبدالهی‌نجات در پاسخ به این پرسش که آیا روند کنونی واردات کفش روی فعالیت تولیدکنندگان این بخش تاثیرگذار بوده، اظهار کرد: واقعیت این است که در بحث واردات، موضوع اصلی، بحث قاچاق است، چراکه وضعیت به‌صورتی است که به‌سرعت می‌توان هر کفشی را سفارش داد و تحویل گرفت. به‌عنوان تولیدکننده و عضو هیات مدیره جامعه صنعت کفش عرضه محصولات قاچاق برای من بسیار ناراحت‌کننده است.

وی ادامه داد: یکی از مواردی که می‌تواند به صنعت کفش ما کمک بسیار زیادی کند، صادرات است و انتظار می‌رود دولت در این زمینه تدابیری بیندیشد و صنعت کفش را دریابد.

البته ازسوی سازمان توسعه تجارت و دفتر صنایع نساجی و پوشاک وزارت صنعت، معدن و تجارت کارگروهی تشکیل شده تا بررسی کند چه می‌توان کرد که صادرات داشته باشیم و دلار حاصل از صادرات‌مان را به نرخ دلار نیمایی نفروشیم.

این کارگروه دنبال راهکار است و کسانی که در این بخش مشکل دارند از این کارگروه راهنمایی می‌گیرند. وی تاکید کرد: برای کمک به صنعت کفش کشور باید تمهیداتی اندیشید. ما بازار عراق را به این دلیل که کشورهای دیگر مسیر صادراتی راحت‌تری دارند و کالاهای صادراتی آنها به‌سرعت وارد بازار عراق می‌شود، از دست دادیم.

این فعال صنعت کفش در پایان گفت: در بخش صادرات در راستای رفع مشکل برگشت ارز هم با کارشناسان و متولیان امر جلساتی برگزار و کارگروهی تشکیل داده و به‌دنبال ارائه راهکارهای کمک‌کننده هستیم.

البته در بازار روسیه که هدف اصلی ما و بازار بزرگ‌تری است، خوب عمل می‌کنیم، اما چین و ترکیه یک پله جلوتر از ما هستند و چون عضو سازمان تجارت جهانی نیستیم عوارض گمرکی برای صادرات کالا به روسیه ۲۵ درصد است که این رقم کار را برای فعالان صنعت کفش کشور نسبت به سایر کشورها سخت کرده است.

سخن پایانی

پاییز و زمستان که از راه می‌رسد، یکی از دغدغه‌های مردم داشتن پوشاک و کفش مناسب است. البته داشتن کفش مناسب، نه‌تنها در فصول سرد، بلکه به‌واسطه تاثیری که روی حرکت پاها دارد، همیشه مهم است و اغلب مصرف‌کنندگان، البته تا جایی که جیب‌شان اجازه بدهد، سعی دارند کفشی مناسب تهیه کنند تا هم سلامت پاهای‌شان تضمین شود و هم جذاب و باکیفیت باشد. در این بازار، گرچه کشور ما نیاز به واردات ندارد و تولیدکنندگان توانمندی دارد که می‌توانند نیاز این بازار را پوشش دهند، اما قاچاق همواره رقیب بلامنازع تولیدات داخلی بوده و راه سخت صنعت کفش را سخت‌تر و سنگلاخی‌تر کرده است؛ از همین رو از مسئولان و متولیان امر انتظار می‌رود تدابیری بیندیشند و پابه‌پای صنعت کفش موانع را از مسیر حرکت این صنعت بزدایند.

یادداشت

انرژی‌های سبز، نیروی کمکی نجات اقتصاد

محمدرضا محبوب‌فر
کارشناس محیط زیست

امروزه انرژی‌های تجدیدپذیر در کشور یک ضرورت است و به جای استفاده از منابع طبیعی که غیرقابل تجدید هستند می‌توان از انرژی‌های تجدیدپذیری همچون خورشید و انرژی‌هایی که از هیدروژن حاصل می‌شوند و کشور عربستان در حال استخراج از منابع دریا و اقیانوس است، استفاده کرد. بر خلاف چیزی که تصور می‌شود مبنی بر اینکه انرژی‌های خورشیدی نمی‌تواند در کشور اقتصادی باشد، اما با توجه به کمبود آب و برق و بحران فزاینده از نظر تولید برق، راه‌حل برون رفت از چنین مشکلاتی استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر خواهد بود.

بهره‌مندی از انرژی‌های تجدیدپذیر علاوه بر اینکه صرفه‌جویی‌های اقتصادی برای دولت به همراه دارد می‌تواند علیه بحران آب و بحران‌های تامین انرژی ازجمله برق نیز مورد استفاده قرار گیرد. به عنوان مثال مقامات دولتی می‌توانند با استناد به اینکه امروزه بسیاری از کسب و کارهای مربوط به محیط‌زیست مانند کشاورزی و دامداری از بین رفته است، می‌توانند تجهیزات نیروگاه‌های خورشیدی کوچک و متوسط مقیاس را برای کشاورزان و دامداران تهیه کنند تا آنها بتوانند از این تجهیزات به عنوان شغل جایگزین جهت تولید برق استفاده کنند.

با اشاره به این موضوع که کشور با معضل کمبود برق دست و پنجه نرم می‌کند و روز به روز این موضوع گسترده‌تر و دامن‌گیرتر می‌شود، دولت می‌تواند این انرژی تولید شده از نیروگاه‌های خورشیدی توسط کشاورزان و دامداران به عنوان نمونه تولید می‌شود را خریداری کرده و وارد چرخه مصرف شهری کند. بنابراین برخلاف چیزی که در خصوص غیراقتصادی بودن انرژی‌های تجدیدپذیر در کشور گفته و شنیده می‌شود، باید گفت این نوع انرژی‌های پاک و جدید برای کشور صرفه اقتصادی دارد و همچنین قادر است مشکلات ناشی از محیط زیست، کمبود آب و برق را تا حدود بسیار زیادی مرتفع سازد.

به جرات می‌توان گفت که انرژی‌های تجدیدپذیر می‌تواند جایگزین مناسبی برای کسب و کارهای از دست رفته در بحران‌های آبی و برقی باشد.

تامین تجهیزات انرژی‌های تجدیدپذیر ازجمله نیروگاه‌های خورشیدی نیز نسبت به انرژی‌هایی که در نیروگاه‌های برقابی کشور تولید می‌شود، بسیار کمتر ارزیابی شده است.

بنابراین معتقد هستیم که ایران باید بر روی این نوع انرژی‌های تجدیدپذیر سرمایه‌گذاری‌های مناسبی انجام دهد. درحال‌حاضر کشورهایی همچون عربستان و اسرائیل به تکنولوژی تولید انرژی‌های تجدیدپذیر دست یافتند، ایران نیز باید در این مسیر گام‌های موثری را بردارد.

کشورهایی همچون عربستان و رژیم صهیونیستی به قدری در این عرصه موفق ظاهر شده‌اند که حتی تکنولوژی انرژی‌های تجدیدپذیر و نیروگاه‌های این نوع انرژی‌ها را نیز به سراسر دنیا صادر می‌کنند. گفتنی است که امروزه در میان کشورهای خاورمیانه و همسایگی ایران، عربستان در خصوص بهره‌برداری و تولید انرژی‌های پاک از منابع تجدیدپذیر حرف اول را می‌زند.

باتوجه به اینکه قریب به ۴۰ سال است ایران در توهم توسعه به سر می‌برد و عملا چیزی در این راستا حاصل نشده است، می‌توان به نام منافع اقتصادی از روش‌های بسیار موثر برای بهبود محیط‌زیست استفاده کرد و به یک اقتصاد سبز دست یافت و به عبارت بهتر اقتصاد و سیاست مبتنی بر حفظ محیط زیست، حفظ منابع آب و توسعه پایدار به معنای واقعی باشد.

می‌توان با مراجعه به انرژی‌های سبز یا انرژی‌های تجدیدپذیر به یک اقتصاد سبز مبتنی بر توسعه پایدار برای کشور رقم زد.

یادداشت

برای پوشاک ایرانی بازاریابی شود

میراسماعیل صدیق
فعال صنعت پوشاک

افزایش آمار صادرات غیرنفتی، وابسته به مولفه‌های متعددی است که از مهم‌ترین آن می‌توان به شناسایی فرصت‌ها و ظرفیت‌های تولیدات داخلی اشاره کرد. در حال حاضر مشتقات نفتی، صنایع پتروشیمی و محصولات کشاورزی بخش زیادی از صادرات ایران را تشکیل می‌دهند؛ این در حالی است که واحدهای تولیدی در بخش‌های مختلف اقتصادی، توانایی و ظرفیت‌های مناسبی برای تولید کالاهای صادرات‌محور دارند. برای مثال، صنعت پوشاک کشور که به‌عنوان یکی از زنجیره‌های صنایع پایین‌دستی پتروشیمی محسوب می‌شود، در شرایط مطلوب و مناسبی قرار دارد و با فراهم‌کردن بسترهای مناسب، می‌توان صادرات در این بخش را گسترش داد. فرصت‌های بالقوه و مهمی برای صادرات پوشاک ایران وجود داشته و کشور ما می‌تواند با برنامه‌ریزی‌های مناسب، ارزآوری جدی از صادرات لباس و سایر کالاهای وابسته به آن داشته باشد. صنعت پوشاک کشور طی سال‌های اخیر به‌ویژه پس از ممنوعیت واردات پوشاک خارجی، توانمند شده و امروز به وجود رویکردی صحیح نسبت به این صنعت نیاز است. در شرایط فعلی می‌توان صنعت پوشاک را طوری توسعه داد که ضمن تامین نیازهای داخلی، صادر شود و ارزآوری به همراه داشته باشد. رفع موانع تولید و تجارت، حمایت از تولیدکنندگان داخلی و فراهم کردن بسترهای مناسب برای عرضه کالاهای ایرانی در بازارهای جهانی مهم‌ترین اقدامی است که باید دولت برای افزایش صادرات صنعت پوشاک انجام دهد، چرا که صنعت پوشاک ایران ظرفیت و توانایی بالقوه حضور در بازارهای جهانی دارد و با برنامه‌ریزی صحیح و رفع موانع، می‌توان به این هدف دست یافت. علاوه بر آن، در سال‌های اخیر برندهای توانمند ایرانی در صنعت پوشاک شکل گرفته و همین رشد، سبب ایجاد تقاضای جهانی برای کالاهای ایرانی شده است، بنابراین فرصت مهم و جدی برای صادرات پوشاک و محصولات وابسته به آن وجود داشته که باید با تمهیدات مناسب، از این ظرفیت به‌وجودآمده، نهایت استفاده را داشت.

دولت‌ها برای تقویت اقتصاد هر کشور، وظیفه‌ای مشخص را برعهده دارند که مهم‌ترین آنها ایجاد بستر مناسب برای تولید است. تولید می‌تواند ضمن پاسخگویی به نیاز داخلی، فرصت کسب سهم بازارهای صادراتی را فراهم کند. دولت نیز برای تقویت و بهبود تجارت خارجی پوشاک ایرانی باید بسترهای مهمی را ایجاد کند که از مهم‌ترین آن، حمایت از صنایع است. تامین مواد اولیه و نقدینگی موردنیاز صنایع، جزو حمایت‌های مهم است و در نهایت، منجر به تولید کالای صادرات‌محور می‌شود. یکی دیگر از راهکارهایی که می‌تواند سبب افزایش صادرات پوشاک شود، شکل‌گیری پایانه‌های صادراتی و توجه به ظرفیت بازارچه‌های مرزی است. توسعه پایانه‌های صادراتی توسط دولت، می‌تواند ارزآوری حاصل از صادرات پوشاک را برای کشور افزایش دهد. علاوه بر تمام موارد مطرح‌شده به‌عنوان وظایف دولت، توجه به بازاریابی‌های تخصصی نیز از الزامات صادرات پوشاک در حال‌حاضر به‌شمار می‌رود. متاسفانه فعالیت صادرات و فروش برخی کالاها از جمله پوشاک، توسط افراد متخصص و بازرگانان خبره انجام نمی‌شود و از همین‌رو کالاهای ایرانی نتوانسته‌اند بازار مناسبی را به‌دست آورند، حتی برای کسب سهم بازار کشورهای همسایه نیز مشکلات جدی وجود دارد که یکی از دلایل آن، ناموفق بودن رایزنی‌های انجام‌شده است. در بحث صادرات صنعت پوشاک دیده شده در بیشتر موارد، خود تولیدکنندگان وارد مسائل بازرگانی می‌شوند. یک تولیدکننده خوب، لزوما صادرکننده و تاجر خوبی نیست و باید کار را به‌دست افراد متخصص سپرد. تجار باید به ظرفیت ارزآوری صنعت پوشاک ایران توجه کنند و این درآمدزایی تنها تولیدکنندگان را منتفع نخواهد کرد، از این‌رو مناسب به‌نظر می‌رسد تا فعالان بازرگانی برای پررنگ کردن حضور کالاهای صنعت پوشاک ایران در کشورهای منطقه وارد میدان شوند. شرکت در نمایشگاه‌های بین‌المللی یکی دیگر از راهکارهای توسعه صادرات پوشاک است و تولیدکنندگان مختلف می‌توانند با همکاری یکدیگر، در برنامه‌ها و رویدادهای مهم جهانی شرکت کنند. این حضور، برند پوشاک ایرانی را به جهان شناسانده و فرصت صادرات را فراهم می‌کند.

افزایش تخلیه و بارگیری در بنادر تجاری

عملکرد ۸ ماهه حمل‌ونقل دریایی نشان از روند رو به رشد این صنعت در بخش‌های مختلف دارد، در این مدت تخلیه و بارگیری ۱۰۰ میلیون تن کالا در بنادر تجاری کشور ثبت شد. به‌گزارش فارس، با بررسی روند ۱۰ ساله عملیات تخلیه و بارگیری بنادر تجاری مشخص می‌شود که بیشترین میزان عملیات تخلیه و بارگیری بنادر تجاری در ۸ ماهه سال ۱۳۹۶ به‌میزان ۱۰۵ میلیون تن ثبت شده است. براساس آمار اعلام‌شده از سوی معاونت برنامه‌ریزی و مدیریت منابع وزارت راه و شهرسازی، میزان عملیات تخلیه و بارگیری بنادر تجاری کشور در ۸ ماهه امسال، ۱۰۰ میلیون تن بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته (۹۸ میلیون تن) ۲ درصد افزایش داشته است. بدین‌ترتیب، مقایسه عملکرد ۸ ماهه امسال با مدت مشابه سال ۱۳۹۶، کاهش ۴ درصدی را نشان می‌دهد. همچنین میزان عملیات کانتینری بنادر در ۸ ماهه امسال ۱۵۵۴ هزار TEU بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته (۱۳۸۶ هزار TEU) ۱۲ درصد افزایش داشته است. با بررسی روند ۱۰ ساله عملیات کانتینری مشخص می‌شود که بیشترین میزان عملیات کانتینری بنادر در ۸ ماهه سال ۱۳۹۶ و به‌میزان ۲۰۵۱ هزار TEU ثبت شده است. بدین‌ترتیب مقایسه عملکرد ۸ ماهه امسال با مدت مشابه سال ۱۳۹۶، کاهش ۲۴ درصدی را نشان می‌دهد.

راهکار کارشناسان برای افزایش درآمدهای غیرنفتی

استراتژی‌های صادراتی اصلاح شود

تقویت پایه‌های اقتصادی با فعال‌شدن ظرفیت‌های تولیدی

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

در آمارهای رسمی نهادهای دولتی، صادرات میعانات گازی، پروپانول و سایر مشتقات نفتی و محصولات پتروشیمی جزو صادرات غیرنفتی محسوب می‌شوند که بسیاری از افراد به این نحوه دسته‌بندی، نقدهای جدی وارد می‌کنند. از سویی دیگر، اگر نگاهی به میزان صادرات غیرنفتی ایران بیندازیم، خواهیم دید این مشتقات نفتی و محصولات پتروشیمی، در صدر آمار فروش قرار دارند و در برخی موارد حتی تا ۸۰ درصد میزان صادرات غیرنفتی ایران را در برمی‌گیرند، بنابراین پایه‌های تجارت صادرات غیرنفتی ایران بر مشتقات نفتی و محصولات پتروشیمی پابرجا است که اتفاقی نامناسب و پیشرفتی ناپسند برای تجارت ایران محسوب می‌شود. کارشناسان معتقدند دولت باید به‌سمت توسعه صنایع پایین‌دستی حرکت کند و با تقویت تولید، صادرات را رشد دهد، اما آن‌طور که از شواهد پیدا است، آمار ارزآوری مشتقات نفتی به مذاق مدیران خوش آمده است.

صمت به مناسبت روز ملی صنعت پتروشیمی، به بررسی شرایط فعلی صادرات غیرنفتی ایران و لزوم تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده صنایع پتروشیمی و در این‌باره با کارشناسان و فعالان تجاری به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: صمت

مشتقات نفتی، سردمدار صادرات غیرنفتی ایران

تازه‌ترین آمار گمرک ایران از تجارت خارجی ۸ ماهه ابتدایی امسال حاکی از تراز تجاری منفی ۴ میلیارد دلاری برای ایران، افزایش صادرات به عراق و چین و کاهش صادرات به امارات‌متحده‌عربی است. به‌گزارش ایسنا، مجموع صادرات غیرنفتی ایران در ۸ ماهه ابتدایی امسال به ۲۸ میلیارد و ۴۸۸ میلیون دلار رسید که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل به‌میزان ۱.۲۱ درصد کاهش داشته است، اما سیر نزولی کاهش صادرات غیرنفتی در ماه گذشته ۲.۱۷ درصد بود. ارزش صادرات غیرنفتی ایران در آبان امسال نسبت به مهر امسال، یک درصد بهبود یافت و متوسط نرخ هر تن کالای صادراتی نیز در مدت یادشده به ۳۶۳ دلار رسید که ۸.۰۴ درصد افزایش داشت. بر این اساس در ۸ ماهه ابتدایی امسال تشریفات گمرکی ۱۰۲ میلیون و ۳۸۱ هزار تن کالا در گمرکات کشور به‌طورکامل، به‌صورت الکترونیکی و با کنترل کامل به روش هوشمند انجام شده که از این مقدار ۲۳ میلیون و ۵۶۹ هزار تن سهم واردات و ۷۸ میلیون و ۸۱۲ هزار تن سهم کالاهای صادراتی غیرنفتی بود. اقلام عمده صادراتی ایران در مدت یادشده به‌ترتیب شامل میعانات گازی به ارزش ۴ میلیارد و ۵۸۶ میلیون دلار، پروپان مایع‌شده به ارزش ۸۹۷ میلیون دلار، سایر روغن‌های سبک و فرآورده‌ها جز بنزین با ۷۶۴ میلیون دلار، متانول با ۷۵۲ میلیون دلار و پلی‌اتیلن گرید فیلم با ۷۵۰ میلیون دلار بوده است. از سویی دیگر، در ۸ ماه ابتدایی امسال به‌میزان ۳۲ میلیارد و ۴۱۹ میلیون دلار انواع کالا وارد کشور شد که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، ۱۷.۵۲ درصد افزایش را نشان می‌دهد. عمده‌ترین دلایل افزایش واردات به کالاهای اساسی، قطعات منفصله خودرو، خودرو و کالاهای سرمایه‌ای مربوط می‌شود.

هدف؛ افزایش آمار صادرات غیرنفتی است

حمیدرضا جیهانی، کارشناس اقتصاد بین‌الملل در گفت‌وگو با صمت، ابتدا به تشریح مسئله کالاهای موجود در دسته‌بندی صادرات غیرنفتی پرداخت و گفت: اگر نگاهی به آمار منتشرشده برای میزان تجارت غیرنفتی ایران بیندازیم، خواهیم دید در حال حاضر مشتقات نفتی و محصولات صنایع پتروشیمی در دسته صادرات غیرنفتی قرار گرفته است. به‌طورکلی دسته‌بندی آمارها و شکل‌گیری مبناهای اطلاعاتی، در اصطلاح قراردادی بوده و با تنظیم دستورالعملی جدید یا اصلاح قانون از سوی نهاد قانون‌گذار، می‌توان آن‌را تغییر داد. این کارشناس اقتصاد بین‌الملل ضمن بیان این مطلب افزود: در دولت‌های قبل، به‌دلیل وجود رویکرد برنامه‌های کلان و تدوین سند چشم‌انداز با هدف پیشی گرفتن صادرات غیرنفتی از صادرات نفتی، تعاریف صادرات غیرنفتی تا حدی تغییر کرده و کالاهای محصولات پتروشیمی نیز در این رسته قرار گرفته‌اند. وی ادامه داد: براساس تغییرات شکل‌گرفته از سال‌های گذشته، صادرات غیرنفتی تنها محصور به فروش نفت خام و گاز شد و سایر مشتقات آن در زمره صادرات غیرنفتی قرار گرفت. این نوع دسته‌بندی را می‌توان با اصلاح قانون یا تدوین بخشنامه‌ای جدید، تغییر داد. به گفته جیهانی اصل مسئله، تحقق اهداف سندهای بالادستی باتوجه به راهکارهای عملیاتی است.

کارشناس اقتصاد بین‌الملل افزود: در برنامه‌های کلان کشور، تدوین شده که باید از صادرات تک‌محصولی نفت خارج شویم و به سمت صادرات چند محصولی حرکت کنیم، از این‌رو باید برنامه‌ها و روندهایی که به تحقق اهداف یادشده در حوزه تجارت کمک می‌کنند، اجرایی شوند.

ثمرات توسعه صنایع پتروشیمی

جیهانی در ادامه صحبت‌های خود، توسعه صنایع پتروشیمی را یکی از راهکارهای مهم خروج از صادرات تک‌محصولی نفت دانست و گفت: توسعه صنایع پایین‌دستی، باعث ایجاد ارزش‌افزوده شده و در نهایت به تجارت ایران کمک خواهد کرد. وی افزود: صنایع پتروشیمی به‌عنوان بخش مهم و وابسته به صنعت نفت، می‌تواند ضمن ایجاد ارزش‌افزوده بالا از مواد خام نفتی، صادرات غیرنفتی ایران را بهبود بخشد، چرا که ایران به‌دلیل دارا بودن ظرفیت‌های زیاد نفتی و گازی، از مزیت رقابتی مناسبی برای توسعه صنایع پتروشیمی و صادرات آنها برخوردار است و می‌تواند از مزایای این توسعه بهره گیرد. این کارشناس اقتصادی خاطرنشان کرد: اشتغالزایی، افزایش صادرات غیرنفتی، ایجاد ارزش‌افزوده بالا و تکمیل زنجیره آن، تامین مناسب خوراک موردنیاز صنایع وابسته در نهایت استفاده بهینه از ظرفیت‌های مواد خام نفتی و گازی، از ثمرات توسعه صنعت پتروشیمی است و نمی‌توان نسبت به این مسئله بی‌توجه بود.

لزوم اصلاح تعاریف صادراتی

جیهانی به اهمیت وجود شفافیت در بحث زنجیره ارزش‌افزوده تاکید کرد و گفت: مشتقات نفتی و صنایع پتروشیمی که در زمره صادرات غیرنفتی قرار می‌گیرند، خود از چندین گروه مختلف تشکیل شده و باید نسبت به ماهیت این نوع کالاها نگاهی شفاف و صحیح داشته باشیم، چرا که ارزش‌افزوده هریک به‌دلیل تفاوت ماهیت، روند تولید و موارد استفاده آنها متفاوت است و در نهایت، باید سیاست‌های مختلفی برای صادرات این کالاها در نظر گرفت. وی ادامه داد: به‌عنوان مثال در حوزه مشتقات نفتی صادراتی، کالایی به نام اوره وجود دارد که به شکل اشتباه در نظر سازمان امور مالیاتی کشور، به‌عنوان ماده خام نفتی شناخته می‌شود. دولت معتقد است اوره محصول نهایی نیست و در نهایت بر صادرات این کالا، مالیات وضع شده است. این در حالی است که اوره برخلاف تولیداتی مانند اتانول و دیگر مشتقات نفتی، محصول نهایی است و به‌طورمستقیم مورداستفاده قرار می‌گیرد، بنابراین این کالا جزو محصولاتی با ارزش‌افزوده بالا است و تسهیل صادرات آن می‌تواند به رشد صادرات غیرنفتی کشور منجر شود. این کارشناس اقتصادی یادآور شد: کالاهایی مانند اتانول، پروپانول و سایر مشتقات نفتی این‌چنینی، ظرفیت بهبود دارند و می‌توانند به کالاهایی با ارزش‌افزوده بالاتر تبدیل شوند. با توسعه صنایع پایین‌دستی، این مواد اولیه می‌توانند در خط تولید قرار گیرند و در نهایت زنجیره ارزش‌افزوده آنها تکمیل شود. ظرفیت این دست ترمیم‌های اقتصادی و تولیدی، در کشور وجود دارد، اما در نظر داشته باشیم که اقدامات مذکور، نیاز به وجود ابزارهای مهمی دارد که باید نگاهی جدی به آنها داشت.

صنایع پتروشیمی به سرمایه‌گذاری نیاز دارند

جیهانی بااشاره به الزامات توسعه صنعت پتروشیمی و تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده مشتقات گفت: یکی از نیازهای مهم توسعه صنایع پایین‌دستی، سرمایه‌گذاری و ورود تکنولوژی‌های به‌روز است. صنعت پتروشیمی از حوزه‌هایی است که نیاز بالایی به ورود سرمایه، دانش و تجهیزات مناسب دارد. در حال حاضر برخی هلدینگ‌ها و شرکت‌های مختلف به‌سمت سرمایه‌گذاری و تکمیل صنعت پتروشیمی حرکت کرده‌اند و تا به امروز، گام‌های خوبی در این راستا برداشته شده است. این فرآیند نتایج قابل قبولی نیز برای اقتصاد به همراه داشته است. یکی از نتایج توسعه صنعت پتروشیمی، افزایش صنایع پایین‌دستی وابسته است که به تولید محصولات باارزش بالا منجر خواهد شد. در نهایت نیز، این کالاها قابلیت صادرات دارند و می‌توانند آمار صادرات غیرنفتی ایران را افزایش دهند. این کارشناس اقتصادی تاکید کرد: علاوه بر تمام موارد عنوان‌شده، در نظر داشته باشیم ایران با معضل بزرگ چندین ساله‌ای به نام تحریم درگیر است. دور شدن از صادرات محصولات خامی مانند نفت و گاز و افزایش توجه به تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده می‌تواند گامی جدی در راستای دور زدن تحریم‌ها باشد، چرا که ایران می‌تواند ضمن صادرات کالاهایی با ارزش‌افزوده بالاتر، درگیر مشکلات تحریمی برای خریدوفروش خود نشود. در نهایت، این کار به‌نفع تجارت ایران خواهد بود. باتوجه به موارد یاد شده باید فعال کردن ظرفیت‌های تولیدی، پایه‌های اقتصادی کشور را تقویت خواهد کرد.

توسعه صنایع پایین‌دستی باعث ایجاد ارزش‌افزوده می‌شود و در نهایت به تجارت ایران کمک خواهد کرد

صادرات فعلی، غیرنفتی نیست

جمشید نفر، فعال بازرگانی در گفت‌وگو با صمت، توسعه صادرات غیرنفتی را وابسته به رعایت الزامات و ایجاد بسترهای متعددی دانست و گفت است: اصلاح رویکردهای کلان مدیران، می‌تواند بسترهای مناسب رشد تولید و صادرات غیرنفتی را فراهم کند. این فعال بازرگانی توضیح داد: در حال حاضر آمارهای دولتی نشان می‌دهد صادرات غیرنفتی ایران کمی افزایش یافته و از آن به‌عنوان دستاورد تجارت یاد می‌شود، اما باید در ابتدا به‌طور کامل تشریح کرد که چه صادراتی، به‌معنای صادرات غیرنفتی واقعی است. وی بااشاره به اینکه بخش زیادی از صادرات فعلی ایران شامل صادرات محصولات پتروشیمی، میعانات گازی و مشتقات نفت است گفت: فروش این اقلام نیز به‌عنوان کالاهای صادراتی غیرنفتی در آمار مبادلات تجاری ایران می‌آید. اگر صادرات بخش معدن و صنایع معدنی را نیز موردتوجه قرار دهیم، خواهیم دید شیوه فعلی تجارت کشور برمبنای خام فروشی بنا شده است.

توجه به اصل توازن در توسعه

دبیر کل کنفدراسیون صادرات اتاق بازرگانی ایران ادامه داد: مهم‌ترین نیاز فعلی کشور، توجه به اصل توازن در توسعه و یکی از پایه‌های توسعه تجارت و اصلاح استراتژی‌های صادراتی است. تمامی کالاهای گفته‌شده به‌عنوان صادرات غیرنفتی ایران، جزو منابع طبیعی کشور است و به عنوان محصول صنعتی به شمار نمی روند. این یک آسیب جدی برای اقتصاد و تجارت کشور است که نمی‌توان نسبت به آن بی‌توجه بود.

پتروشیمی صنعت مادر است

نفر با تاکید بر اینکه صنعت پتروشیمی جزو صنایع مادر است گفت: صادرات خام محصولات این صنعت اشتباه بزرگی است که در اقتصاد ایران انجام می‌شود. این کارشناس حوزه تجارت افزود: پایه بخش زیادی از تولید در کشور، صنعت پتروشیمی است و نباید از این موضوع غافل شد. مشتقات نفتی و محصولات پتروشیمی، نقش زیادی در فرآوری و تولید کالاها با ارزش بالا دارند و از آنها می‌توان در راستای تقویت تولید داخلی استفاده کرد. این درحالی است که محصولات پتروشیمی ما بیشتر به صورت خام صادر شده و ارقام فروش آن به‌عنوان صادرات غیرنفتی کشور اعلام می‌شود. این فعال بازرگانی اظهار کرد: تاکید بر صادرات مشتقات نفتی و تولیدات صنایع پتروشیمی فرآوری‌نشده، به‌معنای خام‌فروشی و کم‌توجهی به زنجیره ارزش تولید است. این رویکرد در بلندمدت نه‌تنها آورده اقتصادی مهمی نخواهد داشت، بلکه کشور را با مشکلات بسیار جدی کشور مواجه خواهد کرد.

خام فروشی نکنیم

نفر با تاکید بر سرمایه‌گذاری در صنعت پتروشیمی گفت: تا به امروز، سرمایه‌گذاری‌های عظیمی برای توسعه صنایع پتروشیمی انجام شده، اما متاسفانه همچنان در این حوزه خام‌فروشی داریم و زنجیره صادراتی این حوزه تکمیل نشده است. وی ادامه داد: صنعت پتروشیمی تا به امروز نتوانسته ضمن افزایش اشتغال پایدار، به تولید کالاهای صادرات‌محور با ارزش‌افزوده بالا منجر شود. علت این موضوع را می‌توان نبود نگاه بلندمدت در بدنه مدیریتی به راه‌اندازی صنایع و حلقه‌های وابسته به آن عنوان کرد. به‌بیانی دیگر، نبود نگاه‌های مناسب به تولید و فرصت‌های صنعت پتروشیمی و مشتقات نفتی برای توسعه اقتصادی باعث شده تجارت غیرنفتی ایران برپایه صادرات مواد خام باشد. با تداوم این نوع رویکرد، نه‌تنها صادرات غیرنفتی ایران رشد نخواهد داشت، بلکه در ادامه، ریشه‌های اقتصاد کشور از بین خواهد رفت.

سخن پایانی

براساس آمار، در حال حاضر محصولات صنعت پتروشیمی و مشتقات نفتی بخش زیادی از صادرات کشور را به خود اختصاص می‌دهند. در نظر گرفتن خام‌فروشی به‌جای صادرات غیرنفتی در آمارها، می‌تواند نوعی خودفریبی باشد. زمانی آسیب‌های جدی اقتصادی این نوع رویکرد در تمامی بخش‌های کوچک و بزرگ کشور ریشه خواهد دواند که در چند دهه آینده تبدیل به کشوری بدون ذخایر نفتی و صنایع پایین‌دستی توسعه‌یافته شویم. در آن شرایط، اتکای کشور به واردات بدیهی‌ترین و ساده‌ترین نیازها، نشان می‌دهد تا چه حد در عملکردهای امروز، موفق بوده‌ایم.

رکود بازار موبایل زیر سایه افزایش نرخ ارز

محمدرضا رمضان، رئیس اتحادیه فروشندگان صوتی و تصویری، تلفن همراه و لوازم جانبی تهران با بیان اینکه دولت تاکنون اجازه ثبت سفارش آیفون ۱۴ را به کسی نداده، اظهار کرد: دولت همچنین اعلام کرده که به این کالا اجازه ورود نمی‌دهد، اما برخی از مسافران آیفون ۱۴ را به صورت مسافری وارد کرده که عموما حق گمرکی هم پرداخت نکرده‌اند.

به گزارش ایسنا، رمضان ابراز امیدواری کرد راه‌حلی برای این موضوع اتخاذ شود که هم کسبه و هم کسانی که به صورت مسافری آیفون ۱۴ وارد کردند مشکلشان حل شود و گفت: دولت بابت واردات و رجیستری آیفون ۱۴ هیچ قولی نداده و هنوز هم راهکاری اعلام نشده است. اما برخی افراد و سایت‌ها با صحبت‌های خود بازار تلفن همراه را منتشنج می‌کنند و معلوم نیست چه منفعتی می‌برند.

وی با بیان اینکه افزایش نرخ ارز، باعث افزایش نرخ جزئی در برخی موبایل‌ها شده، اما دولت وعده داد که هفته آینده نرخ ارز ریزش خواهد داشت، گفت: در روزهای اخیر به دلیل این افزایش قیمت، شاهد کاهش فروش تلفن همراه بودیم.

وی در پاسخ به اینکه افزایش نرخ ارز چه تاثیر روی نرخ موبایل داشته است؟ تصریح کرد: افزایش نرخ، باعث افزایش نرخ در برخی گوشی‌ها شده، اما دولت و بانک مرکزی وعده دادند که با راهکارهایی که اتخاذ شده هفته آینده نرخ ارز ریزش خواهد داشت و در پی آن نرخ موبایل هم کاهشی می‌شود.

بررسی مشکلات تولیدکنندگان در تامین مواد اولیه حوزه پتروشیمی

سودی که به جیب دلال می‌رود

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

صنعت پلاستیک با یک‌میلیون فرصت اشتغال در کشور در حوزه‌های غذایی، پزشکی، تفریحی و ورزشی و... از حضوری پررنگ برخوردار است اما سال‌های اخیر دچار آسیب‌هایی شده است. این در حالی است که بنا بر نظر برخی از فعالان این حوزه نزدیک به ۶۰ درصد از کارخانه‌ها مرتبط با پتروشیمی تعطیل شدند و بخش عمده دیگر هم با ظرفیت ۱۰ تا ۳۰ درصد فعالیت می‌کنند و علت آن رکود طولانی مدت اقتصاد کشور و کمبود مواد اولیه است. از سوی دیگر بسیاری از واحدهای صنعتی با کمبود مواد اولیه به‌ویژه در حوزه مواد پتروشیمی مواجه هستند. این در حالی است که صادرات مواد اولیه یکی از افتخارات دولت محسوب می‌شود. با وضعیتی که چرخ کارخانه‌های داخلی ما به دلیل کمبود مواد اولیه به کندی می‌چرخد این افتخار است؟ در حقیقت چراغی که به خانه رواست به مسجد حرام است! قطعا در مشکلات صنعت پلاستیک سوءمدیریت حضور پررنگی دارد. جای سئوال است که با وجود صنعت پتروشیمی چرا همیشه تولید مواد اولیه در کشور لنگ می‌زند؟

صمت در این گزارش به مناسبت روز ملی صنعت پتروشیمی به بررسی علل کمبود محصولات پتروشیمی پرداخته است.

عکس: صمت

بسیاری از واحدهای صنعتی با کمبود مواد اولیه به‌ویژه در حوزه مواد پتروشیمی مواجه هستند

سوءمدیریت و عرضه نادرست

سوءمدیریت و عرضه نادرست از عمده دلایل کمبود مواد اولیه پتروشیمی برای مصرف داخل است. هر چند که برخی از مسئولان بر این عقیده هستند که معمولا تولیدکنندگان مواد اولیه پتروشیمی، مشتریان خارجی را بیشتر از متقاضیان داخلی دوست دارند. در نتیجه کمبود و توزیع قطره‌چکانی نیست این تولیدکننده است که آن را نمی‌پسندد. چرا با وجود بازار انحصاری ایجاد شده تولیدکننده مگر راهی جز انتخاب محصول داخلی دارد؟ این در حالی است که در سال ۹۷ با افزایش نرخ دلار شاهد کمبود مواد اولیه پتروشیمی در بازار بودیم. در ادامه دولت تصمیم گرفت برای مدیریت تقاضای محصولات پتروشیمی، قیمت‌گذاری را بر اساس ارز نیمایی انجام دهند و صنایع پایین‌دستی پتروشیمی بتوانند از بورس و در شرایط رقابتی، مواد اولیه مورد نیاز خود را تأمین کنند، این موضوع برای مجتمع‌های پتروشیمی سوددهی مناسبی را به همراه داشت اما برای صنایع پایین‌دستی در کنار مزیت‌ها معایبی نیز به همراه داشت. همچنین از سال ۹۸ به بعد همواره مدیریت تقاضا کنترل شده اما درباره مدیریت عرضه هیچ کنترلی انجام نشده است. در واقع برخی شرکت‌های پتروشیمی به هر دلیل عرضه خود را کاهش داده‌اند، اما هیچ‌کس به آنها معترض نشده، اما صنایع پایین‌دستی نمی‌توانستند خریدی بیش از مقدار مصوب داشته باشند، بنابراین پیشنهاد می‌شود بر مدیریت عرضه نظارت بیشتری انجام شود.

تغییر قیمت‌های هفته‌ای و ضرر تولیدکننده

اکبر مشهدی زاده، رئیس اتحادیه سازندگان و فروشندگان پلاستیک و نایلون و ملامین تهران درباره مبنای قیمت‌گذاری محصولات پتروشیمی به صمت گفت: بر اساس دستورالعمل تنظیم بازار محصولات پتروشیمی، دفتر توسعه صنایع پایین‌دستی شرکت ملی پتروشیمی، یکشنبه هر هفته، قیمت‌های پایه محصولات پتروشیمی را محاسبه و اعلام می‌کند. مبنای محاسبه قیمت‌های پایه محصولات پتروشیمی، قیمت‌های جهانی منطقه‌ای این محصولات و محاسبه آن با میانگین ارز نیمایی است. در نتیجه این روند، هر هفته شاهد تغییر نرخ هستیم که در نهایت آن واحدهای تولیدی متضرر می‌شوند.

وی با اشاره به تاثیر افزایش نرخ محصولات پتروشیمی بر نرخ محصولات تولیدی اظهار کرد: افزایش نرخ مواد اولیه توسط پتروشیمی‌ها تأثیر زیادی بر هزینه تمام‌شده این ظروف گذاشته و همین مسئله عامل گرانی‌های اخیر شده است. به‌دلیل نوسانات نرخ ارز و افزایش نرخ مواد پتروشیمی، هزینه تولید مدام در حال افزایش است و همین موضوع موجب شده که قیمت‌ها در بازار مدام تغییر کند. در نتیجه تولیدکنندگان در بلاتکلیفی کامل قرار می‌گیرد.

مسئولان صدای ما را بشنوند

رئیس اتحادیه سازندگان و فروشندگان پلاستیک و نایلون و ملامین تهران با تاکید بر لزوم توجه به کارگاه‌های کوچک تولیدی در کشور گفت: بیشتر واحدهای صنفی اتحادیه پلاستیک و نایلون، کوچک هستند و توان و سرمایه‌های اندکی دارند و نمی‌توانند مواد اولیه را دپو و ذخیره کنند. بنابراین افزایش نرخ هفته‌ای یک بار مواد اولیه برایشان سخت و غیر ممکن است. بارها این مشکلات را به مسئولان توضیح داده‌ایم اما معتقدند افزایش و نوسانات بر اساس نرخ جهانی است. این در حالی است که پتروشیمی و دیگر تولیدکنندگان مواد اولیه در کشور باید شرایط خاص کارگاه‌های کوچک را در نظر گیرند زیرا همین کارگاه‌ها باعث اشتغالزایی و رونق تولید در کشور می‌شود. مشهدی زاده با توجه به اینکه نرخ محصولات در بازارهای جهانی بر اساس نرخ دلار است، افزود: نبود تثبیت در نرخ ارز از جمله موانعی به شمار می‌رود که رفع و اصلاح آن از واجبات است. عرضه مواد اولیه در بورس که هر هفته صورت می‌گیرد کاملاً وابسته به نرخ ارز است. این در حالی است که این مواد مانند نفت نیست که اوپک تعیین کند بلکه چند شرکت خارجی براساس معیارهای خود این قیمت‌ها را تعیین می‌کنند.

مبنای نرخ ارز است

رئیس اتحادیه سازندگان و فروشندگان پلاستیک و نایلون و ملامین تهران ضمن انتقاد از شیوه قیمت‌گذاری محصولات پتروشیمی بیان کرد: تمامی تصمیمات مهم در حوزه مواد اولیه در رده‌های اداری صورت می‌گیرد. افراد مسئول در ستاد تنظیم بازار محصولات پتروشیمی در خصوص مواد اولیه و نرخ آن تصمیم‌گیری می‌کنند اما هرگز از اتحادیه نایلون و پلاستیک نظرخواهی نمی‌کنند. هیچ‌وقت در حل مشکلات روش‌های به کار گرفته شده مورد ارزیابی قرار نمی‌گیرد تا در صورت عدم موفقیت تغییر کند. همان روش‌های تکراری و ناموفق توسط مدیران جدید به کار گرفته شده و برای اجرا به اصناف ابلاغ می‌شود. وی با تاکید بر اینکه باید محصولات را بر اساس بازار خودمان قیمت‌گذاری کنند، افزود: همچنین مجتمع‌های پتروشیمی به دلیل اینکه رقیبی در بازار ندارند و مشتریان ثابت خود را دارند، هر زمان که می‌خواهند عرضه خود را محدود می‌کنند که با این موضوع ضربه بدی را به تولیدکننده می‌زند که در نهایت دود این کار به چشم مصرف‌کننده می‌رود. هنگامی که با کمبود عرضه محصولات پتروشیمی روبه‌رو می‌شویم در بازار قیمت‌ها افزایش می‌یابد.

مدیریت در عرضه نیست

رئیس اتحادیه سازندگان و فروشندگان پلاستیک و نایلون و ملامین تهران با اشاره به عرضه نامناسب محصولات پتروشیمی اظهار کرد: در یک سال گذشته کمبود خاصی در محصولات تولیدی پتروشیمی نداشتیم اما مشکل اصلی عرضه است. متاسفانه دست دلالان و واسطه‌ها کاملا باز است ولی تولیدکننده هیچ‌گونه مشوقی برای کار ندارد و نه تنها تسهیلات داده نمی‌شود بلکه تشویق هم نمی‌شوند. تولیدات مجتمع‌های پتروشیمی کفاف بازار داخل را می‌دهد اما در برخی از موارد نحوه توزیع و عرضه با مشکلاتی روبه‌رو است و هیچ نظارتی روی آنها نیست.

> با آغاز نوسان و التهاب در بازار ارز فرآورده‌های پتروشیمی نیز از این قافله عقب نماند و دلالی، دامنگیر این بازار شد

جولان دلالان در بازار

علی پورمنافی، یکی از تولیدکنندگان صنایع پلاستیک با بیان یکی از مشکلات اصلی تولیدکنندگان به صمت گفت: مشکل اصلی شرکت‌های تولیدکننده تامین مواد اولیه است زیرا مواد اولیه از بازار آزاد تهیه می‌شود که یکی از آنها محصولات تولیدی پتروشیمی است. همچنین توقف واردات محصولات پتروشیمی در یک دهه گذشته باعث شد تا تولیدکنندگان این محصولات به صورت انحصاری مسئولیت تامین نیاز داخل را بر عهده بگیرند. تولیدکنندگان در حوزه صنایع پایین‌دست مواد اولیه خود را دریافت و به محصولات ارزشمند تبدیل کرده و اشتغال‌زایی خوبی نیز ایجاد کرده‌اند.

آسیب‌های تغییرات لحظه‌ای

وی با اشاره به سهمیه کم محصولات تولیدی پتروشیمی برای تولیدکنندگان اظهار کرد: متاسفانه سهمیه محصولات تولیدی پتروشیمی تولیدکنندگان هیچ‌وقت به اندازه مصرف آن نیست. این در حالی است که محصولات تولیدی پتروشیمی تنها از طریق بازار داخل تأمین می‌شود و مشکل اصلی این است که تامین محصولات تولیدی پتروشیمی برای تولیدکنندگان صنایع پایین‌دستی و تبدیلی است. در حقیقت همه تولیدکنندگان، محصولات تولیدی پتروشیمی موردنیاز خود را از دلالان تهیه می‌کنند. پورمنافی با اشاره به نوسانات نرخ ارز گفت: نوسانات نرخ ارز در نرخ محصولات تولیدی پتروشیمی تاثیرگذار است و با توجه به کسادی بازار در نهایت آسیب به تولیدکننده خواهد رسید.

بازار در دست دلالان

این تولیدکننده با انتقاد از نحوه عرضه محصولات تولیدی پتروشیمی بیان کرد: مشکل کمبود سهمیه محصولات تولیدی پتروشیمی بارها بیان شده است و تنها یکی جواب گرفتیم که میزان تقاضا زیاد است. به عقیده دولت باید تنها به اندازه ۳۰ درصد ظرفیت اسمی، سهمیه محصولات تولیدی پتروشیمی دریافت کرد. این در حالی است که برخی از تولیدکنندگان با وجود اینکه در حال حاضر تولیداتی ندارند متاسفانه سهمیه محصولات تولیدی پتروشیمی خود را دریافت می‌کنند و آن را در بازار آزاد می‌فروشند. وی با بیان اینکه بازار تأمین محصولات پتروشیمی در دست دلالان است، افزود: با آغاز نوسان و التهاب در بازار ارز، فرآورده‌های پتروشیمی نیز از این قافله عقب نماند و دلالی دامن‌گیر این بازار شد. بزرگ‌ترین مشکل ما وجود کارخانه‌های سوری است که دلال‌ها درست کردند و سهمیه دریافتی خود را در بازار می‌فروشند.

نظارت نیست

پورمنافی ضمن انتقاد از نحوه نظارت بر عرضه محصولات تولیدی پتروشیمی بیان کرد: مواد پتروشیمی طی یک‌سال گذشته به‌وفور وجود دارد و هیچ کمبودی نیست اما این مواد دست دلال است. در حقیقت ضعف در نظارت از مشکلات مهم تولیدکنندگان است. برای مثال در انبارهایی مانند انبار شورآباد به‌وفور محصولات تولیدی پتروشیمی موجود است که دلالان در آن انبارها دپو می‌کنند.

در برخی موارد رانت و نبود نظارت کافی موجب افزایش دلالی در این بازار می‌شود. این در حالی است که نظارت بر این انبارها به راحتی امکان‌پذیر است اما متاسفانه عزمی برای پیگیری نیست.

سخن پایانی

سال‌هاست که درد مشترک همه واحدهای تولیدی کمبود مواد اولیه است. دردی که ظاهرا هیچ دولتی درمان آن را پیدا نمی‌کند و از دولتی به دولت دیگر منتقل می‌شود، هرچند وعده‌هایی از روی خوش‌خیالی به تولیدکنندگان داده می‌شود که هرگز عملیاتی نخواهد شد. نکته جالب این است که بازار تهیه مواد اولیه حسابی در دست دلالان است آنهم نه پنهان بلکه آشکارا!

آثار محدودیت‌های تجاری آلمان علیه ایران

برخی از کارشناسان معتقدند چند سالی است آلمان دیگر شریک نخست تجاری ایران محسوب نمی‌شود و براساس آمار چین، امارات، عراق سهم بیشتری از تجارت با ایران را دارا هستند اما همچنان بسیاری از کالاهای آلمانی از طریق شرکت‌های واسطه ثالث وارد ایران می‌شوند. از سوی دیگر بسیاری از فعالان تجاری می‌گویند؛ درحالی‌که آلمان از تراز تجاری مثبت یک میلیارد و ۱۳۰ میلیون یورویی در مبادلات با ایران برخوردار است، هرگونه وضع محدودیت برلین علیه مبادلات تجاری با تهران بیش از همه به ضرر تجار این کشور تمام می‌شود.

به گزارش ایرنا، اداره آمار اروپا (یورو استات) کل مبادلات تجاری ایران و ۲۷ عضو اتحادیه اروپا در ۱۰ ماهه امسال میلادی را چهار میلیارد و ۳۲۸ میلیون یورو اعلام کرد.

مبادلات تجاری ایران و اتحادیه اروپا در ماه‌های ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۲ با رشد ۲۴ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده است. در ۱۰ ماهه سال ۲۰۲۱ کل مبادلات دو طرف سه میلیارد و ۴۷۹ میلیون یورو اعلام شده بود.

بر اساس این گزارش، صادرات اتحادیه اروپا به ایران در ۱۰ ماه ابتدایی ۲۰۲۲ با رشد ۲۵ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده و از ۲ میلیارد و ۷۵۳ میلیون یورو در ماه‌های ژانویه تا اکتبر سال گذشته به ۳ میلیارد و ۴۴۴ میلیون یورو در مدت مشابه امسال رسیده است.

واردات اتحادیه اروپا از ایران در ماه‌های ژانویه تا اکتبر امسال نیز رشد قابل توجه ۲۲ درصدی داشته و به ۸۸۴ میلیون یورو رسیده است. اتحادیه اروپا در مدت مشابه سال قبل ۷۲۶ میلیون یورو کالا از ایران وارد کرده بود.

آلمان بزرگ‌ترین شریک تجاری ایران در میان اعضای اتحادیه اروپا در ۱۰ ماهه نخست امسال میلادی بوده است. مبادلات دو کشور در این مدت با رشد ۱۵ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل به یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون یورو رسیده است.

آلمان در ۱۰ ماهه امسال یک میلیارد و ۳۶۵ میلیون یورو کالا به ایران صادر و فقط ۲۳۵ میلیون یورو کالا از ایران وارد کرده است. تراز تجاری دو کشور در این مدت به میزان یک میلیارد و ۱۳۰ میلیون یورو به نفع آلمان بوده است که بر این اساس، تصمیمات اخیر برلین برای ایجاد محدودیت‌هایی در روابط تجاری با ایران بیشتر از این که به ایران ضرر بزند، به زیان اقتصاد این کشور تمام خواهد شد.

یادداشت

مشکلات کلانشهرها

امیررضا جولانی
کارشناس برنامه‌ریزی شهری

در عصر معاصر یکی از مهم‌ترین مشکلات کلانشهرهای جهان از جمله تهران، رشد بالای تعداد خودرو شخصی و افزایش تقاضا برای پارک خودرو است. امروزه حدود ۱۸ میلیون سفر روزانه در شهر تهران انجام می‌شود که از این تعداد حدود ۴۵ درصد آن یعنی حدود ۸ میلیون سفر توسط خودرو شخصی انجام می‌شود. این حجم بالای تردد موجب جست‌وجوی بسیار برای پارک و ایجاد ترافیک می‌شود و در نتیجه مصرف بیشتر انرژی و متعاقب آن آلودگی هوا را در پی دارد. درسال ۹۶ در یک نظرسنجی صورت گرفته از طرف شهرداری تهران، بالاترین خواست عمومی از شهردار حل معضل آلودگی هوا و ترافیک شدید شهری بوده است. این گزاره‌ها نشانگر آن است که مسئله پارکینگ در حمل‌ونقل شهری چه از نقطه نظر شهروندان به عنوان استفاده‌کنندگان و چه از نقطه نظر مدیران شهری به عنوان گردانندگان آن، از مسائل کلانی است که باید در نظام برنامه‌ریزی به آن توجه کرد.

ساخت پارکینگ‌های غیرحاشیه‌ای و تامین فضای پارک خودروها سیاستی است که همواره مدیران فن‌گرای شهری در پاسخ به این مسئله می‌دهند اما این سوال پیش می‌آید فضای کافی برای پارک خودروها در شهر تهران چقدر است؟ بررسی سیستم‌های حمل‌ونقل نشان داده عرضه بیشتر، تقاضای بیشتر را در پی دارد و هر چقدر این عرضه را افزایش دهیم فضای کافی تامین نخواهد شد. حال که تعداد خودروهای شهر تهران ۸ برابر ظرفیت معابر است، باید همچنان با پیروی از نظریه‌های فن گرایان قرن بیستم به ساخت بزرگراه‌ها، پل‌ها، تونل‌ها و پارکینگ‌های طبقاتی ادامه دهیم؟

رانندگان وسایل نقلیه و بهره‌برداران کاربری‌های تجاری همواره خواستار در دسترس بودن فضای پارکینگ در نزدیکی مقصد و حوزه فعالیت خود هستند و مدیران شهری برای این خواسته، سیاست مقطعی تولید پارکینگ فراوان را در طرح‌ها و برنامه‌های خود مورد توجه قرار داده‌اند. این نگاه در طی سالیان، فضاهای شهری را به نفع خودروها تغییر داده و عملا در تهران فضاهای عمومی جای خود را به پارکینگ‌های مسطح، طبقاتی و مکانیکی داده‌است.

به نظر می‌رسد نهضت پارکینگ‌سازی نه فقط برای مدیران شیفته تولید کلان پروژه‌ها، بلکه برای مدعیان پارادایم انسان محوری هم از اصول مهم و حیاتی است. به‌طوری که در سال‌های اخیر با وجود اینکه مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران در اقدامی شایسته به ترجمه و تالیف کتبی در زمینه پارکینگ‌های درون شهری و آسیب شناسی این سیاست در کلانشهر تهران پرداخته؛ لیکن مسئولان بدون توجه به این پژوهش ها، هر چند وقت بر شیپور سیاست‌های مخرب مدیریت پارکینگ نظیر الزامات پارکینگ حداقل و ساخت پارکینگ غیرحاشیه‌ای دمیده‌اند. البته که مسئولان محترم این برنامه‌ها را به منظور رعایت قانون بالادستی در چارچوب رویکرد توسعه حمل‌ونقل محور معرفی می‌کنند ولی آیا این رویکرد در ماهیت خود این‌گونه زمین‌های ارزشمند را به نفع خودروها هدر می‌دهد؟

به نظر می‌رسد پاسخ این سوال را در دو نگاه می‌توان داد؛ مدیران شهری دچار فیل سفید مدیریتی شده‌اند و اتخاذ تصمیم جراحانه به منظور اصلاح رویه قبل را سخت و پر تنش می‌بینند یا ماهیت رویکرد را به درستی درک نکرده‌اند و متاسفانه به جای توسعه شهر مبتنی بر حمل‌ونقل عمومی که در آن پیاده مداری و توجه به ظرفیت قابل تحمل محیط به عنوان اصول مهم مورد توجه قرار گرفته است، آن را به توسعه مبتنی بر ایستگاه‌های مخصوص سیستمهای گران‌قیمت وارداتی بر مبنای مراکز تجاری و اداری تبدیل کرده است که تامین پارکینگ از الزامات این واحدهای کلان تجاری است.

حال اگر به دنبال تحقق شعار تهران شهری برای همه باشیم، نیاز به یک تغییر بنیادی هم در رویه و هم در محتوا برنامه‌ریزی در شهر تهران داریم. بررسی تجارب شهرهای دنیا نشان داده است که اصلاح ضوابط پارک خودروها اگر به صورت نادرست صورت بگیرد با عدم پذیرش سازمانی و اجتماعی همراه بوده است ولیکن با اتخاذ سیاست‌های مدبرانه و اصولی می‌توان این تهدید را به فرصتی برای افزایش درآمد و سرزندگی در فضاهای شهر تبدیل کرد به مانند آنچه در میدان تایمز و خیابان ۱۵ خرداد به وقوع پیوست. پر واضح است که این اقدامات مستلزم هم‌راستایی در مدیریت شهری و وجود یک سیستم یکپارچه مدیریتی بر پایه فهم درست از اصول بنیادی نوشهرسازی است.

یادداشت

المان‌های شهری از تهران کهن تا پایتخت نوین

سیدمحمدحسین حجازی
کارشناس اقتصاد شهری

معمـاری شـهری یکـی از تاثیرگذارترین عوامـل به‌وجـود آمدن یک خاطـره جمعی اسـت که نتیجـه‌اش ایجاد هویـت جمعی و در نهایـت هویت ملی خواهـد بود. فضاها و نمادهـای شـهری یکی از عناصر سـاخت شهرها هستند که همواره با تحولات تاریخی و فرهنگی در ادوار مختلف به‌وجود می‌آیند، شکل می‌گیرند و تغییر می‌کنند و این قدرت را دارند که به شـهرها هویت ببخشند و این هویت را تکثیر کنند.

از ایـن منظـر، بررسـی معماری شـهری چند دهه اخیر شـهر تهران نشـان می‌دهد، پایتخـت ایران دوره‌هـای تاریخی گوناگونی را پشت‌سـر گذاشته اسـت. آثار معماری که در کنار هویت شـهری، هویـت فرهنگی آن دوره را نیـز به‌خوبی به‌نمایـش می‌گذارد و اهمیت معماری شـهری را نشـان می‌دهد. به‌طورکلی برخی المان و سـازه‌های شهری هسـتند که باعث می‌شوند آن شهر از طریق آنها شناخته‌شده و هویت بگیرد.

برخلاف معماری که فقط روی ساختمان‌ها به‌صورت انفـرادی تمرکـز می‌کند، طراحی شهری با مجموعه ساختمان‌ها، زیرساخت‌ها، خیابان‌ها، مناطق عمومی، محله‌ها، مناطق و تمام شـهر سروکار دارد که هدف آن ساخت محیطـی عادلانه، زیبا، کارآ و پایدار اسـت. علاقه به طراحی شـهری در سـال‌های اخیر به‌میزان قابل‌توجهی افزایش یافته و طراحی خوب شـهری برای بسیاری از جوامع به یک اولویت مهم تبدیل شده است.

طراحی شـهری، بخشـی از هنر سـازمان دادن فضای شـهری اسـت که با رشته‌های مختلف علمـی و هنری ماننـد برنامه‌ریزی شـهری، معمـاری منظـر، مهندسـی فنی، مهندسـی ترافیـک و حمل‌ونقـل، جغرافیا، روانشناسی، جامعه‌شناسی و اقتصاد سروکار دارد و در عین‌حـال بـا سیاسـت و فرهنگ نیز ارتبـاط پیدا می‌کند و دامنـه فعالیتش بسـیار گسترده اسـت. گسـتردگی فعالیت طراحی شهری نشان می‌دهد که این فعالیت ماننـد یک طرح معماری نیسـت که با طرح مشخصی شروع شود یا پایان پذیرد.

فضای شـهری در حقیقت ادراکی اسـت که شـهروندان باتوجه به برداشت‌های ذهنی و خاطـرات مشـترک خود از یک شـهر در ذهـن خویش دارنـد. سـازه‌های قدیمی از شمس‌العماره گرفته تا سردر باغ ملی چنین هسـتند و بعد از آن برج آزادی که مهم‌ترین نمـاد تهـران معاصـر اسـت و حادثه‌هـای تاریخی بسـیاری را شـاهد بوده، از همین‌رو بعد از انقلاب اسـلامی به‌عنوان نماد پیروزی ملت ایران شـناخته شـد. امروزه نیز منطقه فرهنگی و گردشگری عباس‌آباد با در اختیار داشـتن ۵۶۰ هکتار فضای ایـده‌آل در قلب پایتخت، توانسـته است گام‌های تاثیرگذاری را در این زمینه بردارد که شـاید مهم‌ترین و شناخته‌شده‌ترین آن، پل طبیعت باشد.

معماری خاص پل طبیعت مانند سنجاقی خود را بـه پایتخت نوین گره زد و هم‌اکنون در کنار برج میلاد، نمـاد نوین دیگری برای تهران تلقی می‌شود.

پلی کـه ۲ بوسـتان زیبای تهـران یعنی بوسـتان آب‌وآتش و طالقانـی را به یکدیگر متصل می‌کند و به‌عنـوان نمونه‌ای بی‌نظیر در خاورمیانه از آن یاد می‌شود و بزرگ‌ترین پـل عبـور و مـرور غیرخودرویـی کشـور اسـت و تاکنـون توانسـته بازدیدکنندگان و گردشـگران بسـیاری را بـه خـود جلب کند.

علاوه بر ایـن، ۴ جایـزه بین‌المللی را نیز از آن خود کرده و باعث افتخار و سـربلندی اسـت که طراح و سازنده این پل، یک جوان ایرانی بوده و موفق شـده چنین سـازه‌ای را خلق کند.

وجود چنین سـازه‌هایی که در کنار ایجاد هویـت شـهری باعث جـذب گردشـگر نیز می‌شـوند، کمک بزرگی خواهنـد بود، برای آنکـه تهـران بـرای گردشـگران تنها محل گذر نباشـد و تامل بیشـتری بر آن داشـته باشند.

بایـد ظرفیت‌های موجود در این شـهر را به بهترین شـکل ممکن معرفی کرد و نشان داد المان‌های شـهری کـه در پایتخت نوین سـاخته می‌شـوند، می‌توانند در کنار دیگر المان‌هـای کهـن تهـران، هویتـی خاص و متفاوت را شکل دهند.

۱۰۱ هزار واحد مسکن نهضت ملی در فاز اجرا

معاون بنیاد مسـکن انقلاب اسلامی از عملیاتی شـدن ۱۰۱ هزار و ۴۰۰ واحد مسـکونی شهری طرح نهضت ملی مسکن در شهرهای تحت‌مسئولیت آن بنیاد خبر داد.

حمیدرضـا سـهرابی در گفت‌وگـو با خبرنـگار پایگاه خبـری وزارت راه و شهرسـازی، وضعیـت اجـرای طـرح نهضت ملی مسـکن در شـهرهای تحت‌مسـئولیت بنیاد را توضیح داد و گفت: تاکنون ۱۰۱ هزار و ۴۰۰ واحد طرح نهضت ملی مسـکن در شهرها توسط بنیاد مسکن وارد فاز عملیاتی و اجرایی شده است. معاون مسکن شهری بنیاد مسکن انقلاب اسلامی بااشاره به اینکه تامین اراضی نیز نسـبت به گذشـته تغییر نیافته است، یادآور شد: اراضی ۲۳۵ هزار واحد به بنیاد مسـکن معرفی شده که قابلیت تعریف پروژه دارنـد که از این تعداد اراضی، بنیاد برای ۱۲۷ هزار واحد پروژه تعریف کرده و به ۱۰۱ هزار و ۴۰۰ واحد زمین تخصیص یافته است.

سـهرابی توضیح داد: بیش از ۷۰ هـزار واحد از مجموع ۱۰۱ هزار و ۴۰۰ واحدی که عملیات احداث آنها آغاز شده، از مرحله فوندانسیون عبور کرده‌اند.

وی توضیح داد: قرار اسـت تا ۳ هزار واحد مسـکونی شـهری نهضت ملی در بهمـن به‌بهره‌برداری برسـد. طرح نهضت ملی مسـکن یکی از طرح‌های کلان دولت سیزدهم است که توسط کارگزاران مختلفی از جمله شرکت‌های تابعه وزارت راه و شهرسـازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با مشارکت مردم و سـازندگان در حال اجرا است. بنیاد مسکن تعهد کرده است تا یک‌میلیون و ۶۰۰ هزار واحد مسـکونی را طی دولت سـیزدهم در شـهرها و روسـتاها احداث کند.

کمبود گاز هر سال بلای جان صنعت پتروشیمی می‌شود

دومینوی زمستانی برای غول صنعتی

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

با فرارسیدن زمستان، ناترازی گاز به‌شکل چشمگیری بیشتر شده و انجمن کارفرمایی پتروشیمی اعلام کرده؛ گاز صرفه‌جویی شده مشترکان را با قیمتی بالاتر از طریق وزارت نفـت می‌خـرد تا بلکه بتوانـد جلوی قطعی گاز را بگیرد و مانع افت شـدید تولید شـود. همزمان امریکا هم در بیانیه جدیدی، شـرکت‌های پتروشـیمی ایران، به عنوان واسـطه فروش محصولات بالادستی صنعت نفت را تحریم کرده است.

به‌تازگی رئیس هیات‌مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشـیمی معتقد اسـت؛ نه‌تنها ایده انجمن کارفرمایی برای خرید گاز بی‌معنی و ممکن اسـت از این بابت با کاهش تولید مواجه باشیم، بلکه صادرات نیز احتمال دارد تا حدودی مختل شود، چرا که پیدا کردن خریداران، واسطه‌ها و کانال‌های مالی جدید زمانبر است. این در حالی است که براسـاس برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته قرار است ۱۵ میلیارد دلار از درآمدهای ارزی کشـور از طریق صادرات پتروشیمی‌ها تامین شود. طبق گزارش‌های داخلی با آغاز روزهای سرد سال، از ۱۰ روز گذشته تاکنون، میزان مصرف گاز بخش خانگی و تجاری ۱.۵ برابر افزایش یافته و همین موجب شـده ناترازی تولید و مصرف گاز بیشـتر شود. صمت به‌مناسبت روز ملی صنعت پتروشیمی، این چالش‌ها را بررسی کرد.

سکوی گازی عسلویه - عکس: صمت

میـزان افـت تولید پتروشـیمی بی‌کم‌وکاسـت به‌میزان سـرمای زمستان و تعداد روزهای قطعی گاز این صنایع بستگی دارد

ترس از قطعی گاز به جان پتروشیمی افتاد

قطعی گاز نه‌تنها پتروشـیمی‌ها را بـا چالش مواجه می‌کند، بلکـه تاثیر منفی آن به صنایع پایین‌دسـتی وابسـته بـه گاز هم می‌رسـد، به‌طوری‌کـه باتوجه به اعلام مدیرعامل شـرکت گاز مبنی بر اینکه اگر مصرف کنترل نشود، ممکن است حتی با کاهش گازرسانی به نیروگاه‌ها هم مواجه شویم.

هنـوز چند ماهـی از چالش قطع برق شـرکت‌های سـیمانی در بازار سـرمایه نگذشـته که با شروع موج سـرما، هراس قطعی گاز هم به جان این شـرکت‌ها و به‌ویژه پتروشـیمی‌ها افتاده است. داستانی تکراری که هر سال بلای جان پتروشیمی‌ها می‌شود و خسارت‌های سـنگینی به ایـن واحدهـای تولیـدی وارد می‌کند، به‌طوری‌که برخی از آنها چاره‌ای جز خاموشی ندارند.

با تشـدید مصـرف گاز خانگی و همچنیـن افزایش مصارف نیروگاه‌ها در فصل زمستان، بزرگ‌ترین صنعت حاضر در بـورس که جـزو ارزآورترین صنایع کشـور نیز محسـوب می‌شـود، با اعمال محدودیت گازرسانی مواجـه خواهد بود و بر این اسـاس، کاهش تولید یکی از چالش‌هایی اسـت که گریبانگیر این صنعت می‌شود. ضمـن آنکه وقتـی تولیـد متوقف می‌شـود، صادرات هـم کاهـش می‌یابد و در نهایت بـر عملکرد مالی این شرکت‌ها تاثیر می‌گذارد.

خبر بستن شیرفلکه گاز پتروشیمی‌ها امسال با تایید و تکذیب‌هـای پی‌درپی مواجه بود تا جایی که ۱۱ آذر ۱۴۰۱ ، خبـر آغـاز قطعی گاز پتروشـیمی‌ها و خارج شدن بخشی از پتروشـیمی‌های عسلویه از مدار تولید منتشر شد، هرچندکه روز بعد از آن، گفته شد تاکنون هیچ‌کدام از پتروشـیمی‌ها با قطع گاز مواجه نشده‌اند. بااین همه اعلام آماده‌باش به تمام پتروشـیمی‌ها برای این مسئله داده شده است.

یـک روز بعـد از انتشـار ایـن خبـر و تکذیب آن، مدیـر کنترل تولیـد در نامه‌ای به مدیر دیسـپچینگ شـرکت گاز، دسـتور قطعـی گاز ۱۰ مجتمع مرجان، مسجدسـلیمان، زاگرس، شیراز، فن‌آوران، مارون، بندر امام، فجـر، پردیس و متانـول کاوه را با میزان کاهش به‌ترتیـب ۴.۱، ۲، ۱.۵، ۱، ۰.۴، ۰.۴، ۰.۵، ۰.۱، ۱ و ۴.۳ میلیـون مترمکعب داد. علاوه بـر محدودیت‌های اعلام‌شـده، به سایر شرکت‌ها نیز دستورکاهش مصرف گاز و درصورت امکان، اسـتفاده از سـوخت مایع ابلاغ شده است.

تاثیر سرما بر افت تولید پتروشیمی

نرسی قربان، کارشناس حوزه انرژی به صمت گفت: به‌نظر می‌رسـد پیش‌بینی‌ها برای زمستان سخت ایران به‌وقوع پیوسـته اسـت و هرچند تاکنون گزارشـی از مشـکلات جدی در تامین گاز بخش خانگی نرسـیده، امـا حداقـل بخش صنعت و پتروشـیمی‌های کشـور درگیر زمسـتان سـردی خواهند شد. میزان افت تولید پتروشـیمی بی‌کم‌وکاسـت به‌میزان سرمای زمستان و تعداد روزهای قطعی گاز این صنایع بسـتگی دارد، چرا که در شـرایط کمبود گاز، شکی نیست که پیش از هر گزینـه‌ای حوزه صنایع فولاد و پتروشـیمی‌ها در صدر لیست قطع گاز قرار می‌گیرند.

وی افزود: باتوجه به حجم بالای ذخایر گازی کشـور، ایران تـوان تولید گاز به‌اندازه روسـیه را دارد. در واقع تولید ما نسـبت به مصـارف و جمعیتی کـه داریم از بسیاری از کشـورها بالاتر داشته و مسئله اصلی بر سر تامین منابع و سرمایه‌گذاری است

▣ فشار سنگین روی شبکه انتقال گاز

نرسـی‌قربان بـا تاکید بر اینکه ما بایـد این ذخایر را بالفعل کنیم،گفت: بالفعل شدن این منابع گازی عظیم منوط به سـرمایه‌گذاری و داشتن تکنولوژی لازم است. نرخ گاز همواره بسـیار ارزان بوده و این مسـئله باعث شـده تا مردم هم اهمیت چندانی به‌میزان مصرف خود ندهنـد، البته این امـر تبعات دیگری هم داشـته که مهم‌ترین آنها، ایجاد فشـار بسـیار سنگین روی شبکه انتقـال و اختلال در روند صادرات گاز کشـور بوده که صنایع مهمی همچون پتروشیمی را هم تحت‌تاثیر خود قرار داده است.

این کارشـناس انرژی با اشـاره به اینکه معضل فشار سنگین روی شبکه انتقال گاز کشور از جمله مشکلات این حوزه اسـت گفت: این مورد هم بر شبکه صادرات گاز کشور فشار مضاعفی می‌آورد و هم آنکه بسیاری از مردم در نقاط مختلف کشـور، به‌ویژه در شمال ایران را در معرض قطعی گاز قرار می‌دهد. بخش بسیار بااهمیت دیگر، موضوع عرضه است که به‌دلیل تحریم‌ها و مسائل سیاسـی متعدد در حال حاضر کشـور ما به سـرمایه عظیمـی برای سـرمایه‌گذاری در توسـعه صنعت گاز، زیرسـاخت‌ها و تکنولوژی‌های مرتبط با آن دسترسـی ندارد.

نرسـی قربان با تاکید بر سابقه علاقه‌مندی بازیگران بین‌المللی برای توسـعه بخش گاز ایران و مشارکت در این صنعت به صمت گفت: در میانه دهه ۷۰ تا اواسـط دهه ۸۰ ، بسـیاری از شـرکت‌های بزرگ جهان مانند شل، پترونـاس، بی‌پی و دیگران، برای سرمایه‌گذاری در بخش گازی ایران تلاش کردنـد، اما در نهایت به‌دلیل حاصل نشـدن توافق و ادامه تحریم‌ها و مسائل سیاسی این امر محقق نشد و با رفتن این شرکت‌ها نیز، سرمایه جایگزینی برای بخش نفت و گاز ایران مهیا نشد.

▣ یخ‌زدگی صنایع مادر در ایران

بـا این شـرایط به‌نظـر می‌رسـد، آنچه بـرای اروپا پیش‌بینی می‌شد، پیش از آنکه منجر به برودت زندگی در قاره سـبز شـود، منجر به یخ‌زدگی صنایع اصلی و مادر ایران از جمله پتروشـیمی شده است. بی‌توجهی به مسئله بازسازی وضعیت و شبکه انتقال گاز در ایران، از دسـت رفتن بخشی از زیرسـاخت‌ها به‌دلیل بحران تحریم‌ها و نبود سرمایه‌گذاری مناسـب برای توسـعه میدان گازی پارس‌جنوبـی، از جمله اخطارهایـی بـود کـه بارهـا کارشناسـان درباره آن سخن گفتند، اما به‌نظر می‌رسـد برای مسئولان کشور، زمانی بحران جدی می‌شود که فرارسیده باشد.

نرسـی قربان در پایان گفت: در این میان، قطعی گاز نه‌تنها پتروشـیمی‌ها را با چالـش مواجه می‌کند، بلکه تاثیر منفی آن به صنایع پایین‌دستی وابسته به گاز هم می‌رسد. این موارد درحالی است که مدیرعامل شرکت گاز نیز چندی پیش گفت:« اگر مصرف کنترل نشـود، ممکن اسـت حتی با کاهش گازرسـانی بـه نیروگاه‌ها مواجه شـویم که در این صورت، کاهـش گاز تولیدی بـه نیروگاه‌ها هم منجر به کاهش تولید برق می‌شـود و بـر همین مبنـا، دوباره جریان قطعـی برقی که تازه سـیمانی‌ها و فولادی‌ها از آن خلاص شده بودند، اتفاق می‌افتد.»

ایران دارای ذخایر گازی قابل‌توجهی است که می‌تواند به‌عنوان یک فرصت برای سرمایه‌گذاری در حوزه پتروشیمی به آن نگاه کرد

لزوم صرفه‌جویی در صنایع پتروشیمی

جواد قیصریان، کارشـناس صنایع پتروشـیمی، درباره لزوم بهینه‌سـازی مصـرف گاز واحدهای پتروشـیمی به صمت گفـت: هر واحـد صنعتی، بهینه‌سـازی را یکی از اصول کاهش مصرف و هزینه می‌داند. موضوع این اسـت که اجرای این برنامه تا چه حد ممکن و قابل‌اجرا است.

وی با اشـاره به اینکه در شرایط تحریمی نمی‌توان وارد رقابت در بازار آزاد شـد گفت: بهای کم انرژی و خوراک و همچنین نیروی انسـانی ارزان‌تر، قیمت نهایی محصول را برای ورود به بازار جهانی رقابت‌پذیرتر می‌کند.

قیصریان گفت: بسیاری از تجهیزات صنایع پتروشیمی، دسـتگاه‌های قدیمی هسـتند کـه به‌طوردقیق به‌سـبب مصرف زیاد سـوخت و خوراک در کشـورهای پیشرفته از رده خارج شده‌اند. میزان مصرف انرژی صنایع پتروشیمی کشور بسیار بیشتر از صنایع کشورهای رقیب است که در صورت اسـتفاده از خوراک با نرخ واقعی بعید اسـت، توان رقابت داشته باشند.

ایـن کارشـناس صنایـع پتروشـیمی افـزود: تمامی کشورهای دارای ذخایر انرژی از این منابع به‌عنوان ابزاری برای فراهم آوردن سـرمایه‌گذاری اسـتفاده می‌کنند.این درحالی اسـت که ایران دارای ذخایـر گازی قابل‌توجهی است که می‌تواند به‌عنوان یک فرصت برای سرمایه‌گذاری در حوزه پتروشیمی به آن نگاه کرد. به‌گفته این کارشناس، زمانی که نرخ خوراک صنایع پتروشـیمی از ۸ سنت عبور کرد، در عمل واحدهای پتروشیمی با بحران روبه‌رو شدند، چرا که مزیت رقابت آنها کوچک‌تر شده بود.

درحقیقت فرمول قیمت‌گذاری به کشـورهای اروپایی و امریکای‌شـمالی که مصرف‌کننده گاز هستند، گره خورده اسـت. بهای گاز در اروپا کاهش پیدا کرده و به‌سبب اینکه فرمول نرخ خوراک با اعمال تغییرات این قاره تعریف شده، در حال حاضر مناسب است.

وی اذعان کـرد: بازار اروپا هم‌اکنـون برای محصولاتی مثل متانول و اوره بسـیار مناسـب است، چرا که بسیاری از واحدهای صنعتی پتروشـیمی اروپا در عمل تولید خود را به‌حداقل رسـانده‌اند و بخش خصوصـی بایـد بتوانـد از این فرصـت بـرای ارزآوری هم که شده استفاده کند.

قیصریـان در پایـان بـا بیان اینکه بخش قابل‌توجهی از درآمد پتروشیمی‌ها در توسعه صنایع پایین‌دسـتی هزینه می‌شـود به صمت گفت: اگر پتروشـیمی‌ها تـوان خـود را روی بهینه‌سـازی بگذارند، سـرعت تقویت صنایع پایین‌دسـتی کند می‌شـود، پس بهترین راه‌حل این است که به‌صورت پلکانی، بهینه‌سازی در صنعت پتروشیمی کشور اجرا شود.

سخن پایانی

صنعت پتروشـیمی در چند دهه گذشـته، توسـعه همه‌جانبه‌ای داشته اسـت؛ توسـعه و تحولاتی که با دیدگاه‌ها و مدیریت‌های متفاوت، سـبب اشـتباه‌هایی شـده که عوارض آن تاکنون در این صنعت باقی مانده است. صنعت پتروشـیمی همیشه با این پرسش‌ها روبه‌رو بوده که آیا احداث این تعداد مجتمع پتروشیمی دور از محدوده‌های عملیاتی و صنعتی و پراکنده در شهرهای مختلف، اقدامی کارشناسی است؟

از مهم‌تریـن چالش‌ها و نگرانی‌های صنعت پتروشـیمی، موضوع تامین خوراک و انرژی است، در حالی که بخش قابل‌توجهی از صنعت پتروشیمی باوجود دسترسی به منابع عظیم گازی در پارس‌جنوبی و تامین سوخت گاز و مشتقات آن، فعالیت خود را آغاز کرده‌اند.

گاز طبیعـی، اتـان، پروپـان، بوتـان، میعانـات گازی و نفتـا از جمله خوراک‌های اصلی برای مجتمع‌های پتروشـیمی هسـتند که متناسـب با موقعیت جغرافیایی، دسترسـی به منابع سوخت و توجیه‌های اقتصادی هر کدام از این سوخت‌ها انتخاب می‌شوند. سهم گاز طبیعی در میان مجموعه خوراک‌های پتروشـیمی‌ها قابل‌توجه اسـت، اما در مقابل، گاز مصرفی در بخش صنعتی و خانگی رقم قابل‌توجهی به‌شمار نمی‌آید.

طبق ارقام اعلام‌شده، صنعت پتروشیمی در جهان به‌طور میانگین حدود ۱۵ درصد از منابع نفت و گاز خود را به‌عنوان خوراک وارد زنجیره ارزش و تولید محصولات با ارزش‌افزوده بیشـتر در مجتمع‌های پتروشیمی می‌کند. پیش‌بینـی آینده این صنعت هم نشـان می‌دهد این رقـم به بیش از ۲۰ درصد هم خواهد رسید. با این حساب، سهم حدود ۵ درصدی گاز طبیعی و مشـتقات آن در خوراک پتروشیمی‌های ایران رقم چندان زیادی نیست، از این‌رو باید هرچه سـریع‌تر فکری به حال کمبود انرژی و قطعی احتمالی گاز این صنایع شود.

راهکار مسئولان برای توسعه صنایع پتروشیمی

منافع کوتاه مدت را کنار بگذاریم

صنعت پتروشیمی یکی از ارکان اصلی صنعت نفت در زنجیره تولید و موتور محرک توسعه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی کشور به شمار می‌آید و نقش بسزایی در تولید ناخالص ملی دارد. براساس آمار صنعت پتروشیمی حدود ۱۲ میلیارد دلار خوراک تحویل‌شده به این صنعت در سال گذشته را به حدود ۲۳ میلیارد دلار محصول با ارزش تبدیل کرده است. همچنین بر اساس آمار این صنعت، سال گذشته حدود ۴۵ میلیون تن خوراک معادل ۹۱۴ هزار بشکه نفت خام در روز از بالادست تحویل گرفته است که این مقدار در پایان امسال به حدود یک میلیون بشکه نفت خام رسیده و طبق برنامه‌ریزی به محصولات با ارزش تبدیل خواهد شد. کارشناسان معتقدند آمار یاد شده نشان از ارزش‌آفرینی این صنعت دارد.

پتروشیمی عسلویه - عکس: صمت

زمان زیادی برای تکمیل زنجیره ارزش صنعت پتروشیمی نداریم

مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی با تاکید بر اینکه نگاه‌های مقطعی و منافع کوتاه مدت را باید کنار گذاریم، گفت: زمان زیادی برای تکمیل زنجیره ارزش صنعت پتروشیمی نداریم و در این مسیر همه باید دست در دست هم بگذاریم. به گزارش شانا، مرتضی شاهمیرزایی ضمن بیان این مطلب افزود: ظرفیت تولید صنعت پتروشیمی پیش از انقلاب حدود ۳ میلیون تن بود و تمام سیادت این صنعت به دوران پس از انقلاب اسلامی بازمی‌گردد. وی تاکید کرد: با وجود تحریم‌ها و مشکلات فراوان، صنعتگران ایرانی با تجربیاتی که از قبل و بعد از انقلاب اسلامی کسب کردند، نگذاشتند چرخ صنعت از حرکت بایستد، به‌طوری که ظرفیت این صنعت هم‌اکنون به بیش از ۹۰ میلیون تن در سال و جایگاه ویژه‌ای رسیده است. معاون وزیر نفت با تأکید بر اینکه شرکت ملی صنایع پتروشیمی به‌عنوان متولی صنعت پتروشیمی هر کمکی که لازم باشد به هلدینگ‌ها و شرکت‌های پتروشیمی خواهد کرد تا کار بزرگ تکمیل زنجیره ارزش به ثمر برسد، ادامه داد: زمان زیادی نداریم و در یک محدوده زمانی حداکثر ۱۰ ساله باید یک برنامه سنگینی را اجرا کنیم. شاهمیرزایی با اشاره به اینکه باید به نقطه تولید محصولات با ارزش افزوده بالا از مواد پایه در این صنعت برسیم، تصریح کرد: تغییر در بعضی از برنامه‌ریزی‌ها و رویکردها می‌تواند ما را از برخی از بن‌بست‌ها که پیش از این پیش‌بینی نشده بود، عبور دهد که به این منظور بازنگری مجوز طرح‌ها در این شرکت در حال انجام و جمع‌بندی است. وی بر حرکت به سمت ایجاد ارزش افزوده هرچه بالاتر تأکید و اظهار کرد: انتخاب عنوان «تولید» در این چند سال اخیر در شعار سال نشان‌دهنده این است که تولید راه‌حل عبور از سختی‌های کشور است. مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی افزود: باید تکمیل زنجیره محصولات پتروشیمی مانند متانول را که امروز با ظرفیت بالا در کشور تولید می‌شود تعریف کرد که برای رسیدن به این هدف باید دست در دست هم بگذاریم و هلدینگ‌های پتروشیمی نیز پای کار بیایند و تا ۸۰ درصد سودها را برای تکمیل زنجیره ارزش هدایت کنند. شاهمیرزایی ادامه داد: بنا شد که شرکت ملی صنایع پتروشیمی در دولت سیزدهم تمامی زنجیره‌های سودمند را شناسایی و با توجه به اینکه خوراک آن در کدام هلدینگ موجود است به آنها معرفی کند که در این مسیر حدود ۲۲ محصول شناسایی و معرفی شد و خوشبختانه ۶۰ تا ۷۰ درصد این برنامه محقق شده و هلدینگ‌ها در حال برنامه‌ریزی‌های لازم هستند.

ضرورت تعامل و هم‌افزایی بین شرکت‌ها

وی با اشاره به اینکه برخی لایسنس‌های طرح‌های مورد نظر باید از کشورهای دیگر خریداری شود، گفت: با توجه به وجود تحریم‌ها علیه کشور نیاز به کار مجاهدانه در این مسیر است و باید همکاری و تعامل و هم‌افزایی بین شرکت‌ها و هلدینگ‌ها وجود داشته باشد. شاهمیرزایی تکمیل زنجیره ارزش صنعت پتروشیمی را نقطه آرمانی برای این صنعت عنوان و تصریح کرد: عملکرد تمامی کسانی که در گذشته در این صنعت فعالیت کرده‌اند قابل تقدیر است. معاون وزیر نفت با تاکید بر اینکه نگاه‌های مقطعی و بخشی و منافع کوتاه‌مدت را باید کنار بگذاریم، افزود: باید نگاه بلندمدت در توسعه صنعت پتروشیمی داشته باشیم تا در تولید محصولات راهبردی، صادرات و بازار هدف محصولات پتروشیمی موفق باشیم. وی با اشاره به اینکه در حوزه دانش فنی نیز نباید وابستگی داشته باشیم، ادامه داد: امروز خوشبختانه در برخی از صنایع در کشور پیشرو هستیم پس در صنعت پتروشیمی چرا نباشیم؟ به‌طور حتم می‌توانیم؛ برای تحقق این هدف باید یکدیگر را حمایت و یاری کنیم و شرکت ملی صنایع پتروشیمی هم برای تقویت هلدینگ‌ها حرکت می‌کند. مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی با بیان اینکه قرار است کاتالیست‌های مورد نیاز صنعت پتروشیمی تا پایان دولت سیزدهم از سوی شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی و با کمک همه فعالان و شرکت‌های دانش‌بنیان بومی‌سازی شود، گفت: نشست‌های فشرده و فراوانی برای داخلی‌سازی همه کالا و تجهیزات صنعت پتروشیمی انجام شده است تا طی ۶ سال همه تجهیزات و قطعات این صنعت در داخل ساخته و تأمین شود که البته راه آسانی نیست. شاهمیرزایی افزود: در حوزه دانش فنی نیز کارها تعریف شده و در حال پیگیری است که البته باید بخشی خریداری شوند و بخشی هم از سوی شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی بومی شده و بقیه نیز به کمک مراکز عملی، دانشگاهی و دانش‌بنیان انجام شود.

۶۷ طرح پتروشیمی در کشور فعال است

مدیر طرح‌های شرکت ملی صنایع پتروشیمی با اشاره به ۶۷ طرح پتروشیمی فعال در کشور گفت: روابط عمومی‌ها نقش مهمی در تبیین روند ساخت طرح‌های پتروشیمی به‌ویژه در شرایط سخت تحریم برعهده دارند. احمد شکری روز دوش با اشاره به اینکه هم‌اکنون ۱۰۱ طرح با سرمایه مورد نیاز ۷۰ میلیارد دلار در این صنعت در جریان است، اظهار کرد: حدود ۶۷ طرح از این طرح‌ها هم‌اکنون فعال است که در مجموع با اجرای این ۱۰۱ طرح، ۱۰۰ میلیون تن به ظرفیت این صنعت افزوده می‌شود. وی با بیان اینکه برخی چالش‌های صنعت پتروشیمی با توجه به ظرفیت‌های موجود روابط عمومی‌ها می‌تواند شفاف‌سازی شود، افزود: تأمین منابع مالی، ارز، زمین، خوراک و تأمین کالا و تجهیزات از چالش‌های اجرای طرح‌های پتروشیمی هستند. مدیر طرح‌های شرکت ملی صنایع پتروشیمی ادامه داد: در شرایط کنونی هلدینگ خلیج فارس ۲۲ طرح با مجموع سرمایه‌گذاری ۱۶ میلیارد دلار در دست اجرا دارد که هفت طرح از این تعداد بالای ۵۰ درصد پیشرفت دارند. شکری تعداد طرح‌های در دست اجرای شرکت سرمایه‌گذاری اهداف را ۱۳ طرح پتروشیمی با مجموع سرمایه‌گذاری ۷ میلیارد دلار بیان کرد و گفت: این شرکت در مناطق غرب کشور سرمایه‌گذاری‌های مطلوبی انجام داده است، از ۳ میلیارد دلار طرحی که در غرب کشور تعریف شده است، ۲ میلیارد دلار را شرکت اهداف در دست اجرا دارد. وی افزود: شرکت سرمایه‌گذاری نفت و گاز پارسیان نیز ۶ طرح با مجموع سرمایه‌گذاری حدود ۱۲ میلیارد دلار و هلدینگ پتروفرهنگ به‌عنوان یک هلدینگ فعال در صنعت پتروشیمی هم پنج طرح با مجموع سرمایه‌گذاری حدود ۴ میلیارد دلار در دست اجرا دارد.

اهمیت خودکفایی در صنعت پتروشیمی

مدیر طرح‌های شرکت ملی صنایع پتروشیمی ادامه داد: هلدینگ شستان پنج طرح فعال با مجموع حدود ۳.۲ میلیارد دلار در دست ساخت دارد و ستاد اجرایی فرمان امام نیز اغلب در حوزه PDH کار می‌کند. طرح‌های فعال هلدینگ باختر هم پنج طرح با سرمایه‌گذاری بیش از ۲ میلیارد دلار است.

شکری افزود: عمده فعالیت‌های طرح‌های توسعه‌ای در مناطق عسلویه، ماهشهر، دیر، جاسک و منطقه انرژی‌پر پارسیان در حال انجام است. وی با بیان اینکه ساخت داخل، خودکفایی و ساخت بار اول سه حوزه با اهمیت برای شرکت ملی صنایع پتروشیمی محسوب می‌شود، تصریح کرد: هم‌اکنون حداقل ۴۰ درصد و حداکثر ۹۰ درصد قطعات صنایع پتروشیمی به تفکیک نوع واحدها از داخل قابل تامین است.

سخن پایانی

بسیاری معتقدند ظرفیت های موجود در صنعت پتروشیمی ایران مزیت و شاخصی اثر بخش برای بهبود رشد اقتصادی ایران است. پایان‌پذیری نفت و تبدیل ذخایر گاز و نفت به محصولاتی با ارزش افزوده بیشتر سبب شده که محور برنامه‌های توسعه اقتصادی به جای تولید و صادرات بیشتر نفت خام به سوی تولید بیشتر محصولات پتروشیمی و فرآورده های نفتی تغییر جهت دهد و بر این اساس به دنبال توسعه صنایع پتروشیمی، سهم این صنعت از تولید ناخالص داخلی افزایش پیدا کرده است.بنابراین در صورتی که سرمایه‌گذاری‌های جدید داخلی و خارجی در این صنعت محقق شود، شاهد جهش بزرگی در آن خواهیم بود.

قطعی گاز واحدهای آهن اسفنجی و تاثیر آن بر تولید فولاد کشور

یک مدیر صنعتی ضمن ابراز گلایه از قطعی گاز صنایع طی ماه جاری بر تاثیرات منفی آن بر تولید فولاد کشور و آینده مبهم آن خبر داد.

محمدرضا پاکسیما، مدیر کارخانه احیاء مستقیم فولاد غدیرایرانیان ضمن بیان این که آهن اسفنجی به‌عنوان یک کالای استراتژیک و به عنوان مواد اولیه کوره‌های تولید فولاد محسوب می‌شود، قطعی گاز این واحدها را موجب آسیبهای جبران ناپذیری در روند تولید فولاد کشور دانست.

وی گفت: ایجاد مشکل برای تولید آهن اسفنجی و فولاد علاوه بر این که باعث بهم خوردن تعادل بازار داخلی و افزایش قیمت‌ها می‌شود، باعث خواهد شد تا تعهدات صادراتی فولادسازان با مشکل روبه‌رو شود.

این مدیر صنعتی خاطرنشان کرد: فعالان در حوزه فولاد معتقدند باید تمام صنایع در محدودیت گاز سهیم باشند و قطعی گاز صنایع فولادی عادلانه نیست، ما بارها در سال‌های گذشته گفته‌ایم اگر محدودیت را برای کلیه صنایع در نظر بگیرند، هر صنعتی با ۳۰ درصد کاهش می‌تواند هم به تولید خود ادامه دهد و هم کسری گاز کشور تامین می‌شود.

پاکسیما با اشاره به محدودیت‌های مصرف در دیگر حامل‌های انرژی، افزود: قطعی برق در ماه‌های اولیه سال‌جاری نیز چالش‌های بسیاری را برای صنایع فولادی ایجاد کرد و اینک قطع گاز صنایع از جمله صنعت فولاد، خسارت‌های جبران‌ناپذیری را بوجود خواهد آورد.

وی تداوم قطعی برق و گاز در از دست دادن جایگاه تولید فولاد کشور در دنیا را بسیار تاثیرگذار دانست و یادآور شد: اگرچه میزان تولید فولاد در ماههای ابتدای سال‌جاری کاهش داشته است اما توانسته‌ایم همچنان رتبه دهم تولید فولاد جهان را حفظ کنیم اما در صورت تداوم قطعی گاز جایگاهمان را از دست خواهیم داد.

این مدیر صنعتی فعال در عرصه تولید فولاد کشور در پایان خاطرنشان کرد: شرکت آهن و فولاد غدیر ایرانیان به عنوان تولیدکننده اصلی آهن اسفنجی برای کارخانه‌های فولادسازی کشور و استان یزد مخصوصا شرکت فولاد الیاژی ایران در صورتی که نتواند تعهدات خود را انجام دهد، در نهایت ارسال مواد اولیه صنایع خودروسازی و قطعه سازی کشور با مشکل روبرو خواهد شد و موج عظیمی از رکود و بیکاری را به دنبال خواهد داشت.

مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان مطرح کرد

کاهش مصرف انرژی در فولاد هرمزگان با اجرای پروژه‌های بهبود

مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان گفت: فولاد هرمزگان در سال‌های اخیر با توجه به محدودیت‌های تأمین انرژی جهت اجرای پروژه‌های بهبود اقدام کرده و توانسته مصارف انرژی خود را در واحدهای تولیدی کاهش دهد.

عطاالله معروفخانی در گفت‌وگو با خبرنگار روابط عمومی در خصوص وضعیت مصرف انرژی در شرکت فولاد هرمزگان بیان کرد: فرایند تولید فولاد بر پایه مصرف انرژی تمرکز دارد و گاز طبیعی و برق، حامل‌های انرژی اصلی مورد استفاده در این صنعت به شمار می‌روند. ازآنجاکه صنعت فولاد جزو صنایع انرژی‌بر محسوب می‌شود، هرگونه افزایش بهره‌وری و بهینه‌سازی در مصرف انرژی باعث کاهش قیمت تمام‌شده محصول و افزایش قدرت رقابت‌پذیری می‌شود.

وی ادامه داد: افزایش روزافزون مصرف انرژی به‌موازات کم شدن میزان تولید آن باعث ایجاد ناترازی و ناهم‌خوانی در تولید و مصرف انرژی و اعمال محدودیت‌های شدید برق و گاز بر صنایع به‌ویژه صنایع فولادی شده است.

مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان با اشاره به محدودیت‌های انرژی اعمال‌شده بر این شرکت در سال‌های اخیر، خاطرنشان کرد: اعمال محدودیت‌ها بر شرکت باعث تحمیل توقفات زیاد و به‌تبع آن خسارت‌های مالی هنگفت به شرکت شده است. گفتنی است در صنایع دارای سیستم احیای مستقیم به روش میدرکس، امکان استفاده از سوخت جایگزین در پروسه تولید وجود ندارد.

پیشنهادهایی برای بهبود تأمین انرژی

معروفخانی تصریح کرد: جهت برون‌رفت از چالش‌های انرژی و توسعه پایدار صنعت فولاد مواردی پیشنهاد می‌شود، از جمله اصلاح مدل اقتصادی سرمایه‌گذاری در صنایع مادر در خصوص سرمایه‌گذاری در صنایع زیرساختی و بازگشت سرمایه مشابه با سایر صنایع و جذاب شدن سرمایه‌گذاری در صنایع انرژی، احداث یا ارتقای نیروگاه‌های اختصاصی، مدیریت بهتر مصرف برق و گاز در کشور و کاهش محدودیت‌های صنایع مادر، استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر از قبیل انرژی خورشیدی برای تأمین بخشی از انرژی موردنیاز، ایجاد تفاوت معنادار در هزینه انرژی برای واحدهای صنعتی ارزش‌آفرین با سایر صنایع در راستای کاهش هزینه‌های تولید، توجه و تأکید بیشتر بر بهینه‌سازی و بهره‌وری انرژی در سطح کشور به‌ویژه صنایع پرمصرف، اصلاح الگوی مصرف انرژی در مصرف‌کنندگان سوخت خانگی و نوسازی تجهیزات.

اخذ گواهینامه‌های استاندارد برای مصارف انرژی

مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان با بیان اینکه این شرکت از سال ۱۳۹۳ با تدوین خط‌مشی انرژی و تدوین کمیته انرژی، اقدام به استقرار سیستم‌مدیریت انرژی براساس استاندارد ISO ۵۰۰۰۱ کرده است، عنوان کرد: در سال ۱۳۹۴ موفق به اخذ گواهینامه ISO ۵۰۰۰۱:۲۰۱۱ از شرکت TUV INTRCERT شدیم و در سال ۱۳۹۶ این استاندارد را از شرکت SGS اخذ کردیم. همچنین شرکت فولاد هرمزگان در سال ۱۳۹۸ در راستای تحقق اهداف استراتژیک «بهینه‌سازی مصارف عمده» و تعهد به بهبود مستمر عملکرد انرژی، اقدام به ارتقای سیستم موجود و اخذ استاندارد ISO ۵۰۰۰۱:۲۰۱۸ کرده است.

معروفخانی با اشاره به اقدامات صورت‌گرفته فولاد هرمزگان، اظهار کرد: یکی از این اقدامات اندازه‌گیری مصارف انرژی شرکت و ارزیابی مصارف انرژی با معیارهای استاندارد ملی آهن و فولاد (شماره ۹۶۵۳) بوده است. نکته قابل‌توجه در این خصوص آن است که فولاد هرمزگان از سال ۱۳۹۳ تحت بازرسی سازمان ملی استاندارد ایران قرار دارد و هر سال موفق به اخذ گواهینامه انطباق با علائم استاندارد شده است. در حال حاضر مصارف انرژی سال ۱۴۰۰ شرکت فولاد هرمزگان تحت بازرسی استاندارد قرار دارد. دیگر نکته مهم در این زمینه، بهبود مستمر سیستم‌های اندازه‌گیری و اجرای سطح ۲ اتوماسیون در شرکت فولاد هرمزگان جهت اندازه‌گیری، ثبت دقیق و کنترل بیشتر مصارف انرژی و آب است.

وی در خصوص دیگر اقدام فولاد هرمزگان گفت: پیش‌بینی مصارف انرژی سال آتی و هدف‌گذاری مصارف انرژی در دستور کار قرار گرفته است.

حمایت از بهره‌وری مصرف انرژی

مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان با بیان اینکه از هر اقدامی برای بهره‌وری و کاهش مصرف انرژی در سازمان و واحدهای تولید حمایت می‌کنیم و چندین اقدام را در این خصوص صورت دادیم، گفت: همواره از تیم مدیریت انرژی حمایت می‌کنیم و به نماینده مدیریت انرژی تفویض اختیار داده‌ایم. همچنین مدیریت مصرف انرژی را در طرح‌های فولاد هرمزگان در اولویت قرار داده‌ایم. ضمن اینکه حوزه خرید را ملزم به تأمین مواد اولیه از منابع با بهترین راندمان در مصرف انرژی کرده‌ایم.

معروفخانی افزود: اهتمام به تأمین و جایگزینی تجهیزات، قطعات یدکی و خدمات پربازده انرژی و نیز تشکیل کارگروه ویژه با حضور وزارت نیرو در راستای تأمین انرژی پایدار سازمان از طریق سرمایه‌گذاری در تولید برق از دیگر اقدامات فولاد هرمزگان بوده است. در همین حال برای اولین بار سیستم فیلتر ویژه کاهش آلودگی و بهبود کیفیت فیزیکی گاز طبیعی در ایران را راه‌اندازی کردیم. همچنین به‌طور مستمر آگاهی کارکنان را از بهره‌وری مصرف انرژی افزایش می‌دهیم و آموزش و ترغیب آنان را در بحث مدیریت مصرف انرژی در دستور کار قرار داده‌ایم.

وی اضافه کرد: در شهریورماه امسال نیز جلسه بازنگری و بررسی سیستم مدیریت انرژی را برگزار کردیم. در ادامه نیز پروژه‌های کاهش مصرف انرژی مانند نصب لنس سایدوال و بهینه کردن ایستگاه گاز و چندین پروژه دیگر را تعریف و از اجرای آن‌ها حمایت کرده ایم.

اجرای پروژه‌های بهبود انرژی

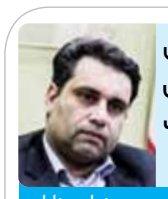
مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان با بیان اینکه همواره پروژه‌های بهبود را دنبال می‌کنیم، به برخی از پروژه‌ها اشاره کرد و گفت: پروژه کاهش مصرف ویژه انرژی الکتریکی کوره‌های قوس با انجام پروژه‌هایی مانند افزایش مقدار تزریق اکسیژن به کوره‌ها، کاهش زمان POWER-ON کوره‌ها، افزایش ریت شارژ اسفنجی به کوره‌ها، بهبود کیفیت سربار در واحد فولادسازی و... در سال‌جاری با موفقیت انجام شدند. همچنین تعمیرات سالیانه واحدهای بهره‌برداری در راستای کاهش توقفات اضطراری و تداوم تولید در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ صورت گرفت. در همین حال پروژه‌های اصلاحات در ریفرمرهای واحد احیا انجام و در کنار آن مواد اولیه با کیفیت بالا تهیه شد.

معروفخانی ادامه داد: پروژه کاهش مصرف انرژی حرارتی و الکتریکی در واحد احیا مستقیم با نصب مخازن HP و LP گاز نیتروژن در واحد تولید گازهای صنعتی، پروژه کاهش مصرف برق واحد تصفیه آب با اصلاح سیستم پیش‌تصفیه و کاهش مصرف برق واحد آهک‌سازی مجموعه اقداماتی بودند که باعث بهبود عملکرد انرژی شرکت در سال‌های ۱۴۰۰ و سال ۱۴۰۱ شدند.

یادداشت

سرمایه‌گذاری در پتروشیمی جذاب نیست

همایون دارابی
کارشناس اقتصادی

صنعت پتروشیمی از مهم‌ترین صنایع پیشران کشور محسوب می‌شود. بهره‌مندی از ظرفیت‌های این صنعت، می‌تواند نقش بسزایی در تسریع فرآیند رشد و توسعه کشور داشته باشد. ایران با در اختیار داشتن بیشتر از ۳۳ تریلیون مترمکعب ذخایر متعارف گاز طبیعی، از ظرفیت و مزیت نسبی مناسبی برای توسعه صنعت پتروشیمی با هدف تکمیل زنجیره ارزش نفت و گاز برخوردار است. سهم صنعت پتروشیمی در صادرات غیرنفتی کشور قابل‌توجه برآورد می‌شود. با این وجود، فعالان صنعت پتروشیمی کشور با چالش‌های جدی در روند فعالیت خود روبه‌رو هستند. تامین خوراک صنایع پتروشیمی یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی است که در عمل روند فعالیت این صنعت و همچنین توسعه آن را در سال‌های اخیر تحت‌تاثیر منفی قرار داده است. کمبود گاز به‌عنوان خوراک اصلی صنایع پتروشیمی در ماه‌های سرد سال و همچنین نرخ بالای آن، روند فعالیت در این صنعت را متاثر ساخته و همچنین مانع جذب سرمایه به این بخش شده است.

نرخ گازی که به‌عنوان خوراک صنایع پتروشیمی ایران استفاده می‌شود، در مقایسه با بسیاری از کشورهای دارنده ذخایر گازی به‌مراتب بالاتر برآورد می‌شود، همین موضوع نیز از رقابت‌پذیری تولید در کشور ما می‌کاهد. علاوه بر این، شاهد قیمت‌گذاری تبعیض‌آمیز گاز در بخش‌های مختلف و همچنین برای صنایع گوناگون هستیم.

این قیمت‌گذاری تبعیض‌آمیز در شرایطی عملکرد صنایع را تحت‌تاثیر منفی قرار داده که انتظار می‌رود مصرف گاز در بخش‌های بدون مزیت اقتصادی یا با مزیت اقتصادی کمتر، گران‌ترین بها را داشته باشد. همزمان انتظار می‌رود مصرف یک محصول که مزیت اقتصادی دارد، شامل تعرفه ترجیحی شود.

در سایه شرایط موردبحث، صنایع پتروشیمی ما با چالش‌های جدی روبه‌رو هستند،به‌شکلی که همین دست اشتباهات مانع توسعه صنعت پتروشیمی ایران در حوزه خوراک مایع شد و بدین‌ترتیب ایران نسبت به رقبای خود از جمله عربستان، عقب ماند. پتروشیمی‌های گازی نیز با مشکلات جدی روبه‌رو شده‌اند و انتظار می‌رود در آینده نزدیک کشورهای حاشیه خلیج‌فارس و همچنین امریکای‌شمالی، گوی رقبت را در این بخش هم از ایران بگیرند.

برای رفع این چالش، پیشنهاد شده دولت در قالب قراردادهای بلندمدت با صنایع پتروشیمی همکاری کند، به‌این معنا که توسعه ذخایر انرژی کشور را به این صنایع بسپرد و این واحدها نیز با تامین خوراک ارزان، سرمایه لازم برای توسعه ذخایر گازی را از فروش محصولات خود به‌دست آورند، اما نظم حاکم بر وزارت نفت در طول دهه‌های گذشته و همچنین نبود رگلاتوری بر عملکرد این وزارتخانه، مانع اجرای چنین پیشنهادهایی شده است.

تبعیض در روند تامین گاز برای صنایع مختلف، چالش‌زا است. این تبعیض به‌منزله فرصتی برای توزیع رانت و همچنین از میان رفتن مزیت رقابتی و اقتصادی در کشور است.

در شرایطی که دولت منبع اصلی فروش گاز، نفت و همچنین خوراک صنایع پتروشیمی است، چنین مشکلاتی غیرقابل‌پیش‌بینی نیستند، بنابراین اصلاح سازکارهای حاکم بر این بخش ضروری به‌نظر می‌رسد.

در همین حال، کاهش نرخ خوراک صنایع پتروشیمی تاثیر بسزایی بر بهبود عملکرد این صنایع و ارتقای سطح سودآوری آنها دارد. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که صنایع پتروشیمی کشور با چالش‌های جدی در مسیر فعالیت خود روبه‌رو هستند، بنابراین در سایه اصلاح یادشده، امکانی برای بهبود عملکرد این صنایع فراهم خواهد شد.

باتوجه به اثرگذاری عملکرد صنایع پتروشیمی بر بازار سرمایه، رئیس سازمان بورس و همچنین وزیر اقتصاد در هفته‌های گذشته، موضوع خوراک بهای پتروشیمی‌ها را موردتوجه قرار داده‌اند. انتظار می‌رود با پیگیری‌های انجام‌گرفته، بخشی از مشکلات این صنایع، امسال برطرف شود تا همزمان از آسیب‌های احتمالی به بورس نیز جلوگیری شود. بااین‌وجود، اقتصاد ما سیاسی است و تجدیدنظر در این شرایط، ضروری به‌نظر می‌رسد.

رشد فروش شرکت‌های بورسی در آبان

طبق آخرین داده‌های آماری، مدیریت نظارت بر ناشران سازمان بورس، مابین ۳۹ صنعت فعال در بازار سرمایه، فروش ۲۸ صنعت در آبان ۱۴۰۱ نسبت به ماه پیشین خود رشد داشته که از این میان، گروه انبوه‌سازی املاک و مستغلات، با رشد ۲۲۶ درصدی، در صدر بهترین‌ها بوده است، همچنین ۶۷ درصد از ۴۲۰ شرکت تولیدی موردبررسی، در آبان امسال بیش از مهر ۱۴۰۱ فروش داشته‌اند.

به‌گزارش سنا، طبق آخرین داده‌های آماری اداره میزهای صنعت و رتبه‌بندی ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار مابین ۳۹ صنعت فعال در بازار سرمایه، فروش ۲۸ صنعت در آبان ۱۴۰۱ نسبت به ماه پیشین خود رشد داشته است.

براساس این گزارش، صنایعی همچون خودرو و قطعات، فعالیت‌های کمکی به نهادهای مالی واسط، ماشین‌آلات و تجهیزات، ساخت دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی، مواد و محصولات دارویی، فرآورده‌های نفتی ـ کک و سوخت هسته‌ای، لاستیک و پلاستیک، محصولات غذایی غیر از قند و شکر، واسطه‌گری‌های مالی و پولی و همچنین صنعت بیمه و صندوق بازنشستگی جز تامین اجتماعی از جمله صنایعی هستند که عملکرد مطلوبی در آبان داشته‌اند. همچنین بررسی ۴۲۰ شرکت تولیدی، حاکی از آن است که ۶۷ درصد شرکت‌های تولیدی در آبان امسال، بیش از مهر ۱۴۰۱ فروش داشته‌اند.

درآمد فروش ۱۶ شرکت تولیدی از جمله تولیدی قند شیروان قوچان بجنورد، سنگ‌آهن گهرزمین، گسترش صنایع روی ایرانیان، موتوژن، شیمی‌دارویی دارویخش، شهد، توکا رنگ فولاد سپاهان، بهمن لیزینگ، سرامیک‌های صنعتی اردکان، کی‌بی‌سی، صنایع بهداشتی ساینا، کارخانجات تولیدی شهید قندی، توسعه صنایع و معادن کوثر، داروسازی کوثر، کارخانجات تولیدی و صنعتی خراسان، ایران ترانفو، جنرال‌مکانیک در آبان، جهش بیش از ۱۰۰ درصدی نسبت به ماه قبل داشته و ۴۵ شرکت نیز رشد ۵۰ الی ۱۰۰ درصدی در فروش ثبت کرده‌اند.

کارشناسان بر تعامل بورس و پتروشیمی برای رفع موانع تاکید دارند

خروج از سودآوری، تهدید جدی صنایع بورسی

مرضیه احقافی
editor@smtnews.ir

هشتم دی در تقویم رسمی ما با عنوان روز ملی صنعت پتروشیمی نام‌گذاری شده است. این روز فرصتی برای بیان چالش‌ها و محدودیت‌های صنایع پتروشیمی کشور و رفع کاستی‌های این بخش را فراهم می‌کند. تامین خوراک و انرژی صنایع پتروشیمی چالشی جدی برای فعالان صنعتی و تولیدکنندگان این صنعت محسوب می‌شود. بهای انرژی و همچنین کمبودهای زیرساختی موجود برای تامین پایدار آن در طول سال، روند فعالیت این صنعت را تحت‌تاثیر منفی قرار داده است. صنایع پتروشیمی سهم قابل‌توجهی از ارزش بازار سرمایه و همچنین بازار فرابورس را در اختیار دارند. بر همین اساس نیز، توجه به مشکلات حاکم بر این بخش و چالش‌هایی که مسیر تولید را در این حوزه تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. توجه به مشکلات صنایع پتروشیمی و ارائه راهکاری برای رفع آن به‌منزله ارتقای تولید، فروش، صادرات و ارزآوری این صنایع است. بدین‌ترتیب با رشد سودآوری، در عمل از منافع فعالان بازار سرمایه نیز حمایت می‌شود.

پتروشیمی شیمی‌بافت ماهشهر - عکس: فریدی

بهای انرژی و همچنین کمبودهای زیرساختی موجود برای تامین پایدار آن در طول سال، روند فعالیت صنایع پتروشیمی را تحت‌تاثیر منفی قرار داده است

صنعت پتروشیمی سهم قابل‌توجهی از ارزش بازار سرمایه و همچنین بازار فرابورس را در اختیار دارند

تولید با بحران مواد اولیه مواجه است

احمد مهدوی‌ابهری، دبیر کل انجمن کارفرمایی صنایع پتروشیمی ایران در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: صنایع پتروشیمی سهم قابل‌توجهی از بازار بورس و فرابورس را در اختیار دارند، در نتیجه شرایط تولید و سودآوری این صنایع تاثیر بسزایی بر عملکرد کلی بازار سرمایه برخوردار است. باتوجه به اثرگذاری صنایع پتروشیمی بر سودآوری بازار سرمایه کشور، در هفته‌های گذشته تعاملاتی میان فعالان صنعت پتروشیمی با سازمان بورس انجام گرفته است. این تعاملات به پیگیری مشکلات این صنعت از دریچه‌ای تازه و با اتکا به سهامداران این واحدهای صنعتی کمک می‌کند.

مهدوی‌ابهری اظهار کرد: صنعت پتروشیمی با چالش‌های جدی در روند فعالیت خود روبه‌رو است. تامین نشدن خوراک کافی، نخستین مشکلی است که عملکرد صنایع پتروشیمی و فرآیند تولید را در این صنعت تحت‌تاثیر منفی قرار داده و این کمبود در حوزه خوراک گاز و همچنین خوراک مایع و نفتا نیز به‌چشم می‌خورد.

دبیر کل انجمن کارفرمایی صنایع پتروشیمی ایران بااشاره به کمبود تولید پروپلین توسط پالایشگاه‌ها که به رشد بهای نفتا منتهی شده است، گفت: در موقعیت کنونی پالایشگاه‌ها ترجیح می‌دهند، به‌جای تولید پروپیلن، بنزین تولید کنند. کمبود پروپیلن به ضرر صنایع پایین‌دستی منتهی شده و تأمین مواد اولیه موردنیاز برای صنایع تکمیلی این بخش را با چالش روبه‌رو کرده است. بر همین اساس نیز عرضه pp در بورس کالا به‌شدت محدودشده و به دنبال آن رقابت برای عرضه خرید این محصول به‌شدت افزایش‌یافته است. رشد قابل‌توجه بهای مواد اولیه به ضرر صنایع پایین‌دستی خواهد بود.

وی گفت: در جریان تصویب بودجه سال ۱۴۰۱ شاهد رشد بهای گاز به‌عنوان خوراک صنایع پتروشیمی و همچنین انرژی مصرفی این بخش بودیم. این رشد نرخ درحال‌حاضر روند فعالیت برخی فعالان صنعت پتروشیمی را به‌شدت تحت تأثیر منفی قرار داده است.

مهدوی ابهری در پاسخ به سئوالی مبنی بر تعیین سقف قیمتی ۵۰۰۰ تومانی تعیین‌شده در بودجه سال ۱۴۰۱ برای نرخ خوراک صنایع پتروشیمی گفت: تعیین سقف قیمتی برای نرخ خوراک و گاز صنایع، بخشی از ضرر احتمالی تحمیلی به صنایع را جبران کرد. بااین‌وجود همین قیمت‌ها نیز در امسال به چالشی جدی برای تولیدکنندگان اوره و متانول منتهی شد. ازآنجاکه نرخ گاز درصد قابل‌توجهی از هزینه تمام‌شده تولید را در صنایع پتروشیمی به خود اختصاص می‌دهد، این متغیر تأثیر بسزایی بر سودآوری تولید در این حوزه صنعتی دارد.

وی افزود: بخشی از این چالش را باید ناشی از دامپینگ متانول توسط روسیه دانست. پس از حمله روسیه به اوکراین شاهد اعمال محدودیت‌هایی به صنایع این کشور بودیم. در چنین شرایطی متانول سازان روس اقدام به دامپینگ و ارزان‌فروشی محصول خود در بازار جهانی کردند. این اقدام به‌منزله متضرر شدن صنایع پتروشیمی است و عملاً بازار فروش این محصولات از دست خواهد رفت. درواقع تولید و صادرات متانول با توجه به نرخ کنونی گاز در کشور صرفه اقتصادی ندارد.

این فعال صنعت پتروشیمی گفت: با توجه به مشکلات یادشده و تاثیر قابل‌توجه عملکرد صنایع پتروشیمی بر اقتصاد کشور و همچنین تاکید مسئولان به تداوم تولید در حوزه‌های مختلف، انتظار می‌رفت که تولید در این بخش با حمایت دولت ادامه یابد، اما این انتظار محقق نشد و شاهد تداوم مشکلات در عملکرد صنایع هستیم.

وی گفت: البته وزارت نفت طرحی را باهدف حمایت از صنایع پتروشیمی مطرح کرد که هنوز از سوی دولت و معاونت ریاست‌جمهوری بررسی نشده است.

محدودیت‌های فصلی

دبیر کل انجمن کارفرمایی صنایع پتروشیمی ایران افزود: صنایع پتروشیمی در ماه‌های سرد سال با کمبود جدی در تامین گاز روبه‌رو می‌شوند و همین موضوع نیز در عمل روند فعالیت آنها را با فشار مضاعفی روبه‌رو می‌کند.

وی گفت: در طول سال‌های گذشته تراز گازی کشور منفی و این چالش به‌دلیل توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های انرژی همپای توسعه ظرفیت صنایع و افزایش جمعیت کشور حاصل شده است. از آنجا که اولویت تامین گاز در ماه‌های سرد سال به تامین مصارف خانگی اختصاص دارد، در ماه‌های سرد سال، روند تامین انرژی صنایع با چالش‌های جدی روبه‌رو می‌شود. بدین‌ترتیب روند تولید در این صنعت تحت‌تاثیر منفی قرار می‌گیرد.

مهدوی‌ابهری بااشاره به محدودیت‌های انرژی که سال گذشته به صنایع پتروشیمی کشور تحمیل و مانع تولید و صادرات این بخش شد، گفت: این کمبود حدود ۶۸۰ میلیون دلار از سود صنایع پتروشیمی کشور کاست، بدین‌ترتیب از ارزآوری صنعت پتروشیمی به‌عنوان یکی از صنایع مهم صادراتی کشور کاسته شد.

مهدوی بااشاره به فهرست مواد معدنی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی به‌صورت خام و نیمه‌خام که درآمد حاصل از صادرات آنها در تمام نقاط کشور مشمول مالیات هستند، گفت: بسیاری از محصولات صنایع پتروشیمی در رده محصولات خام یا نیمه‌خام قرار ندارند، بااین‌وجود در فهرست یادشده در لیست مواد نیمه‌خام قرار گرفته‌اند، بنابراین معافیت مالیاتی صادرات آنها در عمل لغو شده است.

این دست قوانین و مقررات که به‌طورعموم یک‌باره هم اعمال می‌شود، ضربات غیرقابل‌توجیهی را به صنعتگران تحمیل می‌کند، علاوه بر این، مزیت‌های صادراتی این صنعت را در عمل از میان می‌برد.

این فعال صنعت پتروشیمی گفت: تغییر در سیاست‌گذاری‌های یادشده به‌منزله تحمیل خسارت به صنایع پتروشیمی کشور خواهد بود. از آنجا که صنعت پتروشیمی جزو صنایع ارزبر کشور قرار دارد، محدودیت‌های یادشده در نهایت با کاهش ارزآوری، لطمات جدی را به اقتصاد تحمیل می‌کند.

وی تاکید کرد: چنانچه سر پا ماندن صنعت پتروشیمی که در این سال‌ها نقشی اساسی در تامین ارز برای کشور داشته، از اهمیت کافی برای مسئولان برخوردار باشد، باید اقدامات لازم را برای حمایت از صنایع ترتیب دهند. امید می‌رود درخواست‌های یادشده در جریان تصویب بودجه سال آتی و همچنین برنامه هفتم توسعه، موردتوجه سیاست‌گذاران قرار گیرد و مشکلات این بخش مرتفع شود.

وی گفت: نبود رگلاتوری برای تنظیم مقررات بی‌طرفانه میان دولت و بخش خصوصی فعال در حوزه صنایع پتروشیمی چالش دیگری است که روند فعالیت این صنعت را تحت‌تاثیر منفی قرار داده و در چنین شرایطی، رشد مورد انتظار در صنعت پتروشیمی حاصل نشده است.

مهدوی‌ابهری گفت: باتوجه به تمام مشکلات یادشده و نبود دورنمای روشن از آینده سرمایه‌گذاری در صنایع پتروشیمی به‌شدت محدود شده است، چرا که سرمایه‌گذاران نیز نگران آینده هستند. در شرایطی که تصمیمات ناگهانی و آنی نمایندگان مجلس شورای اسلامی و همچنین دولتمردان، امکان برنامه‌ریزی برای آینده را از صنایع سلب می‌کند، در عمل توسعه در صنعت پتروشیمی متوقف می‌شود.

وی افزود: در طول سال‌های گذشته، صاحبان سرمایه به احداث و توسعه صنعت پتروشیمی به‌ویژه در مناطق ویژه و آزاد اقتصادی کشور تشویق شده‌اند، اما اکنون قوانین و مقررات حاکم بر این مناطق نیز تغییر کرده است، در نتیجه فعالیت یک واحد پتروشیمی در منطقه ویژه اقتصادی دیگر از صرفه اقتصادی چندانی برخوردار نیست. در چنین شرایطی، فعالان صنعتی نسبت به عملکرد شعارگرایانه مسئولان و دولتمردان گلایه‌مند هستند. تا زمانی که مشکلات یادشده مرتفع نشود، نباید به بهبود عملکرد این صنعت امید داشت.

چالش‌های اساسی صنایع پتروشیمی

عادل ابراهیم‌زاده، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: گاز در صنعت پتروشیمی به‌عنوان خوراک و همچنین در فرآیند تامین انرژی کاربرد دارد، بر همین اساس نیز فرآیند قیمت‌گذاری گاز به‌عنوان خوراک صنایع پتروشیمی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. وی افزود: علاوه بر قیمت‌گذاری گاز، فرآیند تامین خوراک صنایع پتروشیمی نیز در سال‌های اخیر به چالشی جدی برای فعالان این صنعت بدل شده است. کمبود گاز به‌عنوان خوراک اصلی صنایع پتروشیمی در ماه‌های سرد سال و همچنین نرخ بالای آن، در عمل روند فعالیت در این صنعت را متاثر ساخته و همچنین مانع جذب سرمایه به این بخش شده است. ابراهیم‌زاده گفت: بی‌توجهی به زیرساخت‌های تامین گاز کشور، تداوم فعالیت و تولید در صنایع پتروشیمی را در ماه‌های سرد سال با چالش‌های جدی روبه‌رو کرده است. در چنین شرایطی، از میزان تولید در این صنعت و به‌دنبال آن، فروش در این بخش کاسته شده است. در چنین شرایطی، از فعالان صنایع پتروشیمی خواسته شده که فرآیند اورهال خود را به این بازه زمانی منتقل کنند. بااین‌وجود، این دست مشکلات در نهایت ریتم درآمدزایی و سندسازی بازار را تحت‌تاثیر منفی قرار داده است. این کارشناس اقتصادی تاکید کرد: در حالت کلی، انتظار می‌رود بهای خوراک واحدهای پتروشیمی در برنامه‌ای چندساله و از سوی دولت تعیین شود و ثابت بماند، چرا که این ثبات، زمینه‌ساز جذب سرمایه به این صنعت است. توسعه صنعت پتروشیمی به‌منزله توسعه صنعتی و اقتصادی در کشور و همچنین اشتغالزایی و در ادامه، ارزآوری حداکثری برای کشور است. وی افزود: بااین‌حال، دولتمردان و سیاست‌گذاران به نرخ خوراک واحدهای پتروشیمی به‌عنوان بستری برای درآمدزایی می‌نگرند. در چنین شرایطی، دولت از تثبیت نرخ خوراک این واحدها حتی به‌شرط توسعه آنها، صرف‌نظر می‌کند. وی گفت: نگاه دولت به عملکرد صنایع پتروشیمی و نرخ خوراک واحدهای پتروشیمی در جریان تصویب بودجه سالانه، موردتوجه قرار می‌گیرد. گاز به‌عنوان خوراک صنایع پتروشیمی وابسته به نرخ انرژی در بازار جهانی است، در نتیجه احتمال می‌رود که با بروز هر نوع تنشی در اقتصاد دنیا، نرخ تولید در صنایع پتروشیمی ما نیز تحت‌تاثیر قرار گیرد،همان‌طور که امسال نرخ خوراک صنایع پتروشیمی از حمله روسیه به خاک اوکراین، تاثیر گرفت، بنابراین در چنین شرایطی فعالان این صنعت نمی‌توانند برای آینده خود برنامه‌ریزی دقیقی داشته باشند، البته امسال سقف قیمتی برای گاز تعیین شد، بااین‌وجود همچنان برخی واحدهای پتروشیمی کشور متضرر شدند.

ابراهیم‌زاده گفت: چنانچه توسعه صنعت پتروشیمی به‌عنوان صنعتی صادرات‌محور و ارزآور موردتوجه سیاست‌گذاران قرار گیرد، امکانی برای توسعه عملکردی صنایع فراهم خواهد شد. باتوجه به اثرگذاری صنایع پتروشیمی در فرآیند سودآوری بورس، این دست اقدامات حمایتگرانه در نهایت به‌نفع بازار سرمایه خواهد بود.

سخن پایانی

سهم صنایع پتروشیمی در بازار سرمایه در سال‌های اخیر به‌طورقابل توجهی افزایش یافته است. بر همین اساس نیز، برقراری تعامل میان تولیدکنندگان این صنعت با مدیران سازمان بورس در رفع موانع و مشکلات این بخش، اثرگذار خواهد بود. جذب سرمایه به بازارهای غیرمولد یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی است که روند فعالیت صنایع بورسی را تحت‌تاثیر منفی قرار داده است. این در حالی است که می‌توان با فراهم آوردن بستر جذب سرمایه به توسعه صنایع پتروشیمی کشور، بسیاری از مشکلات این بخش را مرتفع و نقش اثرگذاری را در اقتصاد ایجاد کرد.

شست‌وشوی پنل خورشیدی با کمک ربات‌ها

محققان در یک شرکت دانش‌بنیان برای جلوگیری از کاهش کارآیی پنل‌های خورشیدی، ربات‌هایی را به تولید رساندند. آنها موفق شدند براساس نیاز، ربات شست‌وشوی پنل خورشیدی را به تولید برسانند.

به گزارش مهر، محمد صالحی‌نسب، مدیر این شرکت دانش‌بنیان گفت: به‌طورمعمول پنل‌های خورشیدی طی مدت‌زمانی، گردوغبار به خود جذب می‌کنند که همین موضوع باعث می‌شود عملکرد پنل‌ها از ۵ تا ۲۰ درصد کاهش یابد. به گفته مدیر این شرکت دانش‌بنیان، ازاین‌رو باتوجه به اینکه بهتر می‌توان از خورشید؛ این نعمت خدادادی بهره برد، لازم بود برای از بین بردن گردوغبار این پنل‌ها و جلوگیری از افت کارآیی آنها، چنین رباتی را طراحی کنیم. استفاده از ربات‌ها هم نیروی انسانی کمتری نیاز دارد و همزمان شست‌وشوی پنل‌های خورشیدی را کاهش می‌دهد. صالحی‌نسب ادامه داد: تاکنون فرانسه موفق به ساخت ربات‌های شست‌وشو شده، اما اشکالاتی داشته که ما توانستیم ایرادات این دستگاه خارجی را رفع کنیم و دانش فنی ساخت دستگاه شست‌وشوی پنل خورشیدی را به‌دست بیاوریم.

به گفته وی، ربات‌های ساخته‌شده در کشور فرانسه، روی پنل‌های خورشیدی حرکت می‌کنند و احتمال شکسته شدن پنل‌ها وجود دارد، ضمن آنکه در برخی موارد از روی پنل‌ها به زمین پرت می‌شدند. ربات‌های ساخته‌شده در این شرکت بدون خارج کردن پنل‌ها از مدار تولید به شست‌وشو می‌پردازند. این فعال دانش‌بنیان افزود: در حال حاضر حدود ۴۳۰ مگاوات مزارع فعال خورشیدی در کشور راه‌اندازی شده که برای هر ۱۰ مگاوات، به ۳ ربات شست‌وشو نیاز است. وی بااشاره به مزیت ساخت ربات شست‌وشوی پنل‌ها گفت: با استفاده از این پنل، هزینه‌های شست‌وشو تا ۵۰ درصد کاهش پیدا می‌کند. ما توانستیم ۶ قرارداد تجاری‌سازی برای تولید ربات شست‌وشوی پنل منعقد کنیم.

راهکارهای دانش‌بنیان‌ها برای حل معضل آلودگی نفتی

تمیزکاری به روش فناوران

بیشتر مسئولان امر بر این باورند که با اعتقاد به اینکه با بکارگیری دانش‌بنیان‌ها میزان بهره‌وری در صنعت نفت و پتروشیمی ارتقا پیدا می‌کند، خواهان حضور شرکت‌های دانش‌بنیان در صنعت نفت هستند. باتوجه به فعال بودن شرکت‌های دانش‌بنیان متعددی در صنعت نفت و پتروشیمی، می‌توان از ظرفیت‌های آنها استفاده کرد. این ظرفیت نه‌تنها می‌تواند در بهره‌وری و تولید محصولات برپایه پتروشیمی کارساز باشد، بلکه در رفع آلایندگی‌های زیست‌محیطی فعالیت‌های نفتی هم نقش بسزایی دارد، در واقع علاوه بر افزایش بهره‌وری می‌توان در رفع آلودگی‌های زیست‌محیطی نظیر آلودگی آب دریاها و رودخانه‌ها که در اطراف پالایشگاه‌ها رخ می‌دهند؛ حساب ویژه‌ای روی دانش‌بنیان‌ها باز کرد. صمت در این گزارش به‌مناسبت روز ملی صنعت پتروشیمی، به راهکارهایی که دانش‌بنیان‌ها برای رفع آلاینده‌های نفتی در آب و خاک دارند، پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

هزینه ۲۰ تا ۲۰۰ دلاری پاکسازی دریا از نفت

کارشناسان حفظ محیط‌زیست دریایی تخمین می‌زنند در حدود ۳۰ تا ۵۰ درصد آلودگی نفتی به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از خطاهای انسانی است. حدود ۲۰ تا ۴۰ درصد از این آلودگی‌ها در ارتباط با نقایص و خرابی‌های مربوط به دستگاه‌ها و تجهیزات است. از دیگر عوامل بازدارنده در بروز پدیده آلودگی می‌توان به جریمه‌های دولتی و هزینه‌های بالای پاکسازی لکه‌های نفتی اشاره کرد. هزینه پاکسازی هر لیتر نفت نشت‌شده در دریا براساس میانگین جهانی به‌طور متوسط ۲۰ تا ۲۰۰ دلار است که این عامل به نوع نفت و مکانی که در آن ریخته شده است، بستگی دارد. پاکسازی نفت از خطوط ساحلی به‌طورمعمول یکی از گران‌ترین مراحل پاکسازی آلودگی نفتی به‌حساب می‌آید. در حدود نیمی از آلودگی‌های نفتی موجود در آب دریا به‌دلیل تاسیسات مستقر در خشکی و پساب حاصل از این تاسیسات در آب دریا است. ۲۰ درصد آلودگی نفتی آب دریا مربوط به بخش حمل‌ونقل و شامل تانکرها، کشتی‌های باربری و سکوهای شناور است. نشت طبیعی ذخایر نفتی نزدیک به سطح زمین و تراوشات ساحلی در حدود ۱۱ درصد از آلودگی نفتی را شامل می‌شود. عوامل جوی حدود ۱۳ درصد آلودگی نفتی را تشکیل می‌دهند؛ این آلودگی‌ها نتیجه هیدروکربن‌های موجود در هوا و بر اثر عوامل مختلف همچون سوخت ناقص هستند.

پاکسازی نفتی با توان طبیعت

آلودگی‌هایی که در صنعت نفت رخ می‌دهد، به‌طورمعمول دارای بخارهای هیدروکربنی است که در برخی مواقع به چاه‌های فاضلاب و در محیط‌های خانگی ورود می‌کند و حتی ممکن است باعث انفجار شود که در این شرایط برای سلامتی انسان‌های ساکن در اطراف محیط‌های آلوده خطرناک است. بیشتر کارشناسان در عرصه محیط‌زیست معتقدند حل این معضلات با پیگیری راه‌حل‌های سبز و با بهره‌گیری از محیط‌طبیعی، بهترین انتخاب برای رهایی از این آلودگی‌ها است؛ چراکه اگر بخواهیم از روش‌های شیمیایی بهره بگیریم، خود منجر به ایجاد دیگر آلودگی‌ها در محیط طبیعی می‌شوند، اما بهره‌گیری از امکاناتی که محیط طبیعی در اختیارمان گذاشته است؛ نظیر کشت برخی میکروارگانیسم‌ها برای پاکسازی یا تولید مواد پاک‌کننده‌ای که از باکتری‌ها انتخاب هوشمندانه‌تری هستند، انتخابی درست است. به‌طورمعمول این فرآیند در نهایت به حاصلخیزی خاک می‌انجامد. شاید کمی عجیب به‌نظر برسد که میکروارگانیزم‌ها نظیر باکتری‌ها توان ویژه‌ای در پاکسازی‌های نفتی دارند. دانشمندان امروزه معتقدند برخی باکتری‌ها توانایی رفع آلودگی‌های سمی و نفتی در دریاها و رودخانه‌ها را دارند؛ آنها نام این ارگانیزم‌ها را رایانه‌های زیستی نهاده‌اند. رایانه‌های زیستی به باکتری‌های هوشمندی اطلاق می‌شود که زندگی اجتماعی آنها بی‌شباهت به جوامع بشری نیست و می‌توانند از محیط‌زیست بشر حفاظت کنند.

▣ با یک روش هوشمندانه تمیز کنید

در این رابطه فرشته جوکارکاشی، دکترای میکروبیولوژی و عضو هیات‌علمی گروه بیوتکنولوژی دانشگاه کاشان در گفت‌وگو با صمت، درباره زندگی اجتماعی و هوش میکروبی میکروارگانیسم‌ها نظیر باکتری‌ها، میکروب‌ها و دیگر موجودات این‌چنینی می‌گوید: تک‌سلولی‌ها گونه‌های زیادی روی زمین دارند. بسیاری از این موجودات تک‌سلولی تاکنون شناخته نشده‌اند یا اگر هم شناسایی شده‌اند، نام‌گذاری نشده‌اند. بخش کوچکی از گونه‌های تک‌سلولی، توانایی‌های قابل‌ملاحظه‌ای از خود نشان داده‌اند. دانشمندان معتقدند این توانایی به هوش تک‌سلولی‌ها برای بقا، زندگی و یافتن غذا برمی‌گردد. در واقع بسیاری از باکتری‌ها و آغازیان با نشان دادن رفتارهای هوشمندانه از خود و کشف آن از سوی زیست‌شناسان باعث شده‌اند که امروزه بگوییم، آنها کامپیوترهای زیستی هستند که می‌توانند اطلاعات را پردازش کنند. میکروارگانیسم‌ها شامل باکتری‌ها، قارچ‌ها و بقیه موجوداتی هستند که با چشم دیده نمی‌شوند. در واقع واژه میکروارگانیسم به موجوداتی اطلاق می‌شود که نمی‌توان با چشم غیرمسلح دید و سازمان سلولی دارند. از بین میکروارگانیسم‌ها، باکتری‌ها کاربردهای زیادی در حوزه زیست‌فناوری دارند.

به گفته وی، باکتری‌ها به موجودات تک‌سلولی اطلاق می‌شود که قادر به انجام تمام فرآیند زیستی هستند که یک موجود کامل و زنده انجام می‌دهد. در واقع آنها با یک سلول خود می‌توانند مانند یک موجود زنده زیست‌پذیر باشند و دارای ارگانیزم کاملی هستند که می‌توانند تمام نیازمندی‌های خود را برطرف کنند.

گفتنی است، تشکیل شهرهای میکروبی از دیگر وجوه تشابهات زندگی میکروارگانیزم‌ها با جوامع بشری است که جوکار در تشریح آن می‌گوید: بایو فیلم میکروبی (زیست لایه) نمود یک شهر میکروبی در میکروارگانیزم‌ها است؛ همان‌گونه که انسان‌ها در ابتدا با تشکیل جوامع کوچک، زمینه شکل‌گیری شهرهای بزرگ را به‌وجود آوردند؛ میکروارگانیزم‌ها هم ابتدا سطح مناسب و بعد مکان موردنظر خود را برای سکونت انتخاب می‌کنند و با تشکیل شهرهای میکروبی؛ گروه‌های بعدی به آنها می‌پیوندند و در نهایت، اجتماع میکروبی شکل می‌گیرد.

▣ رفع ترکیبات سمی نفتی با باکتری‌ها

جوکار بااشاره به کاربرد اجتماع میکروبی در زیست‌فناوری معتقد است: شکل‌گیری بایوفیلم و شهرهای میکروبی، کارآیی مفیدی در زیست‌فناوری برای انسان دارد. برای مثال، در پاکسازی‌های زیستی و برای رفع ترکیبات سمی نفتی و شیمیایی کاربرد دارد. در کل، در طبیعت بایوفیلم‌های زیادی تشکیل می‌شود، به‌ویژه در محیط خاک که محیط بسیار مناسبی برای اجماع میکروارگانیسم‌ها است، بنابراین می‌توان از آنها در پاکسازی خاک‌های آلوده به نفت و صنایع مربوط به آن بهره کافی برد.

وی می‌گوید: همان‌گونه که پیش‌تر اشاره شد، هوش میکروبی میکروارگانیسم‌ها، تنها زمانی برای انسان خطرآفرین است که در یک جریان بیماری و در اتصال دستگاه‌های خارجی، بایوفیلم تشکیل شود که در مقابل داروها هم مقاوم هستند. در واقع شهرهای میکروبی و بایوفیلم‌ها در پاکسازی‌های شیمیایی و سمی کاربرد و در پاکسازی‌های زیستی و نفتی راندمان بهتری دارند.

> آلودگی نفتی در دریاها، جوامع گیاهی و جانوری و اکوسیستم دریاها اثرات مخربی بر جای می‌گذارد و در این میان بیشترین آسیب به ماهیان دریاهای آلوده به نفت وارد می‌شود که به اقتصاد هم آسیب می‌رساند

پاکسازی پساب‌های آلوده به نفت

نیلوفر عابدین‌زاده، سرپرست پژوهشکده محیط‌زیست جهاد دانشگاهی در گفت‌وگو با صمت درباره طرح تصفیه پساب‌های نفتی با استفاده از میکروارگانیسم‌های نمک‌خوار گفت: مواد نفتی از منابع مختلفی وارد آب می‌شود و بیشترین منابع آلودگی مربوط به چاه‌های نفتی، دکل‌ها و سکوهای بهره‌برداری نفت است. آلودگی نفتی در دریاها، جوامع گیاهی و جانوری و اکوسیستم دریاها اثرات مخربی را بر جای می‌گذارد و در این میان، بیشترین آسیب به ماهیان دریاهای آلوده به نفت وارد می‌شود که به اقتصاد هم آسیب می‌رساند.

وی ادامه داد: چندی پیش، طرحی در پژوهشکده محیط‌زیست جهاد دانشگاهی راه‌اندازی شد که به بهره‌گیری از تمامی طرح‌های تولیدشده در راستای حذف آلاینده‌های دریایی می‌انجامد. تصفیه پساب‌ها همراه چاه‌های نفت، طرحی بود که خوشبختانه با توان دانش‌بنیان‌ها به مرحله تولید رسید. گفتنی است، هنگام استخراج نفت و گاز، پسابی تولید می‌شود که به‌دلیل ترکیبات نفتی و نمک زیاد به‌شدت برای محیط‌زیست مضر است. مجموعه پژوهشکده محیط‌زیست در این طرح از روش ترکیبی بهره گرفته و توانسته مواد شیمیایی و آلودگی پساب را به‌حدی برساند که قابل‌تخلیه به محیط طبیعی باشد.

وی افزود: ویژگی متمایز این طرح با روش‌های روتین تصفیه پساب این است که در این طرح از میکروارگانیسم‌های نمک‌خوار استفاده می‌شود. پس‌ازآنکه، این باکتری‌ها از خاک آلوده منابع نفتی استخراج شدند و بعد از عملیات کشت، با شرایط آب‌ها و پساب‌های آلوده سازگار می‌شوند.

عابدین‌زاده ادامه داد: هم تصفیه فیزیکی و هم بیولوژیکی و زیستی روی پساب‌ها قابل‌اجرا است و این‌گونه، راندمان حذف مواد نفتی و ترکیبات نمکی از بین می‌رود، بنابراین آبی که بعد از این فرآیند، حاصل می‌شود، مجوز ورود به محیط‌های پذیرنده نظیر خاک یا تالاب‌ها را دارد، به‌گونه‌ای که ضرری به محیط‌زیست نمی‌زند، حتی می‌تواند به استانداردهای قابل‌استفاده در صنعت هم برسد، البته با روش‌های پیشرفته‌تر، می‌توانیم آن را به چرخه تولیدات صنعتی هم برسانیم.

گیاهان بومی نفت‌خوار

محققان دنیا برای جمع‌آوری لکه‌های نفتی، روش‌های مختلف بیولوژیکی و شیمیایی ارائه داده‌اند که بیشتر موجب تخریب اکوسیستم شده‌اند؛ اکنون پژوهشگران مرکز رشد پارک علم و فناوری استان هرمزگان اعلام داشته که با استفاده از ۳ گیاه بومی ایران، راهکار دوستدار محیط‌زیست ارائه کرده‌اند.

به‌گزارش ایسنا، ماریا محمدزاده، مجری طرح آلودگی‌های زیست‌محیطی را یکی از چالش‌های فعالیت‌های صنعت نفت ذکر کرد و گفت: بیشتر روش‌های ارائه‌شده در این زمینه، منجر به تخریب اکوسیستم منطقه و همچنین اکولوژی دریا شده است. ضمن آنکه، استفاده از روش‌های شیمیایی و فیزیکی چون سوزاندن نفت در آب دریا و جمع‌آوری این آلودگی‌ها با استفاده از براده چوب، تکنیک‌های مناسبی برای جمع‌آوری این آلودگی‌ها نبوده است.

وی ادامه داد: از این‌رو در این مطالعات، راهکار دوستدار محیط‌زیست برای رفع آلودگی‌های نفتی از دریا ارائه شد؛ به‌گونه‌ای که با تغییرات انجام‌شده روی نوعی گیاه بومی کشور، موفق به ارائه نانوفیلترهای گیاهی برای رفع آلودگی‌های نفتی شدیم. وی افزود: نخل خرما و استبرق از گیاهان بومی استان هرمزگان و اشنان از گیاهان بومی استان اصفهان است. گفتنی است، پکیج گیاهی تولیدشده در این مطالعات، با غوطه‌ور شدن در آب قادر به پاکسازی آلودگی نفتی در آب‌های شور، لب‌شور و شیرین است، همچنین به‌منظور ارتقای کارآیی این پکیج‌ها، اقدام به اضافه کردن ژل‌هایی به آن کرده‌ایم که این ژل‌ها نیز با منشأ گیاهی تولید شده‌اند.

وی با بیان اینکه در حال حاضر، فرمول و دانش فنی ساخت پکیج‌های پاک‌کننده آلودگی‌های نفتی در اختیار کشور انگلستان است، یادآور شد: هدف اصلی از اجرای این طرح در مرکز رشد واحدهای فناور پارک علم و فناوری هرمزگان، تبدیل شدن منطقه به قطب کنترل آلودگی نفتی در سطح منطقه خلیج‌فارس است و باتوجه به اجرای برنامه ارزشمند حفاظت از محیط‌زیست دریا در حوزه خلیج‌فارس و دریای عمان می‌توانیم با تکمیل این پکیج‌ها این برنامه را به دنیا معرفی کنیم.

سخن پایانی

نشت نفت و فرآورده‌های آن، آلودگی فراوانی به‌دنبال دارد و به‌علت مایع بودن، به‌راحتی در آب و در خشکی منتشر می‌شود و صدمات زیادی را به محیط‌زیست وارد می‌سازد. به‌نظر می‌رسد، هرچه مسئولانه‌تر و معقولانه‌تر از این منابع طبیعی استفاده ببریم، کمتر گرفتار صدمات آن خواهیم شد. در حال حاضر بیشتر شرکت‌های نفتی آب‌ها را بدون تصفیه مستقیم به دریا روانه می‌کنند و باعث آلودگی آب‌های دریا، حتی رودخانه‌ها و تالاب‌هایی که محیط‌زیست سالمی دارند، می‌شوند. این موضوعی است که چشم‌پوشی بیش‌ازحد از آن، موجب بروز آثار زیانبار و جبران‌ناپذیری خواهد شد. باوجود توان دانش‌بنیان‌ها و با کمک فناوری‌های نوین زیستی نسبت به پاکسازی دریاها، بهتر است دولت‌ها مسیر سرمایه‌گذاری برای رشد و توسعه این نوع شرکت‌ها را تسهیل کنند و موجب توسعه آنها در مسیر پاکسازی دریاها شوند.

یادداشت

بازگردانی پسماند به چرخه مصرف

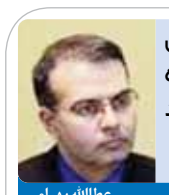
حمیدرضا بزرگزاده
عضو هیات علمی پژوهشگاه صنعت نفت

پژوهشگاه صنعت نفت از سال ۱۳۸۱ تاکنون در استفاده از تکنولوژی پلاسما تجربه داشته و پروژه‌های زیادی هم در زمینه پلاسمای سرد و گرم اجرا کرده است. در سال ۱۳۹۱ با همکاری ستاد انرژی‌های تجدیدپذیر و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری پروژه‌ای تحت‌عنوان امکان‌سنجی استفاده از تکنولوژی پلاسما برای امحای زباله‌های خطرناک با قابلیت تولید انرژی تعریف کردیم. پس از انجام این پروژه، مرحله اجرای یک پایلوت در مقیاس یک تن در روز نیز با موفقیت انجام و تحویل ستاد انرژی‌های تجدیدپذیر شد. تلاش بر این بود تا این طرح با حمایت دولت در قالب سرمایه‌گذاری با بخش خصوصی به یک پروژه ملی تبدیل شود تا بتوانیم آن را برای زباله‌های بیمارستانی در ماژول‌های کوچک چند تنی پیدا کنیم، اما متاسفانه هر بار که تلاش کردیم با بهانه‌های مختلف این کار انجام نشد. متاسفانه تاکنون نتوانستیم استفاده چندان مهمی از پسماند در تولید انرژی کنیم و هیچ‌گاه بهره‌وری انرژی در استفاده از پسماندها مدنظر قرار داده نشد، در حالی که کشورهای پیشرفته از همان ابتدای تولید پسماند و زباله‌ها آنها را وارد چرخه انرژی می‌کنند و در چرخه مصرف قرار می‌دهند. برای مثال، در شهر برلین با استفاده از زباله‌سوزهای عمومی، آب گرم شهر تامین می‌شود، در واقع با زباله‌سوزی، انرژی لازم برای آب گرم خانه‌ها و دیگر مراکز در شهر تولید می‌شود. از آنجایی که مصرف انرژی در کشوری نظیر آلمان هزینه زیادی دارد، چنین راهکارهایی به‌شدت مورد استقبال قرار گرفته است. اینکه در کشور ما از تولید انرژی با استفاده از پسماندها استقبال چندانی نشده است، به ارزان بودن انرژی برمی‌گردد. از آنجایی که منابع نفت و گاز کشورمان تا حد زیادی تامین‌کننده انرژی در کشورمان است، طبیعی است که مصرف این انرژی نسبت به دیگر کشورها ارزان‌تر باشد، اما امروزه لزوم بهینه‌سازی مصرف به‌منظور تولید انرژی به‌شدت احساس می‌شود. به‌اعتقاد من، نرخ پایین انرژی باعث شده است که مردم نسبت به استفاده دوباره از پسماند و زباله بی‌تفاوت باشند و دولت هم قوانین محکمی برای این امر قرار ندهد. البته چند سالی است که در کشور چنین موضوعاتی برای تولید انرژی موردبحث قرار گرفته و اقداماتی هم در باب تفکیک پسماند شده است، اما در کل، نگاه اصلی در کشور ما نسبت به استفاده از پسماند برای تولید انرژی، کسب سود و بهره‌گیری اقتصادی است، در حالی که در کشورهای اروپایی در درجه اول نگرش افزایش بهداشت و امحای زباله مدنظر قرار داده شده است. در صورتی که هدف، افزایش بهداشت عمومی از راه امحای زباله و پسماند باشد، می‌توان به صرفه اقتصادی در بحث سلامت هم رسید. در بیشتر کشورهای پیشرفته دنیا، پراکندگی در زباله پسماند دیده نمی‌شود و این یکی از اصلی‌ترین مولفه‌ها در تولید انرژی از پسماندها و بازگردانی آن به چرخه مصرف است. همان‌گونه که پیش‌تر هم اشاره شد، کسب سود و صرفه اقتصادی از پسماند، نخستین نگرش بهره‌وری از آن در کشور ما است و با نگاهی گذرا به چرخه تولید و مصرف پسماند در کشور ما، می‌توانیم به این گزاره صحه بیشتری بگذاریم. دولت و نهادهای دولتی باید از فناوران و دانش‌بنیان‌هایی که در این عرصه فعالیت می‌کنند، حمایت کافی داشته باشند، به‌عبارت دیگر، دولت باید حامی دانش‌بنیان‌ها برای تشکیل یک مجموعه منسجم در این عرصه باشد. پلاسما بعد از جامد، مایع و گاز؛ حالت چهارم ماده است که می‌توان از آن برای تولید انرژی استفاده‌های زیادی کرد. حال وقتی گاز به‌واسطه یونیزاسیون تبدیل به حالت چهارم ماده می‌شود، توانایی تولید انرژی بسیار بالایی دارد که از آن می‌توان در راستای فعالیت‌های بسیاری بهره برد. باتوجه به اینکه، طیف گوناگونی از پسماند از جمله جامدات، مایعات و حتی گاز وجود دارد، می‌توان با استفاده از فناوری گاز پلاسما، بیشترین انرژی موردانتظار را از پسماند و زباله‌ها تولید کرد. در واقع، می‌توانیم انرژی زیادی با استفاده از فناوری پلاسما تولید کنیم و برخلاف زباله‌سوزی که تنها زباله‌های قابل‌سوختن را به انرژی تبدیل می‌کند، با این فناوری تمام فلزات، جامدات و حتی شیشه‌ها را به‌وسیله پلاسما و گاز سنتز ذوب کنیم.

زباله‌ها در این فرآیند به‌شکلی بی‌خطر و مذاب از راکتور خارج می‌شوند، همچنین بنزین، گازوئیل و ... را می‌توان به‌وسیله گاز سنتز به انرژی تبدیل کرد. در کل، بهترین فناوری تولید انرژی از پسماند، فناوری پلاسما است. البته هزینه بیشتری نسبت به فناوری‌های دیگر دارد، اما چون انرژی زیادی با استفاده از آن می‌توان تولید کرد، صرفه اقتصادی بالایی هم دارد. در نهایت، از یک‌سو مقرون به‌صرفه‌تر است و از سوی دیگر، کمک زیادی به ارتقای بهداشت شهری می‌کند. سنتز گاز خروجی از راکتور پلاسما است که دمایی بین ۹۰۰ تا ۱۰۰۰ درجه سلسیوس دارد. به‌وسیله این گاز، ما می‌توانیم به‌شکل مستقیم توربین‌های آبی را به‌حرکت دربیاوریم و انرژی و برق تولید کنیم یا گاز سنتز تولیدشده را بسوزانیم و در قالب غیرمستقیم از طریق بویلرها بخار آب تولید کنیم و از انرژی آن برای تولید برق و دیگر موارد بهره بگیریم، همچنین گاز سنتز پس از خروج و سرد شدن می‌توان در مواد شیمیایی و سوخت شامل گاز، بنزین و گازوئیل استفاده کرد.

نظرگاه

حذف بنگاهداری بانک‌ها به آینده محول نشود

عطاالله بهرامی
کارشناس اقتصاد

باوجود نهی کارشناسی و سیاست‌گذاری کلان در زمینه عدم بنگاهداری بانک‌ها، این مهم محقق نشده و زنجیره‌ای از نابسامانی‌ها را در اقتصاد کشور به بار آورده است.

نظام بانکی ایران در شرایط نامناسبی به‌سر می‌برد و با شاخص‌های پولی و بانکی می‌توان نشان داد بانک‌ها در ایران از واسطه‌گری مالی خارج شده و راه دیگری را در پیش گرفته‌اند. اینکه تنها یک بانک ایرانی نرخ کفایت سرمایه مناسب دارد و درمجموع ۱۵ بانک نرخ کفایت سرمایه پایین‌تر از ۸ دارند، معنای روشنی دارد؛ نوع وام‌دهی بانک‌ها گاهی با ریسک عدم بازپرداخت مواجه شده و بدون توجه به منطق بانکداری صورت می‌گیرد.

بانک‌های خصوصی در نظام بانکی کنونی کشور به‌گونه‌ای فعالیت می‌کنند که گویی، یک کسب‌وکار خصوصی مانند پرورش قارچ خانگی است که پرورش‌دهنده قارچ می‌تواند با محصول خود هرگونه بخواهد رفتار کند. در نظام اقتصادی کشور به اینکه بانک‌ها در فرآیند خلق پول شریک بوده و پول را به‌عنوان یک «نهاد حقوقی» یا «کالای عمومی» تولید می‌کنند که قابلیت تبدیل به سایر کالاها و خدمات را دارد، توجه نمی‌شود.

برای اصلاح وضع موجود، بانک‌ها باید با قانون‌گذاری دقیق، تحت نظارت بانک مرکزی در آمده (قوانین کنونی این نظارت را محقق نکرده) و به‌اختیار عمل نکنند، اما شواهد نشان می‌دهد این‌گونه نیست و بانک‌ها اختیارات نزدیک به مطلق دارند. بانک‌ها با بنگاهداری و شرکت در بخش واقعی اقتصاد، سپرده‌ها را جمع‌آوری می‌کنند و به بنگاه‌های خود وام می‌دهند. نتیجه این وضعیت حذف تولیدکنندگان غیربانکی (تولیدکنندگانی که ازسوی بانک‌ها تاسیس نشده‌اند) و طبیعتا انبوه تولیدکنندگان خرد خواهد بود.

در بخش تولید (با نگاه‌های بانکی) هم مالکان بانکی بهینه رفتار نکرده و در عمل باعث شکل گیری انبوهی از معوقات بانکی شده‌اند. وام‌دهی پرریسک و بدون توجه به الزامات روشن، نرخ کفایت سرمایه بانک‌ها را پایین آورده است.

راهکار موجود در نظام بانکی برای حل مشکل از دست رفتن تسهیلات بانکی و تبدیل شدن آن به معوقات و مطالبات مشکوک‌الوصول و در غالب موارد سوخت‌شده، استفاده از منابع بانک مرکزی و زیستن در وضعیت افزودن به بدهی خود به بانک مرکزی است که به‌دلیل سهل‌انگاری نهاد عالی، در سال‌های اخیر ادامه یافته و مدیران و سهامداران بانک‌های بدحساب مجازات نشده‌اند.

گسیخته شدن عملکرد بانک با مواخذه سهامداران و مدیران بانک‌های بدحساب، به‌معنای تنبیه بانک‌های خوش‌حساب هم هست، زیرا هزینه بدحسابی قرار نیست پرداخت شود و قرض گرفتن و هزینه کردن باعث شکل‌گیری بانک‌های پرطمطراق بادکنکی می‌شود که از منبعی غیر از مدیریت بهینه و سازنده، بر زرق‌وبرق خود به‌حساب منابع ملت افزوده‌اند.

این نوع نظام بانکی به الزامات بانکداری اسلامی هم پایبند نیست؛ چنانکه رهبر معظم انقلاب در سال ۱۳۷۶ به‌صراحت فرمودند برای ربا دادن بانک‌ها کلاه‌شرعی درست نکنید و در سال ۹۷ هم فرمودند جلوی بنگاهداری بانک‌ها را بگیرید.

این دو گزاره نشان می‌دهد در سیاست‌گذاری کلان اقتصادی کشور در زمینه حذف ربا و بنگاهداری بانک‌ها سیاست‌گذاری روشن و منع صریح صورت گرفته، اما در عمل قریب به‌اتفاق بانک‌های کشور به این مهم بی‌توجه بوده‌اند که نتیجه آن‌هم افزوده شدن سریع به حجم پول و عدم دسترسی بنگاه‌ها به نقدینگی است.

ممانعت از بنگاهداری بانک‌ها الزامی نیست که بتوان فعلا از آن به‌دلیل وجود مسائلی مهم‌تر چشم پوشید و به آینده دورتر محول کرد، بلکه باید به‌سرعت اجرایی شود و نظام جزا و پاداش درباره مدیران بانکی هم ملاک عمل قرار گیرد.

افزایش نرخ سود بانکی کلید خورد

بانک‌ها مجاز به انتشار اوراق گواهی سپرده با نرخ ۲۳ درصد شدند. هیات عامل بانک مرکزی در مصوبه خود به بانک‌ها اجازه داد اوراق گواهی سپرده مدت‌دار ویژه سرمایه‌گذاری (عام) با نرخ ۲۳ درصد منتشر کنند.

به گزارش ایرنا، درحالی که بانک مرکزی خواستار افزایش نرخ سود بانکی شده و زمزمه‌هایی از موافقت شورای پول و اعتبار با این تصمیم شنیده می‌شود، سخنگوی بانک مرکزی از انتشار اوراق گواهی سپرده عام با نرخ ۲۳ درصد خبر داد. مصطفی قمری‌وفا، مدیر روابط عمومی بانک مرکزی گفت: هیات عامل بانک مرکزی در مصوبه خود به بانک‌ها اجازه داد اوراق گواهی سپرده مدت‌دار ویژه سرمایه‌گذاری (عام) با نرخ ۲۳ درصد منتشر کنند. طبق اعلام بانک مرکزی این بخشنامه و شرایط انتشار اوراق گواهی سپرده مدت‌دار، ویژه سرمایه‌گذاری (عام) به شبکه بانکی کشور ابلاغ شده است. شرایط انتشار اوراق گواهی سپرده مدت‌دار، ویژه سرمایه‌گذاری (عام) به شرح ذیل است:

- نرخ سود اسمی علی‌الحساب: ۲۳ درصد سالانه
- نرخ سود بازخرید قبل از سررسید در بازار پول: ۱۰ درصد سالانه
- فروش این گواهی صرفا به اشخاص حقیقی ایرانی بالای ۱۸ سال مجاز است.
- مدت این اوراق حداکثر یک‌ساله بوده و آن بانک/موسسه اعتباری می‌تواند ضمن رعایت سقف مدت تعیین‌شده، نسبت به انتشار اوراق مذکور با سررسیدهای مختلف کمتر از یک سال اقدام کند.
- عرضه اولیه این اوراق از طریق بازار پول و بازار سرمایه امکان‌پذیر است.
- عرضه اولیه اوراق منتشره در بازار پول، از طریق سیستم متمرکز داخلی بانک‌ها صورت می‌پذیرد.
- عرضه اولیه اوراق منتشره در بازار سرمایه با مجوز بانک مرکزی و تابع قوانین، مقررات و ضوابط بازار سرمایه در این زمینه بوده و لازم است هماهنگی‌های لازم ازسوی آن بانک/موسسه اعتباری با بازار سرمایه صورت پذیرد.

صمت سرمایه‌گذاری بانک‌ها در صنایع مادر را آسیب‌شناسی کرد

آفت بنگاهداری بانکی بر جان پتروشیمی‌ها

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

هر روز خبرهای مختلفی از بانک‌ها با افتخار به رسانه‌ها برای بازنشر ارسال می‌شود؛ خبرهایی با این مضمون که فلان بانک در پروژه نفت و گاز یا پتروشیمی ورود کرده و درآن مشارکت دارد. این ورود به عرصه صنایع مادر و دولتی به‌حدی برای بانک‌ها افتخارآفرین شده که هر بانک سعی دارد برای ورود به این عرصه هرچند مخالف با نص صریح قانون بانکداری، گوی سبقت را از بانک دیگر برباید؛ بنابراین هر چه دسترسی بانک به پروژه‌های پتروشیمی و نفت و گاز به‌واسطه رابطه بهتر با وزارت نفت بیشتر باشد بنگاهداری بانک‌ها در این زمینه سهل‌الوصول‌تر است.

به‌گفته مخالفان این روند، رقابت بانک‌ها برای سرمایه‌گذاری مستقیم در صنایع مادر به‌ویژه نفت و گاز و پتروشیمی به‌نوعی بنگاهداری است که با رسالت اصلی شبکه بانکی یعنی واسطه‌گری در جابه‌جایی پول منافات دارد. اما کارشناسان مدافع بنگاهداری بانک‌ها معتقدند درآمدهای بانک از محل سپرده‌های مدت‌دار تامین می‌شود، اما پرداخت تسهیلات بانک‌ها با دخالت بانک مرکزی با تعیین سقف سود وام‌های بانکی محدود شده است. این موضوع موجب می‌شود باتوجه به تورم، بانک نتواند از طریق ارائه تسهیلات سود موردنظر خود را کسب کند؛ در نتیجه بانک نه دست بازی در تامین نقدینگی موردنیاز خود از سپرده‌ها دارد و نه می‌تواند بازده درآمد حاصل از دارایی‌های خود را ارتقا دهد، به‌همین دلیل مجبور خواهد بود برای سودآوری بیشتر به‌طور مستقیم به حوزه‌های دیگر اقتصادی وارد شود.

صمت در این گزارش به مناسبت روز ملی صنعت پتروشیمی ورود بانک‌ها به صنایع مادر نظیر پتروشیمی‌ها را آسیب‌شناسی کرده است.

عکس: صمت

تخطی از قوانین در شبکه بانکی به‌قدری بالاست که بانک‌ها صراحتا به نهادهای ناظر اعلام می‌کنند در بنگاه‌ها به‌ویژه پتروشیمی‌ها سهم دارند

بنگاهداری نظام بانکی همچون آفتی برجان تولید افتاده و باعث شده تولیدکنندگان واقعی در صف انتظار دریافت تسهیلات بانکی بمانند

بانک‌ها از هدف اصلی خود دور شده‌اند

عباسعلی حقانی‌نسبت، کارشناس مسائل اقتصادی درباره ورود بانک‌ها به سرمایه‌گذاری مستقیم در صنایع مادر نظیرپتروشیمی‌ها به صمت گفت: بخش زیادی از اعتبار مشتریان بانک‌ها در کشورهای پیشرفته، متکی به فرآیند اعتبارسنجی است که عوامل بسیاری بر آن اثرگذار هستند.

در ایران، زیرمجموعه‌های بانک‌ها به‌دلیل اینکه توسط بانک مدیریت می‌شوند، از رتبه اعتباری بالاتری برخوردارند و ریسک بازپرداخت تسهیلات آنها بسیار پایین‌تر است؛ در نتیجه بانک تمایل بیشتری به پرداخت وام به زیرمجموعه‌های خود یا سایر بانک‌ها دارد.

وی با تاکید بر اینکه در برخی موارد ابربدهکاران نظام بانکی در ایران، زیرمجموعه‌های خود بانک‌ها بوده‌اند، اظهار کرد: هدف از ارائه تسهیلات به کسب‌وکارها، ایجاد اشتغال است. آنچه در زیرمجموعه‌های بانک‌ها نیز رخ می‌دهد تفاوت چندانی با مقصود دیگر کسب‌وکارها ندارد و تمامی آنها در نهایت به اشتغال ختم می‌شوند؛ از این رو می‌توان گفت تفاوت چشمگیری در عملکرد کسب‌وکارها وجود ندارد، اما انحصار ایجادشده و پرداخت تسهیلات به زیرمجموعه‌ها، زیان‌بار است.

زیرمجموعه‌های بانک‌ها به‌دلیل دسترسی سریع‌تر به نقدینگی، در بازار از توان بالاتری برای رقابت با دیگر کسب‌وکارها برخوردارند که این مزیت نه از روی فعالیت‌های شرکت، بلکه به‌دلیل رانتی است که در اختیار دارد.

▣ رقابتی به زیان تولید

وی در پاسخ به این پرسش که آیا ورود بانک به صنایع مادر نظیر پتروشیمی‌ها هم در راستای اشتغالزایی انجام می‌شود، گفت: خیر؛ ورود بانک‌ها به صنایع مادر از جمله نفت، گاز و پتروشیمی‌ها که در اصل جزو ثروت ملی هستند، در یک سال گذشته بسیار رایج شده است. این سرمایه‌گذاری مستقیم بانک‌ها باعث شده شرکت‌هایی که صلاحیت ورود به کار در پروژه‌های عظیم پتروشیمی را دارند، در رقابت با بانک‌ها از گردونه سرمایه‌گذاری حذف شوند. این موضوع بنگاهداری سیاه بانک‌ها و صددرصد به زیان تولید است.

این کارشناس مسائل اقتصادی در ادامه توضیح داد: صنایع بزرگی نظیر پتروشیمی‌ها باید از انحصار سرمایه‌گذاران بانکی خارج شوند، زیرا بانک‌ها با رانت ایجادشده در این زمینه به شرکت‌های زیرمجموعه خود تسهیلات کلان می‌دهند و ریسک را برای این گروه‌ها پایین می‌آورند. در صورتی که منابع بانکی باید در اختیار کنسرسیوم‌های تخصصی قرار گیرد تا سود حاصل از مشارکت باعث بهبود رشد اقتصادی در مقیاس کلان شود.

▣ تخطی از وظیفه

وی ادامه داد: بنگاهداری بانک‌ها در محدوده نظارتی تعیین شده، اگر در راستای بهینه‌سازی اجتماعی باشد و موجب رشد و توسعه سرمایه‌گذاری مولد و افزایش اشتغال شود، جای تقدیر دارد، اما در اقتصاد ایران، نه‌تنها این اتفاق رخ نداده، بلکه بانک‌ها به موتور خلق پول تبدیل شده‌اند.

حقانی نسب تاکید کرد: فلسفه سرمایه‌گذاری بانک‌ها در پروژه‌ها، تکمیل و توسعه زنجیره ارائه خدمات بانکی است و به همین منظور شرکت‌های بیمه‌ای، لیزینگی، صرافی‌ها، PSPها و حتی تامین سرمایه‌ها به کمک بانک می‌آیند.

▣ سکوت معنادار بهارستان‌نشینان

این کارشناس مسائل اقتصادی در ادامه خاطرنشان کرد: بانک‌ها سپرده‌های مردم را در شرکت‌های تابعه خود یا بازارهای سرمایه‌ای سرمایه‌گذاری می‌کنند، این در حالی است که براساس سیاست‌های ابلاغی وزارت اقتصاد، قرار است سرمایه‌گذاری بانک‌ها در بازارهای غیرمولد ازجمله سکه، طلا و مسکن ممنوع شود؛ بنابراین اگر قرار باشد بانک‌ها ناگهان به خروج از بازارهای موازی یا شرکت‌های تحت پوشش خود ملزم شوند، عملا ورشکسته خواهند شد؛ بنابراین باید این الزام به خروج از فعالیت‌های سوداگرانه تدریجی باشد.

حقانی‌نسب افزود: طی سال‌های اخیر بانک‌ها نه‌تنها برای خروج از بنگاهداری هیچ اقدامی نکرده‌اند، بلکه با ورود به صنایع مادر نظیر پتروشیمی دامنه بنگاهداری خود را گسترش داده‌اند. در این میان مجلس هم به‌عنوان نهاد ناظر سکوت کرده است.

در چنین شرایطی باید کمیته تحقیق و تفحص مجلس وارد عمل شود و بر مصارف بانک‌ها نظارت کند، اما بنا به دلایلی این کمیته همچنان سکوت اختیار کرده است.

وی در ادامه با اشاره به اهمیت نظارت بانک مرکزی بر عملکرد بانک‌ها تصریح کرد: نکته مهم این است که نهادهای ناظر درباره ارائه تسهیلات بانکی به شرکت‌های وابسته، همواره قوانین مختلفی را وضع کرده‌اند، اما به‌دلیل ضعف ساختار همین نهادهای نظارتی و عملکرد ضعیف آنها، برخی می‌توانند از قوانین تخطی کنند.

▣ پدیده شبه‌پول

این کارشناس مسائل اقتصادی متذکر شد: ورود بانک‌ها به صنایع مادر که شامل نفت، گاز و پتروشیمی‌هاست باعث می‌شود گردش پول در اقتصاد به کندی انجام گیرد و در نتیجه رشد اقتصادی محقق نشود. همچنین بنگاهداری بانک‌ها باعث ایجاد شبه‌پول در ساختار اقتصاد شده که حاصلی جز تورم گسترده برای کشور نخواهد داشت.

لازم به ذکر است شبه‌پول ایجادشده در شبکه بانکی به‌مراتب خطرناک‌تر از چاپ پول در اقتصاد است؛ بنابراین زمانی که بانک‌ها به عرصه کلانی نظیر سرمایه‌گذاری در پتروشیمی‌ها ورود می‌کنند عملا آفت خلق شبه‌پول را در مقیاس گسترده به همه زیرساخت‌های اقتصادی تزریق می‌کنند.

بنگاه‌ها، تسهیلات تولیدکنندگان را بلعیدند

علی اسماعیلی، کارشناس مسائل اقتصادی درباره اثر بنگاهداری بانک‌ها به‌ویژه در صنایع مادر بر اقتصاد به صمت گفت: اکنون که کمتر از ۳ ماه به پایان سال باقی مانده همچنان تولیدکنندگان در عطش تسهیلات می‌سوزند.

فعالان اقتصادی و تولیدکنندگان داخلی کمترین انتظاری که از شبکه بانکی داشتند، تسهیل روند پرداخت تسهیلات بانکی به بخش تولید بوده، اما در کمال ناباوری، نه‌تنها خبری از تسهیل امور ازسوی نظام بانکی نیست، بلکه در ماه‌های اخیر همان اندک پرداخت تسهیلات برای امر تولید هم متوقف شده، اما آنچه همچنان رونق دارد پرداخت وام‌های کلان بانک‌ها به زیرمجموعه‌های خود و یکدیگر است.

بنگاهداری نظام بانکی همچون آفتی برجان تولید افتاده و باعث شده تولیدکنندگان واقعی در صف انتظار دریافت تسهیلات بانکی بمانند؛ از همین رو می‌توان گفت بنگاه‌ها به‌دلیل ریسک پایین در عدم بازپرداخت وام، سهم تولیدکنندگان از تسهیلات بانکی را بلعیده‌اند.

این کارشناس اقتصاد درباره عدم همکاری سیستم بانکی با تولیدکنندگان در جهت تسهیلات‌دهی به آنها اظهار کرد: اکنون موضوع تامین مالی و دریافت تسهیلات به دغدغه اصلی تولیدکنندگان و کارآفرینان کشور تبدیل شده، زیرا اعطای تسهیلات از وظایف اصلی سیستم بانکی است، این در حالی است که در این زمینه کم کاری‌های زیادی انجام شده است.

▣ سرپیچی از قانون

اسماعیلی درباره نظارت مجلس بر عملکرد بانک‌ها و چگونگی تسهیلات‌دهی آنها به حوزه‌های مولد کشور، گفت: تخطی از قوانین در شبکه بانکی به قدری بالاست که بانک‌ها صراحتا به نهادهای ناظر اعلام می‌کنند در بنگاه‌ها به‌ویژه پتروشیمی‌ها سهم دارند؛ بنابراین اگر سیستم بانکی تغییراتی را در روند فعالیت خود ایجاد نکند، باید مجلس و وزارت اقتصاد وارد عمل شوند و جلوی گسترش این تخلف آشکار در شبکه بانکی را بگیرند.

این کارشناس اقتصاد بیان کرد: در مجموع معتقدم مدیریت نقدینگی بانک‌ها به‌درستی انجام نمی‌گیرد و نقدینگی در قالب وام به تولیدکنندگان پرداخت نمی‌شود، بلکه ازسوی بانک‌ها در بازارهای سوداگری هزینه می‌شود.

همچنین بانک‌ها در بسیاری از بنگاه‌های اقتصادی سهام‌دار هستند و هنوز نسبت به فروش املاک خود که نگهداری آنها خلاف قانون است، هیچ‌اقدام کارگشایی انجام نداده‌اند.

وی تصریح کرد: برای تامین نقدینگی واحدهای تولیدی باید برنامه‌ریزی دقیقی انجام و از روش‌های درآمدی پایدار به‌منظور تامین سرمایه در گردش بنگاه‌های تولیدی بهره گرفته شود.

برای تحقق این امر لازم است با جلوگیری از بنگاهداری بانکی منابع نقدی بانک‌ها به تولید تزریق شود.

▣ تشدید تورم

اسماعیلی بنگاهداری بانکی را عامل تشدید تورم دانست و گفت: محدودیت‌های وام‌دهی، رفتار خانوار و شرکت‌ها و محدودیت‌های صاحبان پول از عوامل اصلی کاهش نقدینگی است.

در واقع با کنترل این سه اصل می‌توانیم در برابر خلق پول و تورم به‌صورت واقعی مقاومت کنیم، اما سیاست‌های ناساز ازجمله بنگاهداری بانک‌ها منجر به خلق این تورم‌های لجام گسیخته می‌شود.

این کارشناس مسائل اقتصادی در ادامه تصریح کرد: بنگاهداری بانک‌ها در بخش کلان به‌ویژه در پتروشیمی‌ها به خلق پول غیرواقعی عامل تشدیدکننده تورم است.

سخن پایانی

خلاف آنچه در نص صریح قانون بانکداری مبنی بر عدم بنگاهداری بانک‌ها آمده، هم‌اکنون اغلب بانک‌های کشور به‌دلیل ریسک پایین و سودآوری بالا به بنگاهداری روی آورده‌اند، تا از این راه حاشیه سودی امن نصیب آنها شود؛ اما عمق فاجعه وقتی نمایان می‌شود که در خبرها می‌خوانیم حوزه ورود بانک‌ها به صنایع مادر ازجمله پتروشیمی‌ها رسیده، این در حالی است که به‌گفته کارشناسان بنگاهداری در سطح کلان منجر به خلق شبه‌پول می‌شود که خطر آن برای اقتصاد از چاپ پول هم بیشتر است.

پتروشیمی در دنیای روزمره

آیدا فریدی: صنعت پتروشیمی مولد و خالق دنیای رنگی و البته تصنعی ما است. نگاهی به اطراف گواهی بر این ادعا است؛ از فرش زیر پای‌تان تا عروسکی که در دست فرزندتان است، ذرات اولیه‌اش ریشه در صنعت پتروشیمی دارد. صنعتی مادر و پایه که از زیرساخت‌های کلان هر سرزمینی است. ماده‌ای که اگرچه زاده طبیعت و زمین است، اما پسماند محصول خود در صورت رها شدن در طبیعت را پس می‌زند. کلیدواژه‌های محیط‌زیست و پلاستیک سال‌ها است که به‌هم گره خورده‌اند و این نخستین اختلاف محصول پتروشیمی و زمین است.

۸ دی در تقویم به‌عنوان روز ملی صنعت پتروشیمی ثبت شده است. همین اتفاق، بهانه‌ای شده است تا گزارش تصویری این شماره صمت را با موضوع انعکاس صنعت پتروشیمی در دنیای روزمره خود تنظیم کنیم. نگاه اجمالی و البته تصویری ما در این گزارش، اگرچه کافی نیست، اما اشاره‌ای است به محصولاتی که ذات آن ریشه در صنعت پتروشیمی دارد. در صفحات دیگر این شماره روزنامه صمت مفصل‌تر به این موضوع پرداخته شده است.

عکس‌ها: آیدا فریدی

چهارشنبه
۷ دی ۱۴۰۱- ۴ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ - ۲۸ دسامبر ۲۰۲۲- شماره ۲۲۳۲-پیاپی۳۵۵۰

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام‌فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

شعله‌های نفت، اقتصاد را به آتش می‌کشد؟

فریب نفت

نفت، طلای سیاهی که می‌تواند بسوزد و عامل محرکی برای اقتصاد باشد و از یک سو می‌تواند اقتصاد را به آتش بکشد و از سوی دیگر اقتصاد را با اعتیاد استفاده از دلارهای نفتی آن‌چنان درگیر کرده که به‌سختی می‌توان از این فریب نفت نجات یافت. سال‌هاست که اقتصاد متکی بر نفت و دولتی بودن اقتصاد نه تنها در ایران بلکه در سایر کشورهایی که اقتصادی شبیه به ما را تجربه کرده‌اند، باعث شده که ساختار اقتصاد با مشکلات بسیاری مواجه شود. مثال مشهور آن ونزوئلا است؛ یکی از ثروتمندترین کشورهای نفتی امریکای جنوبی که به خاطر اقتصاد نفتی با بحران‌های بسیاری مواجه شده تا حدی که امسال نتوانست بنزین مورد نیاز خودش را هم تامین کند.

اقتصاد نفتی، بلای جان کشور

بودجه نفتی یک اثر ذاتی بر تورم دارد، چرا که دلارهای نفتی، پایه پولی را متورم می‌کند و از آن‌طرف، به دولت این تصور را می‌دهد که تا بی‌نهایت بر مخارجش بیافزاید. مخارجی که در زمان افول درآمد نفتی، هم پابرجا می‌ماند و دولت به دلایل اقتصادسیاسی، قادر به حذف آنها نیست. در زمان کاهش درآمد نفتی، منبع دولت از چاه نفت، به چاپخانه بانک مرکزی تغییر مکان می‌دهد و موتور خلق پول و تورم، روشن می‌شود. به عقیده بسیاری از کارشناسان اقتصادی، با آنکه تحریم اثرات بسیار سنگینی را بر مردم و اقتصاد وارد کرد اما به خوبی نقاط شکننده اقتصاد را نشان داد. بنابراین می‌توان گفت نفت یکی از این گلوگاه‌هاست، از این‌رو لزوم توجه کارشناسان اقتصادی و نفتی را برای جداکردن اقتصاد از این نعمت طبیعی را می‌طلبد. نعمتی که سال هاست به بلای جان اقتصاد ما بدل شده است. تجربه سایر کشورهای بدون اقتصاد نفتی که از نفت و سایر مزیت‌های طبیعی بی‌بهره بودند، نشان می‌دهد در این کشورها دولت با برداشتن موانع از پیش روی این صنایع نه تنها باعث تقویت این بخش شده بلکه رشد اقتصادی را بی‌نیاز از نفت کرده است. از این‌رو دولت برای نجات اقتصاد از چاه نفتی، باید با حذف نهادهای دست و پاگیر، آزادسازی قیمت‌ها و در مراحل بعدی حذف نظام‌مند یارانه‌های آشکار و پنهان بپردازد.

تغییر مسیر کسب درآمد

مهدی تقوی- اقتصاددان: مهم‌ترین راهکار کاهش وابستگی بودجه به درآمدهای نفتی تغییر نوع درآمدها از درآمدهای خالصه به عنوان مثال درآمدهای حاصل از فروش نفت به درآمدهای مالیاتی است. در اقتصاد سه نوع درآمد وجود دارد که منابع بودجه را تامین می‌کند؛ درآمد خالصه یا همان درآمدهای اختصاصی دولت از محل املاک و دارایی‌ها، درآمدهای مالیاتی و درآمدهای پولی؛ زمانی که درآمد خالصه یک کشور کم می‌شود بهترین گزینه برای جبران آن افزایش درآمدهای مالیاتی است چراکه اگر دولت بخواهد کمبود منابع بودجه را از محل درآمدهای پولی یعنی استقراض از بانک مرکزی جبران کند به مرور اقتصاد را فلج خواهد کرد، قرض دولت از بانک مرکزی نقدینگی را بدون آنکه در تولید و صنعت رونق حاصل شود افزایش خواهد داد و این افزایش نقدینگی تورم‌زا خواهد بود. ازاین‌رو بهترین راهکار جبران کاهش نرخ نفت و کاهش درآمدهای حاصل از فروش نفت، افزایش درآمدهای مالیاتی است. بااین‌همه نظام مالیاتی ایران دارای ضعف‌هایی که در صورت رفع می‌تواند از وابستگی اقتصاد به دلارهای نفتی بکاهد.

اقتصاد ایران، نیازمند درآمدهای پایدار

میثم موسایی- استاد اقتصاد: ۳ راه برای جبران کسری درآمدهای حاصل از نفت وجود دارد که اگر دولت‌ها به آن عمل کنند نه تنها می‌توانند به مرور اقتصاد را از تاثیر نوسان نرخ نفت خارج کنند بلکه درآمدی همیشگی و پایدار به‌دست خواهد آمد. افزایش صادرات غیرنفتی و جذب توریست و ایجاد زمینه‌های ارزآوری نیروی انسانی و نخبگان به جای فرار مغزها این سه راهکارند. مفهوم اقتصاد مقاومتی قوی کردن کشور در برابر حملات خارجی است و راهکار این مقاومت در پیدا کردن منابعی برای رشد پایدار کشور خلاصه می‌شود. ما برای آنکه رشد پایدار داشته باشیم نیاز به منابع تمام نشدنی داریم. این خصلت در نفت و گاز وجود ندارد. از این‌رو باید منابع دیگری جایگزین آن کنیم. راه دیگر جبران کمبود درآمدهای ارزی حاصل از فروش نفت کاهش هزینه‌های دولت است. دولت به‌راحتی می‌تواند در بسیاری از هزینه‌ها صرفه‌جویی کند. هزینه‌هایی که بخش زیادی از بودجه را می‌بلعند بدون آنکه فایده داشته باشند. همچنین دولت با سازکاری مناسب می‌تواند درآمدهای مالیاتی را افزایش دهد. اگر تمام این موارد رعایت شود نه تنها اقتصاد از وابستگی به نفت خلاص می‌شود بلکه به مرور شاهد توسعه خواهیم بود. بازنگری در سیستم پرداخت یارانه یکی دیگر از الزامات کاهش وابستگی به نفت است.

سیاست‌های انقباضی راه جبران درآمدهای نفتی

کامران ندری، استاد اقتصاد: به طور کلی راهکار جبران کاهش درآمدهای نفتی متوسل شدن به سیاست‌های انقباضی مالی است. اغلب این سیاست‌ها در مفهوم اقتصاد مقاومتی گنجانده می‌شود که دولت باید بدان عمل کند. دولت باید در هزینه‌های دستگاه‌های دولتی تجدیدنظر کند و هزینه‌های غیرضرور را به هر اندازه اندک کاهش دهد. سازکار نظارت در هزینه‌کرد بودجه را که با انحلال سازمان برنامه و بودجه از بین رفت، بازیابی و در نظام مالیاتی کشور تجدیدنظر کند؛ در صورت پایبندی سیاست‌های دولت به این سه اصل می‌توان کسری ناشی از کاهش درآمدهای نفت را کاهش داد و حتی از اقتصاد متکی به نفت رها شد. همچنین ما در زمینه صادرات با اولویت‌دهی به صادرات غیرنفتی باید به سمتی حرکت کنیم که مزیت نسبی داریم، تعرفه‌های صادراتی را به گونه‌ای تدوین کنیم که مسیر صادرات را مشخص کند. در زمینه واردات نیز باید فقط کالاهای ضروری وارد شود تا بتوانیم در مصرف ارز صرفه‌جویی کنیم.

درون‌زا کردن اقتصاد مانعی در مقابل افول آن

ابراهیم رزاقی- کارشناس اقتصاد: راهکار کاهش وابستگی اقتصاد به نفت و جبران کاهش درآمدهای نفتی تنها مربوط به یک بخش اقتصاد نمی‌شود. برای بهبود شرایط نیازمند سیاست‌هایی هستیم که نوع درآمدهای دولت را تغییر دهد. این سیاست‌ها تنها یک بخش را نشانه نمی‌گیرد و اعم از صادرات و واردات، نظام مالیاتی و سیاست‌های مصرفی و سیاست‌های بخش‌های مختلف اقتصاد از کشاورزی تا نیرو را شامل می‌شود.

خوشبختانه بخش اعظم این سیاست‌ها در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی آمده است. از این‌رو برای تحول اقتصاد می‌توان به مقاوم‌سازی اقتصاد بر پایه اصول اقتصاد مقاومتی روی آورد. کاهش صادرات کالاهایی که مواد اولیه گران وارداتی دارند، حذف کامل یارانه کالاهای لوکس، کاهش واردات کالاهای غیر ضرور و مصرفی مهم‌ترین راهکارهای فعلی است.

البته درون‌زا کردن اقتصاد و برجسته کردن تولید داخل در اقتصاد فعلی زمان‌بر است اما اگر سیاست‌ها به درستی اجرا شود دور از واقعیت نیست. در نهایت اینکه استقلال اقتصادی در گرو عزم و اراده و اعتقاد مسئولان است. قطعا کاهش وابستگی اقتصاد به نفت مدیریت جهادی می‌خواهد.

سخن پایانی

با وجود تمام هشدارهایی که از سوی کارشناسان مطرح شده و حتی تاکیداتی که در اسناد بالادستی وجود دارد، دولت‌ها همچنان بر اساس میزان پول نفت، اهداف اقتصادی خود را برنامه‌ریزی می‌کنند. در واقع نگاهی به عملکرد تمامی دولت‌ها در دهه‌های اخیر نشان می‌دهد که هر جا دسترسی به پول نفت افزایش یافته یا نرخ این محصول در بازارهای جهانی بالا رفته است، دولت‌های ایران نیز سرمایه‌گذاری‌های متعدد و برنامه‌ریزی‌های بلندپروازانه خود را شدت بخشیده‌اند و در مقابل هر بار به علت کاهش نرخ نفت یا تحریم‌های بین‌المللی دسترسی به پول نفت دشوار شده، شرایط اقتصادی کشور نیز به‌هم ریخته است. در واقع بر خلاف بسیاری از کشورهای توسعه یافته، که تلاش می‌کنند پول حاصل از فروش ثروت‌هایی مانند نفت را به سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت انتقال داده و از وارد کردن آن به بودجه جاری کشور جلوگیری کنند، در ایران بخش مهمی از این پول به شکل سالانه خرج شده است و حتی سیاست‌هایی مانند تزریق بخشی از درآمد نفت به صندوق توسعه ملی نیز کامل اجرایی نشده است.

نظرگاه

چالش‌های صنعت پتروشیمی

اسداله غلامپور - کارشناس انرژی: جلوگیری از خام‌فروشی، افزایش سهم صادرات غیرنفتی و درآمد ارزی کشور، تکمیل زنجیره ارزش در صنایع پایین‌دست و ایجاد ارزش افزوده و اشتغال بیشتر، توسعه اقتصاد کشور و بهبود معیشت مردم بارها و بارها به‌عنوان نقش‌های اثرگذار صنعت پتروشیمی در کشور تکرار شده‌اند و بر کسی پوشیده نیست. بنابراین توسعه این صنعت، همسو با اجرای اهداف اقتصاد مقاومتی، ضرورتی انکارناپذیر است. مجموع محصولات تولید شده پتروشیمی درحال‌حاضر حدود یکصد میلیون تن است. یکی از موضوعات بسیار مهم همگرایی و ارتباط صنعت پتروشیمی و فولاد است. موضوع دیگری که باید به آن توجه داشت ارتباط صنعت پتروشیمی و فولاد است. سال ۱۳۹۹ صنعت پتروشیمی یکی از بزرگ‌ترین صنایع مصرف‌کننده فولاد کشور بود. به دلیل ساخت‌وسازهای درون ساختاری در صنعت پتروشیمی و راه‌اندازی پروژه‌های سنگین حجم زیادی فولاد سالانه به این حوزه ورود می‌کند و عملا این بخش نیروی محرکه رشد و رونق بازار فولاد داخل خواهد شد. بنابراین تحرکات ساختاری این بخش می‌تواند به چشم‌انداز هر چه بهتر صعت فولاد کمک شایانی کند.

مهم‌ترین مباحث صنعت پتروشیمی که سال‌هاست بطور کامل حل نشده است عبارتست از:

- باید پتروشیمی به سوی تدوین لیسانس و دانش فنی گام بردارد.
- نوع نگاه وزارتخانه‌های ذیربط به توسعه صنعت پتروشیمی مشکل اساسی است که بایستی حل شود.
- روابط بخش خصوصی و دولت با چالش هایی مواجه است که توجه جدی به آن طلبیده و می‌بایستی رفع شود.
- جایگاه حاکمیت و نقش دولت و شرکت صنایع پتروشیمیایران، بایستی باز تعریف شود.
- لزوم تمرکز بر روی تولید فناوری ها، اعم از فناوری کاتالیست‌ها و فناوری تولید و لزوم همکاری سازمان یافته میان شرکت ملی صنایع پتروشیمی و بخش خصوصی.
- شناسایی فرصت‌های جدید در صنایع بالادست صنعت پتروشیمی: با تبدیل شدن گاز به‌عنوان نخستین گزینه برای پتروشیمی‌ها، بسیاری از تولیدکنندگان روابط تاریخی بین پالایش و پتروشیمی را قطع کرده‌اند. اما این کار ممکن است تغییر کند زیرا کاهش فرصت استفاده از مواد اولیه گازی برای شرکت‌های شیمیایی باعث می‌شود تا این شرکت‌ها دوباره به سمت استفاده از مواد اولیه نفتی روی آورند. از سوی مقابل، شرکت‌های نفتی به طرز عجیبی به رشد تقاضای بالاتر(برای گرمایش و حمل‌ونقل) علاقه بیشتری دارند. براساس این پیش‌بینی‌ها، پتروشیمی‌ها می‌توانند عامل ۷۰ درصد رشد جدید تقاضای نفت باشند.
- صنعت جهانی پتروشیمی از مرحله توسعه سیلاب‌های خام فروشی ارزان نفت و گاز جدا شده و تقاضای بازارهای نوظهور را از بین می‌برند. شرکت‌های پتروشیمی در سراسر جهان باید برای یک بازی چالش برانگیزتر آماده شوند. عنصر مهم موفقیت در این بازی، تمرکز مجدد بر برتری عملیاتی است که این‌بار توسط تجزیه و تحلیل دیجیتال و پیشرفته تقویت می‌شود. اما برندگان آینده نیز باید با حرکات استراتژیک قابل توجهی، این فرصت را به‌دست آورند تا دور جدید فرصت‌های ارزش آفرینی را مشاهده کنند.
- باید سرمایه‌گذاری بیشتری درسطح ملی پایین‌دستی صورت بپذیرد صنعت پتروشیمی باید وارد صنایع پایین دستی شود.
- عدم وجود برنامه مدون برای کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی تجدید ناپذیر و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر.
- ضعف در توسعه بخش‌های پایین دستی حوزه انرژی.
- نبود استراتژی منسجم و مدون برای ممنوعیت فروش نفت خام و افزایش فروش فرآورده‌های آن.
- نبود برنامه و سیاست مشخص و هماهنگ برای تعیین نرخ انواع حامل‌های انرژی علی الخصوص بنزین در سال‌های مختلف.
- بازنشستگی بسیاری از مدیران متخصص و توانمند صنعت نفت و گاز در سال‌های پیش رو و ایجاد خلا جدی در این خصوص.
- مشکلات جایگاه داران سوخت.
- مشکلات مرتبط با سرمایه‌گذاری در حوزه‌های نفت و گاز و پتروشیمی کشور.
- اجرای ناقص سیاست‌های خصوصی‌سازی اصل ۴۴ قانون اساسی در خصوص برخی شرکت‌های نفتی و پتروشیمی واگذار شده است.
- کمبود نیروی انسانی ماهر و متخصص در مناطق ویژه انرژی کشور.

دریچه

پیدایش یک صنعت مادر در ایران

صنعت پتروشیمی بخشی از صنایع شیمیایی است که فرآورده‌های شیمیایی را از مواد خام حاصل از نفت یا گاز طبیعی تولید می‌کند. در دی ماه سال ۱۳۴۲ صنعت پتروشیمی در ایران با راه اندازی پتروشیمی مرودشت، پایه‌گذاری شد.

شرکت پتروشیمی مرودشت به‌عنوان اولین واحد تولیدی صنایع پتروشیمی ایران در سال ۱۳۴۲ به منظور تولید کودهای شیمیایی ازته فعالیت خود را آغاز کرد. این شرکت در ۴۵ کیلومتری شهر شیراز، در مجاورت رودخانه کر و در نزدیکی مرودشت واقع شده است. این مجتمع ابتدا زیر مجموعه وزارت صنعت وقت بود.

بعد از آن به دلیل وابستگی صنعت پتروشیمی به خوراک تامینی وزارت نفت و با تاسیس شرکت ملی صنایع پتروشیمی به وزارت نفت منتقل شد. پس از آن شرکت ملی صنایع پتروشیمی به عنوان زیر مجموعه شرکت نفت فعالیت می‌کرد. اسناد شرکت پتروشیمی نشان می‌دهد تاریخی که این مجتمع کار رسمی خود را شروع کرد ۹ دی ماه است. صنعت نفت در زنجیره تولید و موتور محرک توسعه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی ایران نقش مهمی دارد.همواره تلاش برای تکمیل زنجیره ارزش افزوده در صنعت پتروشیمی و کاهش خام فروشی، ایجاد ارزش افزوده مضاعف اقتصادی و توسعه پایدار در راستای اقتصاد مقاومتی از اهداف این صنعت بوده است.

همزمان با توسعه پژوهشی و فناوری در کشور و تقاضا برای خرید محصولات پتروشیمی ایران، امید است این صنعت روزهای پررونقی را در کشور بگذراند. در دوران تحریم‌ها، این صنعت نیز مانند دیگر صنایع کشور مشکلاتی را پیش روی خود دید. اما با بهره‌گیری از فرصت‌های پیش آمده سعی کرد مسیر توسعه صنعت را با جدیت بیشتر ادامه دهد.

▣ اهمیت یک صنعت ارزآور

صنعت پتروشیمی از جمله صنایع مطرح در چند دهه گذشته به شمار می‌آید که توجه خاص کشورها به این صنعت موجب رونق و فراگیری آن در جهان شده است و درحال‌حاضر این صنعت پس از صنایع غذایی و خودروسازی سومین صنعت بزرگ جهان محسوب می‌شود. ایران نیز به عنوان چهارمین تولیدکننده نفت جهان و با دارا بودن دومین ذخایر بزرگ گاز دنیا، ۸۰ درصد درآمدهای صادراتی خود را از نفت و گاز تامین می‌کند و امیدوار است تا پایان دهه جاری ۱۴ درصد از بازار جهانی پتروشیمی را در دست بگیرد و ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی خود را به ۲۳ میلیون تن در سال افزایش دهد.

طیف گسترده‌ای از محصولات مصرفی، مواد اولیه، محصولات صنعتی از محصولات پتروشیمی حاصل می‌شود که مطابق دسته‌بندی کدهای ISIC در کدهای ۲۳۲۰، ۲۴۱۱، ۲۴۱۲ و ۲۴۲۱ قرار می‌گیرد. صنایع پتروشیمی در واقع بخشی از صنایع شیمیایی است که فرآورده‌های شیمیایی را از مواد خام حاصل از نفت یا گاز طبیعی تولید می‌کند. از اوایل سده بیستم نفت خام و گاز طبیعی به عنوان ماده اولیه، برای تهیه بسیاری از ترکیبات مورد نیاز انسان، اهمیت حیاتی و روز افزونی یافت. صنعت پتروشیمی تأمین‌کننده اصلی مواد مصرفی مورد نیاز در بیشتر صنایع شیمیایی، برق و الکترونیک، نساجی، پزشکی، خودروسازی، لوازم خانگی، غذایی و غیره محسوب می‌شود. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های صنعت پتروشیمی ارزش افزوده بسیار بالای آن است. بدین معنی که با تغییرات شیمیایی و فیزیکی بر روی هیدروکربورهای نفتی و گازی می‌توان ارزش محصول را به میزان ۱۰ تا ۱۵ درصد افزایش داد. از ویژگی‌های دیگر این صنعت، تنوع محصولات آن و تامین مواد اولیه هزاران کارگاه و کارخانه صنایع پایین دستی آن است که از نظر اشتغال‌زایی و کسب درآمدهای ارزی و قطع وابستگی، نقش بسیار مؤثری در اقتصاد کشور دارد. تولید محصولات پتروشیمی به گونه‌ای است که یک واحد اصلی در بالا دست، ماده اولیه واحدهای دیگر را تولید می‌کند، مانند واحد الفین که با تولید اتیلن و پروپیل نیاز واحدهای پلی‌اتیلن و پروپیل را تامین می‌کند. در صنایع وابسته به نفت هر چه به طرف محصولات نزدیک به بازار مصرف متمایل شویم با فرصت‌های شغلی بیشتر و کم هزینه‌تر روبه‌رو هستیم. به‌گونه‌ای که طبق گزارشات معتبر بین‌المللی برای ایجاد هر شغل در صنعت پالایش، به حداقل ۵۰۰ هزار دلار و در صنایع بالا دستی پتروشیمی ۳۶۰ هزار دلار سرمایه‌گذاری نیازمندیم. در حالی که در صنایع پایین دستی پتروشیمی نظیر صنایع پلاستیک با صرف هزینه‌ای به مراتب کمتر می‌توان به ایجاد اشتغال پرداخت.

▣ مراحل پیشرفت صنعت پتروشیمی ایران

مرحله گسترش اولیه شرکت ملی صنایع پتروشیمی که توسعه صنعت را شامل می‌شد در قالب سه برنامه عمرانی در سال‌های ۱۳۴۲ تا ۱۳۶۵ خورشیدی اجرا شد که حاصل آن تامین نیاز داخلی به کودهای شیمیایی و مواد پایه پتروشیمیایی و شیمیایی و احداث مجتمع‌های پتروشیمی متعدد از جمله بندرامام که به ایران ـ ژاپن معروف شد، فارابی (ایران نیپون)، خارک، پازارگاد، کربن اهواز(ایران)، رازی (شاهپور) و طرح‌های توسعه پتروشیمی شیراز بود.

جنگ تحمیلی، توسعه صنعت پتروشیمی ایران را با رکود مواجه ساخت و در این مدت اگرچه طرح توسعه پتروشیمی شیراز به پایان رسید اما احداث پتروشیمی بندر امام متوقف شد. با پایان جنگ تحمیلی، بازسازی مجتمع‌های آسیب دیده در جنگ بنابر برنامه اول توسعه تا ۱۳۷۳ خورشیدی ادامه یافت و بهره‌برداری از برخی طرح‌های اساسی شامل پتروشیمی اصفهان و پتروشیمی اراک و تکمیل مجتمع بندرامام در این زمان صورت گرفت. توسعه صادرات، خصوصی‌سازی و سوددهی در برنامه پنج ساله دوم در سال‌های ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۸ خورشیدی از دیگر مراحل توسعه پتروشیمی در ایران بود که افزایش تولید سالیانه محصولات از ۴.۲ به ۱۱ میلیون تن در سال را با بهره‌برداری از طرح‌های باقیمانده از برنامه پنج ساله اول به همراه داشت. برنامه سوم توسعه، سرآغاز مرحله جهش و تثبیت در صنعت پتروشیمی ایران بود که اهدافی همچون توسعه صادرات و ارتقاء صنعت در صادرات غیر نفتی، گسترش خصوصی‌سازی و توجه خاص به تحقیق و توسعه و استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود و ایجاد ظرفیت‌های تولید جدید را برای دستیابی به هدف فروش ۲۰ میلیارد دلار محصولات پتروشیمی تا پایان برنامه پنجم توسعه در نظر گرفته بود.

▣ سخن پایانی

هرچند برای رسیدن به این هدف برنامه‌های متعددی اجرا شد اما شدت گرفتن تحریم‌ها از اواسط دهه ۱۳۸۰ خورشیدی و چالش‌های داخلی صنعت پتروشیمی همچون نحوه خصوصی‌سازی و نرخ خوراک و مسائلی از این دست، توسعه این صنعت را با دست اندازهای جدی مواجه ساخت. با این وجود مزیت‌های بی‌بدیل توسعه صنعت پتروشیمی در ایران که در دسترسی به خوراک کافی، منابع آب و مبادی صادراتی مناسب خلاصه می‌شود، موجب شد تا همچنان پتروشیمی ایران رتبه دوم منطقه را در اختیار داشته باشد و در جلوگیری از خام فروشی در کشور نیز نقش مهمی ایفا کند.